

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 avril 2022

PROPOSITION DE LOI**portant le Livre 1er “Dispositions générales”
du Code civil****Proposition de loi portant le Livre 5
“Les obligations” du Code civil****RAPPORT DE LA DEUXIÈME LECTURE**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR
MME **Marijke DILLEN****SOMMAIRE**

Pages

I. Discussion des articles et votes	4
1. Proposition de loi portant le Livre 1 ^{er} “Dispositions générales” du Code civil, DOC 55 1805/001	4
2. Proposition de loi portant le Livre 5 “Les obligations du Code civil, DOC 55 1806/001	6
II. Votes nominatifs sur l'ensemble	57
1. Proposition de loi portant le Livre 1 ^{er} “Dispositions générales” du Code civil, DOC 55 1805/001	57
2. Proposition de loi portant le Livre 5 “Les obligations” du Code civil, DOC 55 1806/001	58
Annexes :	
A. Note de légistique DOC 55 1805/001	59
B. Note de légistique DOC 55 1806/001	63

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 april 2022

WETSVOORSTEL**houdende Boek 1 “Algemene bepalingen”
van het Burgerlijk Wetboek****Wetsvoorstel houdende Boek 5
“Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek****VERSLAG VAN DE TWEDE LEZING**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Marijke DILLEN****INHOUD**

Blz.

I. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	4
1. Wetsvoorstel houdende Boek 1 “Algemene bepalingen” van het Burgerlijk Wetboek, DOC 55 1805/001	4
2. Wetsvoorstel houdende Boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek, DOC 55 1806/001	6
II. Naamstemmingen over het geheel	57
1. Wetsvoorstel houdende Boek 1 “Algemene bepalingen” van het Burgerlijk Wetboek DOC 55 1805/001	57
2. Wetsvoorstel houdende Boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek, DOC 55 1806/001	58
Bijlagen:	
A. Wetgevingstechnische nota DOC 55 1805/00	61
B. Wetgevingstechnische nota DOC 55 1806/001	79

06758

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Kristien Van Vaerenbergh

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh
Ecolo-Groen	Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke
PS	Khalil Aouasti, Laurence Zanchetta, Özlem Özen
VB	Katleen Bury, Marijke Dillen
MR	Philippe Goffin, Philippe Pivin
CD&V	Koen Geens
PVDA-PTB	Nabil Boukili
Open Vld	Katja Gabriëls
Vooruit	Ben Segers

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Yngvild Ingels, Sander Loones, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
N ., Julie Chanson, Marie-Colline Leroy
N ., Mélissa Hanus, Ahmed Laaouej, Patrick Prévot
Tom Van Grieken, Dries Van Langenhove, Reccino Van Lommel
Nathalie Gilson, Marie-Christine Marghem, Caroline Taquin
Els Van Hoof, Servais Verherstraeten
Greet Daems, Marco Van Hees
Patrick Dewael, Goedeke Liekens
Karin Jiroflée, Kris Verduyck

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

Les Engagés	Vanessa Matz
DéFI	Sophie Rohonyi

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

---

*Voir:***Doc 55 1805/ (2020/2021):**

- 001: Proposition de loi de MM. Geens et Auousti, Mmes Gilson, Hugon et Gabriëls et MM. Segers et Van Hecke.
- 002: Avis du Conseil d'État.
- 003: Amendements.
- 004: Rapport de la première lecture.
- 005: Articles adoptés en première lecture.
- 006: Amendement.

Voir aussi:

- 008: Texte adopté en deuxième lecture.

Doc 55 1806/ (2020/2021):

- 001: Proposition de loi de MM. Geens et Auousti, Mmes Gilson, Hugon et Gabriëls et MM. Segers et Van Hecke.
- 002: Avis du Conseil d'État.
- 003 à 005: Amendements.
- 006: Articles adoptés en première lecture.
- 007 et 008: Amendements.

---

*Zie:***Doc 55 1805/ (2020/2021):**

- 001: Wetsvoorstel van de heren Geens en Auousti, de dames Gilson, Hugon en Gabriëls en de heren Segers en Van Hecke.
- 002: Advies van de Raad van State.
- 003: Amendementen.
- 004: Verslag van de eerste lezing.
- 005: Artikelen aangenomen in eerste lezing.
- 006: Amendement.

Zie ook:

- 008: Tekst aangenomen in tweede lezing.

Doc 55 1806/ (2020/2021):

- 001: Wetsvoorstel van de heren Geens en Auousti, de dames Gilson, Hugon en Gabriëls en de heren Segers en Van Hecke.
- 002: Advies van de Raad van State.
- 003 tot 005: Amendementen.
- 006: Artikelen aangenomen in eerste lezing.
- 007 en 008: Amendementen.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a, en application de l'article 83 du Règlement, soumis à une deuxième lecture, au cours de sa réunion du 22 mars 2022, les articles de la proposition de loi DOC 55 1805 et de la proposition de loi DOC 55 1806 qu'elle a adoptés en première lecture au cours de sa réunion du 23 février 2022.

Au cours de la réunion du 22 mars 2022, la commission a pris connaissance des deux notes de légistique rédigées par le Service juridique à propos des articles des propositions de loi respectives adoptés en première lecture.

I. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

1. Proposition de loi portant le Livre 1er "Dispositions générales" du Code civil, DOC 55 1805

Les auteurs de la proposition de loi et la commission marquent leur accord sur les observations n°s 3 à 6 formulées dans la note de légistique annexée au présent rapport. Le texte sera corrigé en conséquence.

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 8 (DOC 55 1805/006), qui donne suite à l'observation n° 1 de la note de légistique. Par conséquent, l'observation n° 2 de cette note est sans objet.

CHAPITRE 1ER Disposition introductive

Article 1er

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 2 Contenu du Livre 1er "Dispositions générales" du Code civil

Art. 2

Livre 1er. Dispositions générales

Art. 1.1. Sources

M. Koen Geens et consorts déposent l'amendement n° 8 (DOC 55 1805/006) qui vise à remplacer des mots à l'alinéa 1er en vue de répondre à la remarque du

DAMES EN HEREN,

Met toepassing van artikel 83 van het Reglement heeft uw commissie tijdens haar vergadering van 22 maart 2022 een tweede lezing gehouden van de artikelen van wetsvoorstel DOC 55 1805 en wetsvoorstel DOC 55 1806 die zij in eerste lezing tijdens haar vergadering van 23 februari 2022 had aangenomen.

Tijdens de vergadering van 22 maart 2022 heeft de commissie kennisgenomen van de beide wetgevings-technische nota's van de Juridische Dienst over de ter bespreking voorliggende en in eerste lezing aangenomen artikelen van de respectieve wetsvoorstellen.

I. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

1. Wetsvoorstel houdende Boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek, DOC 55 1805

De indieners van het wetsvoorstel en de commissie hechten hun goedkeuring aan de volgende opmerkingen van de bij dit verslag gevoegde wetgevingstechnische nota: nrs. 3 tot 6. De tekst wordt dienovereenkomstig verbeterd.

Ingaand op de opmerking nr. 1 van de wetgevings-technische nota dient *de heer Koen Geens c.s. amendement nr. 8* (DOC 55 1805/006) in. Derhalve is opmerking nr. 2 van de wetgevingstechnische nota zonder voorwerp.

HOOFDSTUK 1 Inleidende bepaling

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2 Inhoud van boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Boek 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.1. Bronnen

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 8 (DOC 55 1805/006) in, tot vervanging van bepaalde woorden van het eerste lid, teneinde tegemoet te komen

Service juridique. Il est renvoyé à la justification pour le surplus.

L'amendement n° 8 et l'article 1.1 sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 1.2. Application de la loi dans le temps

Art. 1.3. Acte juridique

Art. 1.4. Manifestation de volonté

Art. 1.5. Notification

Art. 1.6. Terme et condition

Art. 1.7. Calcul des délais

Art. 1.8. Représentation

Art. 1.9. Bonne foi subjective

Art. 1.10. Abus de droit

Art. 1.11. Intention de nuire

Art. 1.12. Renonciation à un droit

Les articles 1.2 à 1.12 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 2 (dans son ensemble)

L'ensemble de l'article 2 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 3 Dispositions transitoires (*nouveau*)

Art. 3 (*nouveau*)

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 3 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 4 Disposition abrogatoire

Art. 4 (ancien art. 3)

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 4 est adopté à l'unanimité.

aan de opmerking van de Juridische Dienst. Voor het overige wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 8 en artikel 1.1 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Artikel 1.2. Toepassing van de wet in de tijd

Artikel 1.3. Rechtshandeling

Artikel 1.4. Wilsuiting

Artikel 1.5. Kennisgeving

Artikel 1.6. Tijdsbepaling en voorwaarde

Artikel 1.7. Berekening termijnen

Artikel 1.8. Vertegenwoordiging

Artikel 1.9. Subjectieve goede trouw

Artikel 1.10. Rechtsmisbruik

Artikel 1.11. Oogmerk om te schaden

Artikel 1.12. Afstand van recht

Over de artikelen 1.2 tot 1.12 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 2 (geheel)

Het gehele artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 3 Overgangsbepalingen (*nieuw*)

Art. 3 (*nieuw*)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 4 Opheffingsbepaling

Art. 4 (vroeger art. 3)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 4 wordt eenparig aangenomen.

CHAPITRE 5 Entrée en vigueur

Art. 5 (ancien art. 4)

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5 est adopté à l'unanimité.

2. Proposition de loi portant le Livre 5 "Les obligations du Code civil, DOC 55 1806

Les auteurs de la proposition de loi et la commission approuvent les observations suivantes de la note de légistique jointe au présent rapport: n°s 4, 7, 9 à 21, 23 à 27, 29, 32 et 33, 36 et 37, 43, 46 à 49, 52 à 60, ainsi que les corrections relatives aux phrases liminaires des articles. Le texte à l'examen est corrigé en conséquence.

En ce qui concerne les observations n°s 1, 2, 5, 8, 28, 30, 34, 35, 38 à 42, 44 et 45 de la note de légistique, *M. Koen Geens et consorts* présentent successivement les amendements n°s 28 à 57 (DOC 55 1806/007).

Le *Service juridique* a fait l'observation générale suivante:

"Dans le livre 5 "Les obligations", proposé, du Code civil, les chapitres sont divisés en sections et sous-sections. Pour subdiviser encore les sous-sections, on utilise le signe typographique "§". Cependant, certains articles du livre 5 sont également divisés en paragraphes. Cette double utilisation du signe typographique "§" peut donc entraîner une confusion. C'est le cas, par exemple, entre les articles 5.89 et 5.90 proposés du Code civil où un signe typographique "§" utilisé pour subdiviser une sous-section (en l'espèce, le § 4) suit immédiatement un signe typographique "§" utilisé pour subdiviser un article (en l'espèce, le § 2). Il est donc recommandé de ne pas utiliser le signe typographique "§" pour subdiviser les sous-sections. Une alternative pourrait être l'utilisation de deux chiffres séparés par un point, le premier chiffre faisant référence au numéro de la sous-section et le second au numéro de la subdivision de la sous-section concernée."

M. Koen Geens (CD&V) propose de ne pas suivre cette remarque mais d'écrire le mot "paragraphe" en entier pour subdiviser les sous-sections.

HOOFDSTUK 5 Inwerkingtreding

Art. 5 (vroeger art. 4)

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5 wordt eenparig aangenomen.

2. Wetsvoorstel houdende Boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek, DOC 55 1806

De indieners van het wetsvoorstel en de commissie hechten hun goedkeuring aan de volgende opmerkingen van de bij dit verslag gevoegde wetgevingstechnische nota: nrs. 4, 7, 9 tot 21, 23 tot 27, 29, 32 en 33, 36 en 37, 43, 46 tot 49, 52 tot 60, alsook aan de verbeteringen betreffende de inleidende zinnen van de artikelen. De tekst wordt dienovereenkomstig verbeterd.

Ingaand op de opmerkingen nrs. 1, 2, 5, 8, 28, 30, 34, 35, 38 tot 42, 44 en 45 van de wetgevingstechnische nota dient *de heer Koen Geens c.s.* achtereenvolgens de amendementen nrs. 28 tot 57 (DOC 55 1806/007) in.

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

"In het voorgestelde boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek worden de hoofdstukken onderverdeeld in afdelingen en onderafdelingen. Om de onderafdelingen verder onder te verdelen, wordt gebruik gemaakt van het paragraafteken "§". Bepaalde artikelen van boek 5 zijn echter ook ingedeeld in paragrafen. Dit dubbele gebruik van het paragraafteken "§" kan dus tot verwarring leiden. Dat is bijvoorbeeld het geval tussen de voorgestelde artikelen 5.89 en 5.90 van het Burgerlijk Wetboek waar een paragraafteken "§" als onderverdeling van een onderafdeling (*in casu* § 4) onmiddellijk volgt op een paragraafteken "§" als indeling van een artikel (*in casu* § 2). Het verdient dan ook aanbeveling om bij de verdere onderverdeling van de onderafdelingen geen gebruik te maken van het paragraafteken "§". Een alternatief zou gevonden kunnen worden in het gebruik van twee cijfers, van elkaar gescheiden door een punt, waarbij het eerste cijfer verwijst naar het nummer van de onderafdeling en het tweede naar het nummer van de verdere onderverdeling van de betrokken onderafdeling."

De heer Koen Geens (CD&V) stelt voor geen gevolg te geven aan deze opmerking, maar het woord "paragraaf" voluit te schrijven om de onderafdelingen onder te verdelen.

CHAPITRE 1ER Disposition introductiveArticle 1er

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 1er est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 2 Contenu du livre 5 "Les obligations" du nouveau Code civil

Art. 2

Titre 1. Dispositions introductives

Article 5.1. Obligation

Art. 5.2. Obligation naturelle

Art. 5.3. Sources des obligations et portée des dispositions

Les articles 5.1 à 5.3 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Titre 2. Les sources d'obligations

Sous-titre 1er. Les actes juridiquesCHAPITRE 1ER Le contratSection 1re*Dispositions introductives*

Art. 5.4. Définition du contrat

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.4 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.5. Contrats consensuels, formels et réels

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 59 (DOC 55 1806/008) qui vise à modifier l'article en vue de supprimer la notion de "contrat réel". Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Patrick Wéry indique que la commission de réforme est d'avis que cet amendement devrait être rejeté. Dans

HOOFDSTUK 1 Inleidende bepaling

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 1 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2 Inhoud van boek 5 "Verbintenissen" van het nieuwe Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Titel 1. Inleidende bepalingen

Artikel 5.1. Verbintenis

Art. 5.2. Natuurlijke verbintenis

Art. 5.3. Bronnen van verbintenissen en draagwijdte van de bepalingen

Over de artikelen 5.1 tot 5.3 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Titel 2. Bronnen van verbintenissen

Ondertitel 1. Rechtshandelingen

HOOFDSTUK 1 Contract

Afdeling 1

Inleidende bepalingen

Art. 5.4. Definitie van het contract

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.4 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.5. Consensuele, vormelijke en zakelijke contracten

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 59 (DOC 55 1806/008) in, tot wijziging van het artikel, teneinde het begrip "zakelijk contract" weg te laten. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Patrick Wéry wijst erop dat de hervormingscommissie van oordeel is dat dit amendement zou moeten

l'état actuel de notre droit, les prêts de consommation, prêts à usage et dépôts restent des contrats réels et il incombera à la commission en charge de la réforme des contrats spéciaux de décider, dans le cadre de ses travaux, si ces contrats doivent devenir ou non consensuels et si les articles 1875, 1892 et 1915 doivent être modifiés. Par ailleurs, l'orateur note que le don manuel reste un contrat réel; en outre, les parties peuvent décider de conclure un contrat innommé qui soit un contrat réel. Enfin, elles peuvent déroger au principe du consensualisme et conférer le statut de contrat réel à un contrat qui par nature serait consensuel.

L'amendement n° 59 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 5.5 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.6. Contrats synallagmatiques et unilatéraux

Art. 5.7. Contrats à titre onéreux et à titre gratuit

Art. 5.8. Contrats commutatifs et aléatoires

Art. 5.9. Contrat-cadre

Art. 5.10. Contrat d'adhésion

Art. 5.11. Contrat avec un consommateur

Art. 5.12. Contrat multipartite

Les articles 5.6 à 5.12 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.13. Champ d'application et renvois

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

"Il s'indique de remplacer, dans l'article 5.13, alinéa 2, proposé, du Code civil, le renvoi au livre 7 du même Code ("Les contrats spéciaux"), qui n'est pas encore entré en vigueur, par un renvoi aux dispositions de l'ancien Code civil relatives aux contrats spéciaux et, si la commission le juge opportun, aux dispositions pertinentes du livre 2, titre 3 ("Les relations patrimoniales des couples") du Code civil. Il ressort en effet des développements de la proposition de loi que les contrats de mariage doivent

worden verworpen. In de huidige stand van het recht zijn de verbruiklening, de bruikleen en de bewaargeving nog steeds zakelijke contracten. Het komt de commissie belast met de hervorming van de bijzondere overeenkomsten toe in het raam van haar werkzaamheden te beslissen of die overeenkomsten al dan niet consensueel moeten worden en of de artikelen 1875, 1892 en 1915 moeten worden gewijzigd. Voorts merkt de spreker op dat de handgift een zakelijk contract blijft; bovendien kunnen de partijen beslissen een onbenoemd contract te sluiten dat een zakelijk contract is. Ten slotte kunnen ze afwijken van het beginsel van het consensualisme en de status van zakelijk contract toekennen aan een contract dat van consuele aard is.

Amendement nr. 59 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 5.5 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.6. Wederkerige en eenzijdige contracten

Art. 5.7. Contracten onder bezwarende en ten kosteloze titel

Art. 5.8. Vergeldende en kanscontracten

Art. 5.9. Raamcontract

Art. 5.10. Toetredingscontract

Art. 5.11. Contract met een consument

Art. 5.12. Meerpartijencontract

Over de artikelen 5.6 tot 5.12 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.13. Toepassingsgebied en verwijzingen

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

"Het verdient aanbeveling om in het voorgestelde artikel 5.13, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek de verwijzing naar boek 7 van hetzelfde Wetboek ("Bijzondere overeenkomsten"), dat nog niet in werking is getreden, te vervangen door een verwijzing naar de bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek die betrekking hebben op de bijzondere contracten, en, indien de commissie dit nuttig acht, naar de relevante bepalingen van boek 2, titel 3 ("Relatievermogensrecht"), van het Burgerlijk Wetboek.

également être considérés comme des “contrats spéciaux” au sens de l'article 5.13, alinéa 2, proposé, du Code civil.¹

(Cf. l'article 5.127, alinéa 1er, proposé, du Code civil: comme le livre 6 “La responsabilité extracontractuelle” du Code civil n'est pas encore entré en vigueur, l'amendement n° 13² a remplacé, dans l'article 5.127, alinéa 1er, proposé, le renvoi au livre 6 par un renvoi aux articles 1382 à 1386*bis* de l'ancien Code civil qui concernent la responsabilité extracontractuelle.)”.

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 45 (DOC 55 1806/007) qui vise à remplacer des mots à l'alinéa 2 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 45 et l'article 5.13 ainsi modifié sont successivement adoptés à l'unanimité.

Section 2

La formation du contrat

Sous-section 1re

La conclusion dynamique du contrat

§ 1ère. Les négociations

Art. 5.14. Liberté contractuelle

Art. 5.15. Liberté de négocier

Art. 5.16. Devoirs d'information

Art. 5.17. Responsabilité précontractuelle

§ 2. L'offre et l'acceptation

Art. 5.18. Principe

Les articles 5.14 à 5.18 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

¹ DOC 55-1806/001, p. 23.

² DOC 55-1806/003, p. 15.

Uit de toelichting bij het wetsvoorstel blijkt immers dat ook huwelijkscontracten beschouwd moeten worden als “bijzondere contracten” in de zin van het voorgestelde artikel 5.13, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.¹

(Cf. het voorgestelde artikel 5.127, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek: omdat boek 6 “Buitencontractuele aansprakelijkheid” van het Burgerlijk Wetboek nog niet in werking is getreden, werd bij amendement nr. 13² in het voorgestelde artikel 5.127, eerste lid, de verwijzing naar boek 6 vervangen door een verwijzing naar de artikelen 1382 tot 1386*bis* van het oud Burgerlijk Wetboek die betrekking hebben op de buitencontractuele aansprakelijkheid.)”.

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 45 (DOC 55 1806/007) in, tot vervanging van bepaalde woorden in het tweede lid, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 45 en het aldus geamendeerde artikel 5.13 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Afdeling 2

Totstandkoming van het contract

Onderafdeling 1

Dynamische totstandkoming van het contract

§ 1. Onderhandelingen

Art. 5.14. Contractsvrijheid

Art. 5.15. Onderhandelingsvrijheid

Art. 5.16. Informatieplichten

Art. 5.17. Precontractuele aansprakelijkheid

§ 2. Aanbod en aanvaarding

Art. 5.18. Beginsel

Over de artikelen 5.14 tot 5.18 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

¹ DOC 55 1806/001, blz. 23.

² DOC 55 1806/003, blz. 15.

Art. 5.19. Offre

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“Dans l’alinéa 4, on remplacera les mots “le rejet de l’offre” / “*de afwijzing door de bestemming*” par les mots “le rejet de l’offre par le destinataire” / “*de afwijzing van het aanbod door de bestemming*”.

(La modification proposée vise à harmoniser les deux versions linguistiques).”

M. Koen Geens (CD&V) indique être d'accord partiellement avec la remarque. Il n'y a pas lieu d'ajouter “par le destinataire” mais bien de supprimer “*door de bestemming*” dans le texte néerlandais. La disposition examinée doit en effet couvrir aussi bien l'hypothèse de l'offre réceptrice, adressée à un ou plusieurs destinataires déterminés, que l'offre non réceptrice adressée de manière globale au public. Les deux versions linguistiques doivent donc être alignées en supprimant “*door de bestemming*” dans le texte néerlandais.

L'article 5.19 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.20. Acceptation

Art. 5.21. Moment et lieu de la formation

Art. 5.22. Droit de rétractation

Art. 5.23. Conditions générales

§ 3. Le pacte de préférence et le contrat d'option

Art. 5.24. Pacte de préférence

Art. 5.25. Contrat d'option ou promesse unilatérale de contrat

Art. 5.26. Sanction

Sous-section 2

Les conditions de validité

§ 1er. Énumération

Art. 5.27. Conditions de validité

§ 2. Le consentement et ses vices

Art. 5.19. Aanbod

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

“In het vierde lid vervange men de woorden “*de afwijzing door de bestemming*” / “le rejet de l’offre” door de woorden “*de afwijzing van het aanbod door de bestemming*” / “le rejet de l’offre par le destinataire”.

(De voorgestelde wijziging beoogt de beide taalversies op elkaar af te stemmen).”

De heer Koen Geens (CD&V) geeft aan gedeeltelijk in te stemmen met de opmerkingen. Het is niet nodig de woorden “*par le destinataire*” toe te voegen in de Franse tekst; wél moeten de woorden “door de bestemming” worden weggelaten uit de Nederlandse tekst. De besproken bepaling moet immers betrekking hebben op zowel het mededelingsplichtig aanbod, gericht aan een of meer specifieke geadresseerden, als op het niet-mededelingsplichtig aanbod, dat meer algemeen aan het ruime publiek is gericht. De beide taalversies moeten dus op elkaar worden afgestemd door de woorden “door de bestemming” weg te laten uit de Nederlandse tekst.

Artikel 5.19 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.20. Aanvaarding

Art. 5.21. Tijdstip en plaats van totstandkoming

Art. 5.22. Herroepingsrecht

Art. 5.23. Algemene voorwaarden

§ 3. Voorkeurs- en optiecontract

Art. 5.24. Voorkeurscontract

Art. 5.25. Optiecontract of eenzijdige contractbelofte

Art. 5.26. Sanctie

Onderafdeling 2

Geldigheidsvereisten

§ 1. Opsomming

Art. 5.27. Geldigheidsvereisten

§ 2. Toestemming en wilsgebreken

Art. 5.28. Principe du consensualisme

Les articles 5.20 à 5.28 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.29. Exceptions au principe du consensualisme

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) présente l'amendement n° 60 (DOC 55 1806/008) tendant à supprimer l'alinéa 3. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Patrick Wéry réfère à sa réponse concernant l'amendement n° 59.

L'amendement n° 60 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 5.29 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.30. Équivalence fonctionnelle

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.30 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.31. Absence de consentement et erreur-obstacle

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) présente l'amendement n° 61 (DOC 55 1806/008) tendant à compléter l'alinéa 1er. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Rafaël Jafferli indique que l'amendement à l'examen ne peut être accueilli positivement. En effet, il est contraire à l'état du droit positif alors que le but de cette codification est de refléter autant que possible l'état du droit actuel. L'arrêt du 22 janvier 2021 concerne l'aveu et n'a pas la portée générale que prétend lui conférer l'amendement. La place de la théorie de l'apparence dans la proposition de Livre 5 a fait l'objet d'un débat approfondi au sein de la commission de réforme. L'orateur renvoie à cet égard aux développements de la proposition de loi (p. 17): "L'apparence créée, ou confiance légitime, n'est pas consacrée, en tant que telle, en tant que source d'obligations ou plus largement d'effets juridiques. Les contours de celle-ci restent, en effet, difficiles à définir avec précision, ce qui risque d'être préjudiciable à la sécurité juridique".

L'amendement n° 61 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 5.28. Beginsel van het consensualisme

Over de artikelen 5.20 tot 5.28 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.29. Uitzonderingen op het beginsel van het consensualisme

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 60 (DOC 55 1806/008) in, tot weglating van het derde lid. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Patrick Wéry verwijst naar zijn antwoord aangaande amendement nr. 59.

Amendement nr. 60 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 5.29 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.30. Functionele gelijkwaardigheid

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.30 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.31. Afwezigheid van toestemming en wilsverhinderende dwaling

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 61 (DOC 55 1806/008) in, tot aanvulling van het eerste lid. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Rafaël Jafferli wijst erop dat aan dit amendement geen positief gevolg kan worden gegeven. Het druist immers in tegen de stand van het positief recht, terwijl deze codificatie tot doel heeft de stand van het huidige recht zo goed mogelijk te weerspiegelen. Het arrest van 22 januari 2021 gaat over de bekentenis en heeft niet de algemene strekking die het amendement het arrest wil toedichten. Binnen de hervormingscommissie werd een diepgaand debat gevoerd over de plaats van de schijntheorie in het voorstel van Boek 5. De spreker verwijst in dat verband naar de toelichting van het wetsvoorstel (blz. 17): "De gewekte schijn of het gewettigd vertrouwen wordt niet als dusdanig gehuldigd als bron van verbintenissen of, in ruimere zin, van rechtsgevolgen. Het blijft immers moeilijk de afbakening ervan precies te bepalen, wat de rechtszekerheid zou kunnen schaden."

Amendement nr. 61 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

L'article 5.31 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.32. Erreur matérielle

Art. 5.33. Vices de consentement

Art. 5.34. Erreur

Art. 5.35. Dol

Art. 5.36. Violence

Les articles 5.32 à 5.36 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.37. Abus de circonstances

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

"Dans le texte français de l'alinéa 2, on remplacera les mots "la victime" par les mots "la personne lésée".

(Concordance avec le texte néerlandais: "... de *benadeelde* ..." + concordance terminologique, cf. l'article 5.17, alinéa 2, proposé, du Code civil où la notion "*de benadeelde*" est traduite par "la personne lésée").

M. Koen Geens et consorts présentent l'*amendement n° 46* (DOC 55 1806/007) tendant à remplacer des mots à l'alinéa 2 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 46 et l'article 5.37 ainsi modifié sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.38. Lésion

Art. 5.39. Simulation

§ 3. La capacité des parties contractantes

Art. 5.40. Principe

Art. 5.41. Exceptions à la capacité de contracter

Art. 5.42. Effets de l'incapacité

Art. 5.43. Lésion du mineur

Art. 5.44. Déclaration de majorité

Artikel 5.31 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.32. Materiële vergissing

Art. 5.33. Wilsgebreken

Art. 5.34. Dwaling

Art. 5.35. Bedrog

Art. 5.36. Geweld

Over de artikelen 5.32 tot 5.36 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.37. Misbruik van omstandigheden

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

"In de Franse tekst van het tweede lid vervange men de woorden "*la victime*" door de woorden "*la personne lésée*".

(Overeenstemming met de Nederlandse tekst: "... de *benadeelde* ..." + terminologische overeenstemming, cf. het voorgestelde artikel 5.17, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek waar de begrippen "*la personne lésée*" en "*de benadeelde*" tegenover elkaar staan.)".

De heer Koen Geens c.s. dient *amendement nr. 46* (DOC 1806/007) in, tot vervanging van bepaalde woorden in het tweede lid, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 46 en het aldus geamendeerde artikel 5.37 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.38. Benadeling

Art. 5.39. Veinzing

§ 3. Bekwaamheid van de contracterende partijen

Art. 5.40. Beginsel

Art. 5.41. Uitzonderingen op de bekwaamheid tot contracteren

Art. 5.42. Gevolgen van de onbekwaamheid

Art. 5.43. Benadeling van de minderjarige

Art. 5.44. Verklaring van meerderjarigheid

Art. 5.45. Respect des formalités

§ 4. L'objet

Art. 5.46. Définitions

Art. 5.47. Possibilité de l'objet

Art. 5.48. Choses dans le commerce

Art. 5.49. Déterminabilité de l'objet

Art. 5.50. Choses futures

Art. 5.51. Licéité

Art. 5.52. Clauses abusives

§ 5. La cause

Art. 5.53. Définition

Art. 5.54. Exigence

Art. 5.55. Cause non exprimée

Art. 5.56. Licéité

Sous-section 3. La nullité

Art. 5.57. Causes de nullité

Art. 5.58. Classification des nullités

Art. 5.59. Mise en œuvre de la nullité

Art. 5.60. Prescription de la nullité

Art. 5.61. Confirmation

Art. 5.62. Effets de l'annulation

Art. 5.63. Nullité partielle

Les articles 5.38 à 5.63 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.45. Naleving van vormvereisten

§ 4. Voorwerp

Art. 5.46. Definities

Art. 5.47. Mogelijkheid van het voorwerp

Art. 5.48. Voorwerpen in de handel

Art. 5.49. Bepaalbaarheid van het voorwerp

Art. 5.50. Toekomstige goederen

Art. 5.51. Geoorloofdheid

Art. 5.52. Onrechtmatige bedingen

§ 5. Oorzaak

Art. 5.53. Definitie

Art. 5.54. Vereiste

Art. 5.55. Niet uitgedrukte oorzaak

Art. 5.56. Geoorloofdheid

Onderafdeling 3. Nietigheid

Art. 5.57. Nietigheidsgronden

Art. 5.58. Indeling van de nietigheden

Art. 5.59. In werking stelling van de nietigheid

Art. 5.60. Verjaring van de nietigheid

Art. 5.61. Bevestiging

Art. 5.62. Gevolgen van de nietigverklaring

Art. 5.63. Gedeeltelijke nietigheid

Over de artikelen 5.38 tot 5.63 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Section 3*L'interprétation et la qualification du contrat**Sous-section 1re**L'interprétation du contrat*

Article 5.64. Primauté de la volonté réelle

5.65. Recherche de la volonté réelle

Article 5.66. Interprétation en cas de doute

*Sous-section 2**La qualification du contrat*

Article 5.67. Qualification des contrats mixtes

Article 5.68. Requalification du contrat

Les articles 5.64 à 5.68 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Section 4*Les effets du contrat entre parties**Sous-section 1re**L'effet obligatoire*

Article 5.69. Principe de la convention-loi

Article 5.70. Modification et résiliation du contrat

Article 5.71. Contenu du contrat

Article 5.72. Portée des obligations contractuelles

Article 5.73. Exécution de bonne foi et prohibition de l'abus de droit

Article 5.74. Changement de circonstances

*Sous-section 2**La durée du contrat*

Article 5.75. Contrat à durée indéterminée

Afdeling 3*Interpretatie en kwalificatie van het contract**Onderafdeling 1**Interpretatie van het contract*

Art. 5.64. Voorrang van de werkelijke wil

Art. 5.65. Nagaan van de werkelijke wil

Art. 5.66. Interpretatie bij twijfel

*Onderafdeling 2**Kwalificatie van het contract*

Art. 5.67. Kwalificatie van gemengde contracten

Art. 5.68. Herkwalificatie van het contract

Over de artikelen 5.64 tot 5.68 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Afdeling 4*Gevolgen van het contract tussen partijen**Onderafdeling 1**Bindende kracht*

Art. 5.69. Beginsel van de overeenkomst-wet

Art. 5.70. Wijziging en opzegging van het contract

Art. 5.71. Inhoud van het contract

Art. 5.72. Draagwijdte van contractuele verbintenissen

Art. 5.73. Uitvoering te goeder trouw en verbod van rechtsmisbruik

Art. 5.74. Verandering van omstandigheden

*Onderafdeling 2**Duur van het contract*

Art. 5.75. Contract van onbepaalde duur

Article 5.76. Contrat à durée déterminée

Article 5.77. Prorogation conventionnelle du contrat

Article 5.78. Renouvellement du contrat

Sous-section 3

L'effet translatif de certains contrats

Article 5.79. Effet translatif

Article 5.80. Transfert des risques

Les articles 5.69 à 5.80 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.81. Obligation de délivrance

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 62 (DOC 55 1806/008) qui vise à modifier le texte néerlandais. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Eric Dirix indique qu'il s'agit d'une remarque d'ordre linguistique. Il propose de ne pas suivre l'amendement. Le terme "levering" est en effet plus approprié étant donné qu'il s'agit du terme utilisé en droit des obligations.

L'amendement n° 62 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 5.81 est adopté à l'unanimité.

Section 5

L'inexécution de l'obligation contractuelle et ses conséquences

Sous-section 1re

L'inexécution imputable au débiteur

§ 1er. Dispositions introductives

Article 5.82. Définition d'imputabilité

Article 5.83. Énumération des sanctions

§ 2. L'exécution en nature

Article 5.84. Droit à l'exécution en nature

Art. 5.76. Contract van bepaalde duur

Art. 5.77. Conventionele verlenging van het contract

Art. 5.78. Vernieuwing van het contract

Onderafdeling 3

Eigendomsoverdragend gevolg van bepaalde contracten

Art. 5.79. Eigendomsoverdragend gevolg

Art. 5.80. Risico-overdracht

Over de artikelen 5.69 tot 5.80 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.81. Leveringsverbintenis

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 62 (DOC 55 1806/008) in, tot wijziging van de Nederlandse tekst. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Eric Dirix stipt aan dat het om een taalkundige opmerking gaat. Hij stelt voor geen gevolg te geven aan het amendement. De term "levering" is immers meer gepast, aangezien die term ook in het verbintenissenrecht wordt gebruikt.

Amendement nr. 62 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 5.81 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling 5

Niet-nakoming van de contractuele verbintenis en gevolgen

Onderafdeling 1

Toerekenbare niet-nakoming van de schuldenaar

§ 1. Inleidende bepalingen

Art. 5.82. Definitie van toerekenbaarheid

Art. 5.83. Opsomming van de sancties

§ 2. Uitvoering in natura

Art. 5.84. Recht op uitvoering in natura

Article 5.85. Remplacement du débiteur

§ 3. Le droit à la réparation du dommage

Article 5.86. Réparation intégrale du dommage

Article 5.87. Réparation du dommage prévisible

Article 5.88. Clause indemnitaire

Article 5.89. Clause exonératoire de responsabilité

Les articles 5.82 à 5.89 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

§ 4. La résolution pour inexécution

Article 5.90. Droit à la résolution

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“Dans l’alinéa 3, on remplacera les mots “aux articles suivants” / “de volgende artikelen” par les mots “aux articles 5.91 à 5.96” / “de artikelen 5.91 tot 5.96”.

(Correction d'ordre légistique: le Conseil d'État recommande de ne pas utiliser des mots tels que “suivant” ou “ci-après” dans les renvois à l'intérieur d'un même acte, mais de mentionner le numéro de la division concernée.³).

M. Koen Geens (CD&V) propose de ne pas donner suite à cette observation. Bien que la remarque soit légitime, le renvoi proposé est un peu trop large. Au lieu des “articles 5.91 à 5.96”, il convient de renvoyer aux “articles 5.91 à 5.94”.

L'article 5.90, alinéa 3, fait en effet référence aux actes dont résulte une résolution. Les articles 5.91, 5.92, 5.93 et 5.94 prévoient chacun un acte ou une décision dont découle une résolution. L'article 5.95 traite des effets de la résolution. L'article 5.96 concerne la résolution partielle. Les articles 5.95 et 5.96 ne concernent donc pas un acte ou un mode de résolution. L'article 5.90, alinéa 3, ne doit donc pas non plus renvoyer à ces deux articles.

L'article 5.90 est adopté à l'unanimité.

Article 5.91. Résolution judiciaire

³ Conseil d'État, *op. cit.*, p. 59, n° 72, b).

Art. 5.85. Vervanging van de schuldenaar

§ 3. Recht op herstel van de schade

Art. 5.86. Integraal herstel van de schade

Art. 5.87. Herstel van de voorzienbare schade

Art. 5.88. Schadebeding

Art. 5.89. Bevrijdingsbeding

Over de artikelen 5.82 tot 5.89 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

§ 4. Ontbinding wegens niet-nakoming

Art. 5.90. Recht op ontbinding

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

“In het derde lid, vervange men de woorden “de volgende artikelen” / “aux articles suivants” door de woorden “de artikelen 5.91 tot 5.96” / “aux articles 5.91 à 5.96”.

(Wetgevingstechnische verbetering: de Raad van State raadt aan om bij het verwijzen binnen eenzelfde tekst geen woorden zoals “volgende” of “hiernagenoemde” te gebruiken, maar om het nummer van de betrokken onderverdeling van de tekst te vermelden.³).

M. Koen Geens (CD&V) stelt voor deze opmerking niet te volgen. De opmerking is terecht, maar de voorgestelde verwijzing is iets te ruim opgevat. In plaats van naar “de artikelen 5.91 tot 5.96” moet er verwezen worden naar “de artikelen 5.91 tot 5.94”.

Artikel 5.90, derde lid, verwijst immers naar de handelingen waaruit een ontbinding voortvloeit. De artikelen 5.91, 5.92, 5.93 en 5.94 betreffen telkens een handeling of beslissing waaruit een ontbinding voortvloeit. Artikel 5.95 heeft betrekking op de gevolgen van de ontbinding. Artikel 5.96. bespreekt de gedeeltelijke ontbinding. Artikel 5.95 en 5.96 hebben aldus geen betrekking op een handeling of een wijze waarop de ontbinding tot stand komt. Artikel 5.90, derde lid, hoeft dus ook niet naar deze twee artikelen te verwijzen.

Artikel 5.90 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.91. Gerechtelijke ontbinding

³ Raad van State, *op. cit.*, blz. 59, nr. 72, b).

Article 5.92. Résolution par la mise en œuvre d'une clause résolutoire

Article 5.93. Résolution par notification du créancier

Article 5.94. Résolution non judiciaire irrégulière ou abusive

Article 5.95. Effets de la résolution

Article 5.96. Résolution partielle

§ 5. La réduction du prix

Article 5.97. Droit de réduire le prix

§ 6. L'exception d'inexécution

Art. 5.98. Droit pour le créancier de suspendre l'exécution de son obligation

Sous-section 2

L'inexécution qui n'est pas imputable au débiteur

Art. 5.99. Effets sur l'obligation inexécutée

Art. 5.100. Effets sur le contrat en cas d'impossibilité définitive d'exécution de l'obligation

Art. 5.101. Effets dans le temps de l'impossibilité définitive d'exécution

Art. 5.102. Effets sur le contrat en cas d'impossibilité temporaire d'exécution de l'obligation

Les articles 5.91 à 5.102 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Section 6

Les effets du contrat pour les tiers

Art. 5.103. Relativité et opposabilité

Art. 5.104. Ayants cause universels

Les articles 5.103 et 5.104 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.92. Ontbinding door de inwerkingstelling van een ontbindend beding

Art. 5.93. Ontbinding door kennisgeving van de schuldeiser

Art. 5.94. Onregelmatige of abusieve buitengerechtelijke ontbinding

Art. 5.95. Gevolgen van de ontbinding

Art. 5.96. Gedeeltelijke ontbinding

§ 5. Prijsvermindering

Art. 5.97. Recht op prijsvermindering

§ 6. Exceptie van niet-uitvoering

Art. 5.98. Recht voor de schuldeiser om de uitvoering van zijn verbintenis op te schorten

Onderafdeling 2

Ontoerekenbare niet-nakoming

Art. 5.99. Gevolgen voor de niet-nagekomen verbintenis

Art. 5.100. Gevolgen voor het contract bij definitieve onmogelijkheid tot nakoming van de verbintenis

Art. 5.101. Gevolgen in de tijd van de definitieve onmogelijkheid tot nakoming

Art. 5.102. Gevolgen voor het contract bij tijdelijke onmogelijkheid tot nakoming van de verbintenis

Over de artikelen 5.91. tot 5.102. worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Afdeling 6

Gevolgen van het contract voor derden

Art. 5.103. Relativiteit en tegenwerpelijheid

Art. 5.104. Algemene rechtverkrijgenden

Over de artikelen 5.103. en 5.104. worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.105. Ayants cause particuliers –
Droits qualitatifs

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 58 (DOC 55 1806/008) qui vise à remplacer l'article 5.105. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Eric Dirix considère que les droits qualitatifs relèvent du droit des obligations et non du droit des biens. Les auteurs de la réforme du livre 3 sur le droit des biens sont d'accord avec cette position selon laquelle cette matière relève par principe du droit des obligations. Faisant référence à la tradition juridique suivie dans le cadre de cette réforme, l'orateur est d'avis qu'il ne faut pas déplacer cette notion.

L'amendement n° 58 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 5.105 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.106. Porte-fort

Art. 5.107. Stipulation pour autrui

Art. 5.108. Révocation et désignation d'un autre bénéficiaire

Art. 5.109. Stipulation pour autrui inefficace

Art. 5.110. Action directe

Art. 5.111. Tierce complicité à la violation d'une obligation contractuelle

Les articles 5.106 à 5.111 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Section 7

L'extinction du contrat

Sous-section 1re

Les causes d'extinction

Art. 5.112. Énumération

Art. 5.113. Disparition de l'objet

Art. 5.114. Obligations et clauses post-contractuelles

Art. 5.105. Bijzondere rechtverkrijgenden –
Kwalitatieve rechten

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 58 (DOC 55 1806/008) in, tot vervanging van artikel 5.105. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Eric Dirix is van oordeel dat de kwalitatieve rechten onder het verbintenissenrecht en niet onder het goederenrecht vallen. De auteurs van de hervorming van boek 3 over het goederenrecht gaan akkoord met het standpunt volgens hetwelk deze aangelegenheid in beginsel onder het verbintenissenrecht ressorteert. De spreker verwijst naar de bij deze hervorming gevolgde juridische traditie en is van mening dat dit begrip niet moet worden verplaatst.

Amendement nr. 58 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 5.105 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.106. Sterkmaking

Art. 5.107. Derdenbeding

Art. 5.108. Herroeping en aanwijzing van een andere begunstigde

Art. 5.109. Onwerkzaam derdenbeding

Art. 5.110. Rechtstreekse vordering

Art. 5.111. Derde-medeplichtigheid aan de miskenning van een contractuele verbintenis

Over de artikelen 5.106 tot 5.111 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Afdeling 7

Tenietgaan van het contract

Onderafdeling 1

Gronden van tenietgaan

Art. 5.112. Opsomming

Art. 5.113. Wegvallen van het voorwerp

Art. 5.114. Postcontractuele verbintenissen en bedingen

Sous-section 2

Les restitutions

Art. 5.115. Champ d'application

Art. 5.116. Droit aux restitutions

Art. 5.117. Bonne foi

Art. 5.118. Ordre des restitutions

Les articles 5.112 à 5.118 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.119. Forme des restitutions

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“On remplacera les mots “des dispositions qui suivent” / “*de hiernavolgende bepalingen*” par les mots “des articles 5.120, alinéa 2, 5.123 et 5.124” / “*de artikelen 5.120, tweede lid, 5.123 en 5.124*”.

(Correction d'ordre légistique: le Conseil d'État recommande de ne pas utiliser des mots tels que “suivant” ou “ci-après” dans les renvois à l'intérieur d'un même acte, mais de mentionner le numéro de la division concernée.⁴).

M. Koen Geens (CD&V) propose de ne pas suivre cette remarque.

La remarque a été formulée à juste titre, mais le renvoi proposé est un peu trop restrictif. Au lieu de renvoyer aux “articles 5.120, alinéa 2, 5.123 et 5.124”, il peut être renvoyé aux “articles 5.120 à 5.124”.

En effet, l'ensemble de ces dispositions peuvent se lire comme apportant des dérogations au principe de la restitution en nature estimée au jour de la restitution.

L'article 5.119 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.120. Perte de la chose à restituer

Art. 5.121. Impenses

Art. 5.122. Restitution des fruits et produits

⁴ *Ibidem.*

Onderafdeling 2

Restitutie

Art. 5.115. Toepassingsgebied

Art. 5.116. Recht op restitutie

Art. 5.117. Goede trouw

Art. 5.118. Volgorde van restituties

Over de artikelen 5.112 tot 5.118 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.119. Vorm van de restitutie

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking gemaakt:

“Men vervange de woorden “*de hiernavolgende bepalingen*” / “*des dispositions qui suivent*” door de woorden “*de artikelen 5.120, tweede lid, 5.123 en 5.124*” / “*des articles 5.120, alinéa 2, 5.123 et 5.124*”.

(Wetgevingstechnische verbetering: de Raad van State raadt aan om bij het verwijzen binnen eenzelfde tekst geen woorden zoals “volgende” of “hiernagenoemde” te gebruiken, maar om het nummer van de betrokken onderverdeling van de tekst te vermelden.⁴).

De heer Koen Geens (CD&V) stelt voor met deze opmerking geen rekening te houden.

De opmerking is terecht, maar de voorgestelde verwijzing is iets te restrictief. In plaats van naar “de artikelen 5.120, tweede lid, 5.123 en 5.124” kan worden verwezen naar de artikelen “de artikelen 5.120 tot 5.124”.

Voor al die bepalingen kan immers worden gesteld dat ze afwijkingen beogen aan te brengen aan het principe van de restitutie in natura, geraamd op dag van de teruggave.

Artikel 5.119 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.120. Verlies van het te restitueren voorwerp

Art. 5.121. Uitgaven

Art. 5.122. Restitutie van de vruchten en opbrengsten

⁴ *Ibidem.*

Art. 5.123. Refus de la restitution à la partie coupable

Art. 5.124. Protection des incapables

Les articles 5.120 à 5.124 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 2. L'acte juridique unilatéral

Art. 5.125. Définition

Art. 5.126. Régime juridique

Les articles 5.125 et 5.126 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Sous-titre 2. Les faits juridiques

CHAPITRE 1ER. Disposition introductive

Art. 5.127. Responsabilité extracontractuelle et quasi-contrats

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.127 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 2. La gestion d'affaire

Art. 5.128. Définition

Art. 5.129. Objet de la gestion d'affaire

Art. 5.130. Obligations du gérant d'affaire

Art. 5.131. Responsabilité du gérant d'affaire

Art. 5.132. Obligations du maître de l'affaire

Les articles 5.128 à 5.132 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 3. Le paiement indu

Art. 5.133. Définition

Art. 5.123. Weigering van de restitutie aan de schuldige partij

Art. 5.124. Bescherming van onbekwamen

Over de artikelen 5.120 tot 5.124 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Eenzijdige rechtshandeling

Art. 5.125. Definitie

Art. 5.126. Juridisch regime

Over de artikelen 5.125 en 5.126 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Ondertitel 2. Rechtsfeiten

HOOFDSTUK 1. Inleidende bepaling

Art. 5.127. De buitencontractuele aansprakelijkheid en de oneigenlijke contracten

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.127 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Zaakwaarneming

Art. 5.128. Definitie

Art. 5.129. Voorwerp van de zaakwaarneming

Art. 5.130. Verbintenissen van de zaakwaarnemer

Art. 5.131. Aansprakelijkheid van de zaakwaarnemer

Art. 5.132. Verbintenissen van de meester van de zaak

Over de artikelen 5.128 tot 5.132 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 3. Onverschuldigde betaling

Art. 5.133. Definitie

Art. 5.134. Obligation de restitution

Les articles 5.133 et 5.134 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 4. L'enrichissement injustifié

Art. 5.135. Définition

Art. 5.136. Subsidiarité

Les articles 5.135 et 5.136 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.137. Effet

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“Le commentaire de cet article mentionne que le texte rappelle, en son alinéa 2, le principe de la restitution en nature et ses limites.⁵ Dans le texte de la proposition de loi DOC 55-1806/001, tel qu'il a été déposé à la Chambre, ainsi que dans le texte adopté en première lecture par la commission (DOC 55-1806/006), l'article 5.137 proposé du Code civil ne contient toutefois qu'un seul alinéa.

Dans les propositions de loi DOC 54-3709/001 et DOC 55 0174/001 “portant insertion du livre 5 «Les obligations» dans le nouveau Code civil”, dont le texte a été repris dans la proposition de loi à l'examen⁶, l'article correspondant, l'article 5.140 proposé du Code civil, contient en revanche deux alinéas. L'alinéa 2 est chaque fois rédigé comme suit⁷:

“La restitution s'effectue en nature ou, si cela s'avère impossible ou abusif, en valeur.” / “*De teruggave gebeurt in natura of, indien dat onmogelijk of abusief blijkt, in waarde.*”.

Il incombe à la commission de vérifier si l'article 5.137 proposé du Code civil doit encore être complété par un alinéa 2. Si tel n'est pas le cas, il se recommande de clarifier les développements de la proposition de loi sur ce point dans le rapport de la commission.”.

M. Koen Geens (CD&V) propose de ne pas suivre cette remarque. En effet, le second alinéa qui énonçait

⁵ DOC 55-1806/001, p. 167.

⁶ Voir les développements de la proposition de loi: DOC 55-1806/001, p. 4.

⁷ Voir DOC 54-3709/001, p. 314 et DOC 55-0174/001, p. 314.

Art. 5.134. Restitutieverbintenissen

Over de artikelen 5.133 en 5.134 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 4. Ongerechtvaardigde verrijking

Art. 5.135. Definitie

Art. 5.136. Subsidiariteit

Over de artikelen 5.135 en 5.136 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.137. Gevolg

De *Juridische Dienst* maakt de volgende opmerking:

“De toelichting bij dit artikel vermeldt dat in “het tweede lid” gewezen wordt op het beginsel van de teruggave in natura en de grenzen ervan.⁵ In de tekst van het wetsvoorstel DOC 55 1806/001, zoals deze tekst ingediend werd in de Kamer, en nu ook in de tekst die in eerste lezing door de commissie werd aangenomen (DOC 55 1806/006), bevat het voorgestelde artikel 5.137 van het Burgerlijk Wetboek evenwel slechts één lid.

In de wetsvoorstellen DOC 54-3709/001 en DOC 55 0174/001 “tot invoeging van boek 5 “Verbintenissen” in het nieuw Burgerlijk Wetboek”, waarvan de tekst overgenomen werd in het voorliggend wetsvoorstel⁶, bevat het overeenstemmende artikel, het voorgestelde artikel 5.140 van het Burgerlijk Wetboek, daarentegen wel twee leden. Het tweede lid luidt telkens als volgt⁷:

“De teruggave gebeurt in natura of, indien dat onmogelijk of abusief blijkt, in waarde.” / “*La restitution s'effectue en nature ou, si cela s'avère impossible ou abusif, en valeur.*”.

Het staat aan de commissie om na te gaan of het voorgestelde artikel 5.137 van het Burgerlijk Wetboek alsnog aangevuld moet worden met een tweede lid. Indien dat niet het geval is, dan verdient het aanbeveling om de toelichting bij het wetsvoorstel op dit punt te verduidelijken in het commissieverslag.”.

De heer Koen Geens (CD&V) stelt voor met deze opmerking geen rekening te houden. Het tweede lid, dat

⁵ DOC 55 1806/001, blz. 167.

⁶ Zie de toelichting van het wetsvoorstel: DOC 55 1806/001, blz. 4.

⁷ Zie DOC 54 3709/001, blz. 314, en DOC 55 0174/001, blz. 314.

le principe de la restitution en nature et de ses exceptions (impossibilité et abus de droit) a été supprimé, car il n'était rien d'autre qu'une application particulière du principe de l'exécution en nature des obligations et de ses exceptions (art. 5.234, al. 1er).

L'article 5.137 est adopté à l'unanimité.

Titre 3. *Le régime général de l'obligation*

Sous-titre 1er. Disposition introductive

Art. 5.138. Champ d'application

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.138 est adopté à l'unanimité.

Sous-titre 2. Les modalités de l'obligation

CHAPITRE 1ER L'obligation conditionnelle

Art. 5.139. Définition

Art. 5.140. Absence d'incertitude

Les articles 5.139 et 5.140 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.141. Caractère extérieur de la condition

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 63 (DOC 55 1806/008) qui vise à remplacer l'article 5.141. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Rafaël Jafferli indique que la commission de réforme est d'avis que cet amendement doit être rejeté.

Concernant l'alinéa 1er, la justification de l'amendement considère qu'il y aurait une confusion entre l'obligation et le contrat, or, ce n'est pas le cas. En effet, la condition est une modalité de l'obligation, mais le contrat est une source d'obligation. Pour qu'il y puisse y avoir une condition, il faut donc qu'il y ait une obligation et donc un contrat valable. La justification de l'amendement admet d'ailleurs que c'est l'état actuel du droit et il n'y a pas de raison de s'en écarter.

Par ailleurs, l'alinéa 2 consacre en réalité la jurisprudence de la Cour de cassation. La justification de

voorzag in het beginsel van de teruggave in natura en in de uitzonderingen erop (onmogelijkheid en rechtsmisbruik), werd immers weggelaten omdat het niets anders betrof dan de specifieke toepassing van het beginsel van de uitvoering in natura van de verbintenissen en van de uitzonderingen erop (art. 5.234, eerste lid).

Artikel 5.137 wordt eenparig aangenomen.

Titel 3. Algemeen regime van de verbintenis

Ondertitel 1. Inleidende bepaling

Art. 5.138. Toepassingsgebied

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.138 wordt eenparig aangenomen.

Ondertitel 2. Modaliteiten van de verbintenis

HOOFDSTUK 1. Voorwaardelijke verbintenis

Art. 5.139. Definitie

Art. 5.140. Afwezigheid van onzekerheid

Over de artikelen 5.139 en 5.140 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.141. Extern karakter van de voorwaarde

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 63 (DOC 55 1806/008) in, tot vervanging van artikel 5.141. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

De heer Rafaël Jafferli geeft aan dat de hervormingscommissie van oordeel is dat dit amendement moet worden verworpen.

Wat het eerste lid betreft, wordt in de verantwoording van het amendement gesteld dat er verwarring zou zijn tussen "verbintenis" en "contract"; zulks is evenwel niet het geval. De voorwaarde is immers een verbintenismodaliteit, terwijl het contract een verbintenisbron is. Er kan dus slechts een voorwaarde zijn wanneer er een verbintenis en dus een geldig contract is. In de verantwoording van het amendement wordt trouwens aangegeven dat het om de huidige stand van het recht gaat en dat er geen reden is om ervan af te wijken.

Het tweede lid bestendigt bovendien de rechtspraak van het Hof van Cassatie. In de verantwoording van het

l'amendement invite à s'en écarter afin d'adopter une conception de la clause de réserve de propriété empruntée au droit allemand (§ 449 du BGB).

La commission de réforme apprécie les mérites du droit allemand et s'est d'ailleurs inspirée directement du droit allemand toutes les fois que les solutions existantes en droit belge suscitaient des difficultés. Ainsi, notamment, la rétroactivité de la condition a été abandonnée à l'article 5.147 en raison de l'insécurité juridique qu'elle suscitait, et remplacée par une inopposabilité de certains actes accomplis pendant la période d'attente à l'article 5.146. Ces solutions sont directement empruntées aux §§ 158 et 161 du BGB.

En revanche, s'agissant de la clause de réserve de propriété, il n'y avait aucune raison de s'écarter de la jurisprudence de la Cour de cassation qui analyse la réserve de propriété comme un terme suspensif depuis ses deux arrêts de principe du 9 février 1933. Contrairement à ce que la justification de l'amendement semble considérer, en droit belge, l'exigibilité de l'obligation est bien suspendue, mais en vertu d'un terme et non d'une condition.

Le mécanisme est au demeurant consacré désormais aux articles 69 à 72 de la loi du 11 juillet 2013 sur les sûretés réelles mobilières.

L'insécurité juridique évoquée par la justification de l'amendement est donc inexistante.

L'amendement n° 63 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 5.141 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.142. Forme de la condition

Art. 5.143. Interprétation de la condition

Art. 5.144. Empêchement et provocation de la condition

Art. 5.145. Renonciation à la condition

Art. 5.146. Période d'attente

Art. 5.147. Réalisation de la condition

Art. 5.148. Défaillance de la condition

amendement wordt op een afwijking daarvan aangestuurd om aan het beding van eigendomsvoorbehoud een invulling te geven die aan het Duitse recht ontleend is (paragraaf 449 van het Duits Burgerlijk Wetboek, BGB).

De hervormingscommissie schat het Duitse recht hoog in en heeft zich overigens altijd rechtstreeks op het Duitse recht verlaten telkens als de in het Belgische recht bestaande oplossingen moeilijkheden meebrachten. Zo werd de terugwerkende kracht van de voorwaarde uit artikel 5.147 gelicht als gevolg van de erdoor gecreëerde rechtsonzekerheid, en vervangen, in artikel 5.146, door de niet-tegenwerpelijkheid van bepaalde handelingen tijdens de wachttijd. Die oplossingen zijn rechtstreeks ontleend aan de paragrafen 158 en 161 van het BGB.

Aangezien het om het beding van eigendomsvoorbehoud ging, was er daarentegen geen enkele reden om af te wijken van de rechtspraak van het Hof van Cassatie, dat sinds zijn twee beginselarresten van 9 februari 1933 het eigendomsvoorbehoud als een opschortende tijdsbepaling aanmerkt. Anders dan wat de verantwoording van het amendement lijkt aan te voeren, wordt in het Belgische recht de opeisbaarheid van de verbintenis wel degelijk opgeschort, evenwel op grond van een tijdsbepaling en niet van een voorwaarde.

Dit mechanisme is overigens voortaan verankerd in de artikelen 69 tot 72 van de wet van 11 juli 2013 met betrekking tot de zakelijke zekerheden op roerende goederen.

De rechtsonzekerheid die de verantwoording van het amendement aanhaalt, bestaat dus niet.

Amendement nr. 63 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 5141 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.142. Vorm van de voorwaarde

Art. 5.143. Interpretatie van de voorwaarde

Art. 5.144. Verhinderende en uitlokking van de voorwaarde

Art. 5.145. Afstand van de voorwaarde

Art. 5.146. Wachttijd

Art. 5.147. Vervulling van de voorwaarde

Art. 5.148. Niet-vervulling van de voorwaarde

Les articles 5.142 à 5.148 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 2. L'obligation à terme

Art. 5.149. Définition

Art. 5.150. Forme du terme

Art. 5.151. Echéance du terme

Art. 5.152. Précision du terme suspensif

Art. 5.153. Renonciation au terme suspensif

Art. 5.154. Période d'attente en présence d'un terme suspensif

Art. 5.155. Déchéance du terme suspensif

Les articles 5.149 à 5.155 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Sous-titre 3. Les obligations avec pluralité d'objets ou de sujets

CHAPITRE 1ER Les obligations à pluralité d'objets

Art. 5.156. Obligation cumulative

Art. 5.157. Obligation alternative

Art. 5.158. Obligation à prestation subsidiaire

Les articles 5.156 à 5.158 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 2. Les obligations à pluralité de sujets

Section 1re

Le principe de la division

Art. 5.159. Obligation divisible

Over de artikelen 5.142 tot 5.148 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Verbintenis met tijdsbepaling

Art. 5.149. Definitie

Art. 5.150. Vorm van de tijdsbepaling

Art. 5.151. Verstrijken van de tijdsbepaling

Art. 5.152. Invulling van de opschortende tijdsbepaling

Art. 5.153. Afstand van de opschortende tijdsbepaling

Art. 5.154. Wachtijd bij de opschortende tijdsbepaling

Art. 5.155. Verval van de opschortende tijdsbepaling

Over de artikelen 5.149 tot 5.155 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Ondertitel 3. Verbintenissen met pluraliteit van voorwerpen of subjecten

HOOFDSTUK 1. Verbintenissen met pluraliteit van voorwerpen

Art. 5.156. Cumulatieve verbintenis

Art. 5.157. Alternatieve verbintenis

Art. 5.158. Verbintenis met subsidiaire prestatie

Over de artikelen 5.156 tot 5.158 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Verbintenissen met pluraliteit van subjecten

Afdeling 1

Beginsel van de verdeling

Art. 5.159. Deelbare verbintenis

Section 2*La solidarité entre débiteurs*

Art. 5.160. Définition et sources

Art. 5.161. Effets principaux entre créancier et débiteurs

Art. 5.162. Exceptions appartenant aux codébiteurs

Art. 5.163. Effets secondaires entre créancier et débiteurs

Art. 5.164. Effets entre codébiteurs

Art. 5.165. Décès d'un débiteur

Section 3*L'indivisibilité entre débiteurs*

Art. 5.166. Définition et sources

Art. 5.167. Effets

Section 4*Les obligations in solidum*

Art. 5.168. Définition

Art. 5.169. Effets

Section 5*La solidarité et l'indivisibilité entre créanciers*

Art. 5.170. Définition et source

Art. 5.171. Effets entre créanciers et débiteur

Art. 5.172. Effets entre créanciers

Art. 5.173. Décès d'un créancier

Les articles 5.159 à 5.173 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Sous-titre 4. La transmission des obligations

Afdeling 2*Hoofdelijkheid tussen schuldenaars*

Art. 5.160. Definitie en bronnen

Art. 5.161. Hoofdgevolgen tussen schuldeiser en schuldenaars

Art. 5.162. Excepties van de schuldenaars

Art. 5.163. Bijkomende gevolgen tussen schuldeiser en schuldenaars

Art. 5.164. Gevolgen voor de schuldenaars onderling

Art. 5.165. Overlijden van een schuldenaar

Afdeling 3*Ondeelbaarheid tussen schuldenaars*

Art. 5.166. Definitie en bronnen

Art. 5.167. Gevolgen

Afdeling 4*Verbintenissen in solidum*

Art. 5.168. Definitie

Art. 5.169. Gevolgen

Afdeling 5*Hoofdelijkheid en de ondeelbaarheid tussen schuldeisers*

Art. 5.170. Definitie en bronnen

Art. 5.171. Gevolgen tussen schuldeisers en schuldenaar

Art. 5.172. Gevolgen voor de schuldeisers onderling

Art. 5.173. Overlijden van een schuldeiser

Over de artikelen 5.159 tot 5.173 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Ondertitel 4. Overdracht van verbintenissen

CHAPITRE 1ER. La cession de créance**Section 1re***L'objet*

Art. 5.174. Principe

Art. 5.175. Créances futures

Art. 5.176. Cession partielle

Art. 5.177. Droits accessoires

Art. 5.178. Cession de droits litigieux

Section 2*L'opposabilité aux tiers*

Art. 5.179. Effets envers les tiers

Art. 5.180. Notification

Art. 5.181. Position du débiteur

Art. 5.182. Compensation

Art. 5.183. Cession de rémunération

Section 3*Les obligations des parties*

Art. 5.184. Obligation de délivrance

Art. 5.185. Obligation de garantie

Art. 5.186. Solvabilité du débiteur

Les articles 5.174 à 5.186 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 2. La cession de dette

Art. 5.187. Cession parfaite de dette

Art. 5.188. Effets pour le débiteur originaire

Art. 5.189. Opposabilité des exceptions

HOOFDSTUK 1. Overdracht van schuldvordering

Afdeling 1*Voorwerp*

Art. 5.174. Beginsel

Art. 5.175. Toekomstige schuldvorderingen

Art. 5.176. Gedeeltelijke overdracht

Art. 5.177. Nevenrechten

Art. 5.178. Overdracht van betwiste rechten

Afdeling 2*Tegenwerpelijkeit aan derden*

Art. 5.179. Werking tegen derden

Art. 5.180. Kennisgeving

Art. 5.181. Positie van de schuldenaar

Art. 5.182. Schuldvergelijking

Art. 5.183. Looncessie

Afdeling 3*Verbintenissen van partijen*

Art. 5.184. Leveringsplicht

Art. 5.185. Vrijwaringsplicht

Art. 5.186. Solvabiliteit van de schuldenaar

Over de artikelen 5.174 tot 5.186 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Overdracht van schuld

Art. 5.187. Volkomen overdracht van schuld

Art. 5.188. Gevolgen voor de oorspronkelijke schuldenaar

Art. 5.189. Tegenwerpelijkeit van excepties

Art. 5.190. Sûretés

Art. 5.191. Cession imparfaite de dette

Art. 5.192. Reprise interne de dette

Les articles 5.187 à 5.192 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 3. La cession de contrat

Art. 5.193. Principe

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.193 est adopté à l'unanimité.

Sous-titre 5. L'exécution de l'obligation

CHAPITRE 1ER. Disposition introductive

Art. 5.194. Définition du paiement

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.194 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 2. Le paiement

Section 1re*Dispositions communes*

Art. 5.195. Nécessité d'une dette

Art. 5.196. Paiement par un tiers

Art. 5.197. Conditions de validité du paiement

Art. 5.198. Paiement au créancier

Art. 5.199. Indisponibilité de la créance

Art. 5.200. Objet du paiement

Art. 5.201. Délai de grâce

Art. 5.202. État de la chose

Art. 5.203. Lieu et moment du paiement

Art. 5.190. Zekerheidsrechten

Art. 5.191. Onvolkomen overdracht van schuld

Art. 5.192. Interne overname van schuld

Over de artikelen 5.187 tot 5.192 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 3. Overdracht van contract

Art. 5.193. Beginsel

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.193 wordt eenparig aangenomen.

Ondertitel 5. Nakoming van de verbintenissen

HOOFDSTUK 1. Inleidende bepaling

Art. 5.194. Definitie van de betaling

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.194 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Betaling

Afdeling 1

Gemeenschappelijke bepalingen

Art. 5.195. Vereiste van een schuld

Art. 5.196. Betaling door een derde

Art. 5.197. Geldigheidsvereisten voor de betaling

Art. 5.198. Betaling aan de schuldeiser

Art. 5.199. Onbeschikbaarheid van de schuldvordering

Art. 5.200. Voorwerp van de betaling

Art. 5.201. Respijttermijn

Art. 5.202. Staat van de zaak

Art. 5.203. Plaats en tijdstip van de betaling

Art. 5.204. Frais du paiement

Section 2*Dispositions particulières aux obligations pécuniaires*

Art. 5.205. Nominalisme monétaire

Art. 5.206. Intérêts

Art. 5.207. Anatocisme

Section 3*L'imputation des paiements*

Art. 5.208. Imputation décidée par le débiteur

Art. 5.209. Règles d'imputation subsidiaire

Art. 5.210. Imputation sur les intérêts

Les articles 5.195 à 5.210 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Section 4*La demeure du créancier*

Art. 5.211. Principe

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“Les deux versions linguistiques de cette disposition ne concordent pas: en regard des mots “*de hem verschuldigde prestatie*” (= la prestation qui lui est due) figurent les mots “le paiement qui lui est dû” (= *de hem verschuldigde betaling*). Il revient à la commission de lever cette incohérence, soit en alignant le texte français sur le texte néerlandais (“*le paiement qui lui est dû*” devenant “*la prestation qui lui est due*”), soit en alignant le texte néerlandais sur le texte français (“*de hem verschuldigde prestatie*” devenant “*de hem verschuldigde betaling*”).”.

M. Koen Geens et consorts déposent l'amendement n° 47 (DOC 55 1806/007) qui vise à remplacer des mots dans la version française en vue de répondre

Art. 5.204. Kosten van de betaling

Afdeling 2*Bijzondere bepalingen voor de geldelijke verbintenissen*

Art. 5.205. Monetair nominalisme

Art. 5.206. Interest

Art. 5.207. Anatocisme

Afdeling 3*Toerekening van betalingen*

Art. 5.208. Toerekening beslist door de schuldenaar

Art. 5.209. Subsidiaire toerekeningsregels

Art. 5.210. Toerekening op de interest

Over de artikelen 5.195 tot 5.210 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Afdeling 4*Schuldeisersverzuim*

Art. 5.211. Beginsel

De *Juridische Dienst* maakt de volgende opmerking:

“De beide taalversies van deze bepaling stemmen niet met elkaar overeen: tegenover de woorden “*de hem verschuldigde prestatie*” (= la prestation qui lui est due) staan de woorden “le paiement qui lui est dû” (= de hem verschuldigde betaling). Het staat aan de commissie om deze discrepantie te verhelpen. Ofwel wordt de Franse tekst afgestemd op de Nederlandse tekst: “le paiement qui lui est dû” → “la prestation qui lui est due”, ofwel wordt de Nederlandse tekst afgestemd op de Franse tekst: “de hem verschuldigde prestatie” → “de hem verschuldigde betaling”.”.

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 47 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt in de Franse tekst bepaalde woorden te vervangen, in overeenstemming

à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 47 et l'article 5.211 ainsi amendé sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.212. Obligation de somme

Art. 5.213. Obligation de remise d'une chose

Art. 5.214. Obligation portant sur une autre prestation

Art. 5.215. Autres effets de la mise en demeure

Art. 5.216. Frais

Les articles 5.212 à 5.216 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 3. Le paiement avec subrogation

Art. 5.217. Sources de subrogation

Art. 5.218. Subrogation conventionnelle par le créancier

Art. 5.219. Subrogation conventionnelle par le débiteur

Art. 5.220. Subrogation légale

Les articles 5.217 à 5.220 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.221. Opposabilité du paiement subrogatoire aux tiers

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

"L'alinéa 3 de cette disposition renvoie à l'article 5.179, alinéas 3 et 4, du Code civil. Or, cet article ne comporte que trois alinéas. La question se pose de savoir si l'intention de la commission n'est pas de faire référence à l'article 5.180 du Code civil plutôt qu'à l'article 5.179, alinéa 4, du même Code. Il existe effectivement un lien logique entre l'article 5.179, alinéa 3, et l'article 5.180 du Code civil."

met de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 47 en het aldus geamendeerde artikel 5.211 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.212. Verbintenis tot betaling van een geldsom

Art. 5.213. Verbintenis om een voorwerp te overhandigen

Art. 5.214. Verbintenis tot een andere prestatie

Art. 5.215. Andere gevolgen van het verzuim

Art. 5.216. Kosten

Over de artikelen 5.212 tot 5.216 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 3. Betaling met subrogatie

Art. 5.217. Bronnen van subrogatie

Art. 5.218. Conventionele subrogatie door de schuldeiser

Art. 5.219. Conventionele subrogatie door de schuldenaar

Art. 5.220. Wettelijke subrogatie

Over de artikelen 5.217 tot 5.220 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.221. Tegenwerpelijkheid aan derden van de subrogatoire betaling

De *Juridische Dienst* maakt de volgende opmerking:

"Het derde lid van deze bepaling verwijst naar artikel 5.179, derde en vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek. Dat laatste artikel bestaat echter maar uit drie leden. De vraag rijst of het niet eerder de bedoeling is van de commissie om te verwijzen naar artikel 5.180 van het Burgerlijk Wetboek in plaats van naar artikel 5.179, vierde lid, van hetzelfde Wetboek. Er bestaat immers een logisch verband tussen de artikelen 5.179, derde lid, en 5.180 van het Burgerlijk Wetboek."

M. Koen Geens et consorts déposent l'amendement n° 48 (DOC 55 1806/007) qui vise à remplacer l'alinéa 3 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 48 et l'article 5.221 ainsi amendé sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.222. Effet translatif du paiement subrogatoire

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.222 est adopté à l'unanimité.

Art. 5.223. Paiement partiel

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

"Dans le texte néerlandais de cette disposition, on remplacera les mots *"de schuldeiser"* par les mots *"de gesubrogeerde schuldeiser"*.

(Concordance avec le texte français: "... au créancier subrogeant ...").

M. Koen Geens (CD&V) propose de ne pas suivre cette remarque.

Le texte néerlandais doit effectivement être modifié, mais il y a lieu d'utiliser les mots *"de subrogerende schuldeiser"* plutôt que les mots *"de gesubrogeerde schuldeiser"*. Dans l'article 5.223, il est en effet question du créancier qui subroge, et non du créancier qui a été subrogé. Par conséquent, la formulation correcte est *subrogerende schuldeiser* (créancier subrogeant).

L'article 5.223 est adopté à l'unanimité.

Sous-titre 6. L'inexécution de l'obligation

CHAPITRE 1ER. Disposition introductive

Art. 5.224. Énumération des sanctions

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.224 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 2. L'imputabilité de l'inexécution

Art. 5.225. Définition d'imputabilité

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 48 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt het derde lid te vervangen, in overeenstemming met de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 48 en het aldus geamendeerde artikel 5.221 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.222. Overdragende werking van de betaling met subrogatie

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.222 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5.223. Gedeeltelijke betaling

De *Juridische Dienst* maakt de volgende opmerking:

"In de Nederlandse tekst van deze bepaling vervangen de woorden *"de schuldeiser"* door de woorden *"de gesubrogeerde schuldeiser"*.

(Overeenstemming met de Franse tekst: "... au créancier subrogeant ...").

De heer Koen Geens (CD&V) stelt voor met deze opmerking geen rekening te houden.

De Nederlandse tekst moet inderdaad aangepast worden, maar in plaats van *"de gesubrogeerde schuldeiser"* moet het *"de subrogerende schuldeiser"* worden. Artikel 5.223 heeft inderdaad betrekking op de schuldeiser die subrogeert, niet de schuldeiser die gesubrogeerd werd. Daarom is de correcte bewoording de subrogerende schuldeiser (*créancier subrogeant et non subrogé*).

Artikel 5.223 wordt eenparig aangenomen.

Ondertitel 6. Niet-nakoming van de verbintenis

HOOFDSTUK 1. Inleidende bepaling

Art. 5.224. Opsomming van de sancties

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.224 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Toerekenbaarheid van de niet-nakoming

Art. 5.225. Definitie van toerekenbaarheid

Art. 5.226. Force majeure

Art. 5.227. Demeure

Art. 5.228. Purge de la demeure

Art. 5.229. Imputabilité de la faute des auxiliaires

Art. 5.230. Imputabilité de l'utilisation de choses défectueuses dans l'exécution

Les articles 5.225 à 5.230 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 3. La mise en demeure

Art. 5.231. Principe

Art. 5.232. Mise en demeure anticipée

Art. 5.233. Exceptions à l'exigence de mise en demeure

Les articles 5.231 à 5.233 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 4. L'exécution en nature

Art. 5.234. Principe

Art. 5.235. Remplacement du débiteur

Art. 5.236. Décision de justice tenant lieu d'acte

Les articles 5.234 à 5.236 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 5. La réparation du dommage

Art. 5.237. Réparation intégrale

Art. 5.238. Devoir de limiter le dommage

Les articles 5.237 et 5.238 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.226. Overmacht

Art. 5.227. Verzuim

Art. 5.228. Zuivering van het verzuim

Art. 5.229. Toerekenbaarheid van de fout van hulppersonen

Art. 5.230. Toerekenbaarheid van het gebruik van gebrekkige hulpgoederen in de uitvoering

Over de artikelen 5.225 tot 5.230 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 3. Ingebrekestelling

Art. 5.231. Beginsel

Art. 5.232. Vervroegde ingebrekestelling

Art. 5.233. Uitzonderingen op de vereiste van ingebrekestelling

Over de artikelen 5.231 tot 5.233 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 4. Uitvoering in natura

Art. 5.234. Beginsel

Art. 5.235. Vervanging van de schuldenaar

Art. 5.236. Rechterlijke beslissing die geldt als akte

Over de artikelen 5.234 tot 5.236 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 5. Herstel van de schade

Art. 5.237. Integrale vergoeding

Art. 5.238. Schadebeperkingsplicht

Over de artikelen 5.237 en 5.238 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

CHAPITRE 6. Le droit à la suspension

Art. 5.239. Exception d'inexécution

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.239 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 7. Les intérêts de retard

Art. 5.240. Intérêts moratoires

Art. 5.241. Intérêts compensatoires

Les articles 5.240 et 5.241 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Sous-titre 7. Les mesures de sauvegarde des droits du créancier

Art. 5.242. Action oblique

Art. 5.243. Action paulienne

Les articles 5.242 et 5.243 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Sous-titre 8. Les causes d'extinction de l'obligation

CHAPITRE 1ER. Disposition générale

Art. 5.244. Énumération des causes d'extinction

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 5.244 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 2. La novation

Art. 5.245. Définition

Art. 5.246. Novation par changement de débiteur

Art. 5.247. Accessoires et sûretés de l'obligation

Art. 5.248. Indication de payer ou de recevoir paiement

HOOFDSTUK 6. Opschortingsrecht

Art. 5.239. Exceptie van niet-uitvoering

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.239 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 7. Nalatigheidsinterest

Art. 5.240. Moratoire interest

Art. 5.241. Compensatoire interest

Over de artikelen 5.240 en 5.241 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Ondertitel 7. Maatregelen ter bescherming van de rechten van de schuldeiser

Art. 5.242. Zijdelingse vordering

Art. 5.243. Pauliaanse vordering

Over de artikelen 5.242 en 5.243 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Ondertitel 8. Gronden van tenietgaan van de verbintenis

HOOFDSTUK 1. Algemene bepaling

Art. 5.244. Opsomming van de gronden van tenietgaan

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 5.244 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 2. Schuldvernieuwing

Art. 5.245. Definitie

Art. 5.246. Schuldvernieuwing door verandering van schuldenaar

Art. 5.247. Nevenrechten en zekerheden van de verbintenis

Art. 5.248. Aanwijzing tot betaling of tot ontvangst van betaling

Les articles 5.245 à 5.248 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.249. Délégation

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 64 (DOC 55 1806/008) qui vise à remplacer le paragraphe 2. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Patrick Wéry indique que l'article 5.249, § 2, codifie le droit actuel de la délégation, en consacrant l'inopposabilité aux délégataires des exceptions venant des rapports entre délégués et délégants d'une part, et entre délégants et délégataires d'autre part. La commission d'experts estime qu'il n'y a pas lieu de modifier l'état du droit existant. Par ailleurs, dans la justification, apparaissent les notions de "valutaverhouding" et "dekkingsverhouding", qui sont de nature à compliquer la compréhension de cette figure juridique. Pour toutes ces raisons, la commission estime ne pas devoir souscrire à l'amendement.

L'amendement n° 64 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

L'article 5.249 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 3.

La remise de dette et la renonciation unilatérale

Art. 5.250. Définition

Art. 5.251. Remise de dette et cautions

Art. 5.252. Rachat de cautionnement

Art. 5.253. Renonciation unilatérale

Les articles 5.250 à 5.253 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 4. La compensation

Art. 5.254. Définition

Art. 5.255. Compensation légale

Art. 5.256. Exceptions

Art. 5.257. Délai de grâce

Over de artikelen 5.245 tot 5.248 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.249. Delegatie

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 64 (DOC 55 1806/008) in, dat ertoe strekt § 2 te vervangen. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Patrick Wéry geeft aan dat artikel 5.249, § 2, het huidige delegatierecht codificeert door te voorzien in de verankering van de niet-tegenwerpelijke jégens de delegatarissen van de uitzonderingen die voortvloeien uit de verhouding tussen gedelegeerden en deleganten enerzijds, en tussen deleganten en delegatarissen anderzijds. De expertencommissie meent dat er geen reden is om de stand van het huidige recht te wijzigen. In de verantwoording worden bovendien termen zoals "valutaverhouding" en "dekkingsverhouding" gebruikt, die niet bevorderlijk zijn voor een goed begrip van die rechtsfiguur. Om al die redenen meent de commissie dit amendement niet te moeten steunen.

Amendement nr. 64 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Artikel 5.249 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 3.

Kwijtschelding van schuld en de eenzijdige afstand

Art. 5.250. Definitie

Art. 5.251. Kwijtschelding en borgen

Art. 5.252. Afkoop van borg

Art. 5.253. Eenzijdige afstand

Over de artikelen 5.250 tot 5.253 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 4. Schuldvergelijking

Art. 5.254. Definitie

Art. 5.255. Wettelijke schuldvergelijking

Art. 5.256. Uitzonderingen

Art. 5.257. Respijttermijn

Art. 5.258. Cautionnement

Art. 5.259. Frais

Les articles 5.254 à 5.259 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.260. Imputation

Le *Service juridique* a fait les observations suivantes:

“Selon les développements de la proposition de loi, cette disposition reprend, en en changeant la formulation, l'article 1297 de l'ancien Code civil.⁸ Ce dernier article contient les règles pour déterminer sur quelles dettes il y a lieu d'imputer la compensation, si le patrimoine de la personne concernée est grevé de plusieurs dettes compensables. L'article 5.260 proposé du Code civil prévoit cependant sur quelle créance il y a lieu d'imputer la compensation lorsque plusieurs créances sont compensables. La question se pose dès lors de savoir si la formulation actuelle de l'article 5.260 proposé du Code civil correspond à l'intention de la commission, d'autant plus que les développements de la proposition de loi précisent que la formulation s'inspire également de l'article 1347-4 du Code civil français qui est littéralement rédigé comme suit: “S'il y a plusieurs dettes compensables, les règles d'imputation des paiements sont transposables.”⁹

Si la commission tient compte de l'observation formulée au point précédent, elle devra aussi vérifier si l'intention n'est pas plutôt de renvoyer à l'article 5.209 proposé du Code civil en lieu et place de l'article 5.210 du même Code. Ce dernier article concerne en effet l'imputation sur les intérêts du paiement d'une dette qui porte intérêt ou produit des arrérages, alors que le premier article dispose de quelle manière il y a lieu d'imputer sur les dettes échues du débiteur un paiement qu'il effectue. Un renvoi à l'article 5.209 proposé du Code civil s'inscrit en outre tant dans la lignée de l'article 1297 de l'ancien Code civil et que dans celle de l'article 1347-4 du Code civil français, deux articles qui, comme précisé ci-avant, ont été source d'inspiration pour l'article 5.260 du Code civil:

⁸ DOC 55 1806/001, p. 289.

⁹ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070721/LEGISCTA000032035645?init=true&page=1&query=1347-4&searchField=ALL&tab_selection=all&anchor=LEGIARTI000032035653#LEGIARTI000032035653.

Art. 5.258. Borgtocht

Art. 5.259. Kosten

Over de artikelen 5.254 tot 5.259 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.260. Toerekening

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerkingen gemaakt:

“Blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel neemt deze bepaling, in een gewijzigde formulering, artikel 1297 van het oud Burgerlijk Wetboek over.⁸ Dat laatste artikel bevat de regels om te bepalen op welke schulden de schuldvergelijking toegerekend moet worden indien in het vermogen van de betrokken persoon meerdere schulden voor schuldvergelijking in aanmerking komen. Het voorgestelde artikel 5.260 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt echter op welke schuldvordering de schuldvergelijking toegerekend moet worden indien meerdere schuldvorderingen vatbaar zijn voor schuldvergelijking. De vraag rijst dan ook of de huidige formulering van het voorgestelde artikel 5.260 van het Burgerlijk Wetboek overeenstemt met de bedoeling van de commissie, te meer daar de toelichting bij het wetsvoorstel preciseert dat de formulering ook inspiratie put uit artikel 1347-4 van het Franse Burgerlijk Wetboek dat letterlijk luidt als volgt: “S'il y a plusieurs dettes compensables, les règles d'imputation des paiements sont transposables.”⁹

Indien de commissie rekening houdt met de opmerking in het vorige randnummer, dan zal zij ook moeten nagaan of het niet eerder de bedoeling is om te verwijzen naar het voorgestelde artikel 5.209 van het Burgerlijk Wetboek in plaats van naar artikel 5.210 van hetzelfde Wetboek. Dat laatste artikel heeft immers betrekking op de toerekening op de intresten van de betaling van een schuld die intresten of rentetermijnen opbrengt, terwijl het eerste artikel bepaalt op welke manier een betaling door de schuldenaar toegerekend moet worden op zijn vervallen schulden. Een verwijzing naar het voorgestelde artikel 5.209 van het Burgerlijk Wetboek is bovendien zowel in lijn met artikel 1297 van het oud Burgerlijk Wetboek als met artikel 1347-4 van het Franse Burgerlijk Wetboek, twee artikelen die, zoals hierboven uiteengezet werd, als inspiratiebron gediend hebben voor het voorgestelde artikel 5.260 van het Burgerlijk Wetboek.

⁸ DOC 55 1806/001, blz. 289.

⁹ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070721/LEGISCTA000032035645?init=true&page=1&query=1347-4&searchField=ALL&tab_selection=all&anchor=LEGIARTI000032035653#LEGIARTI000032035653.

— l'article 1297 de l'ancien Code civil renvoie à l'article 1256 du même Code. Selon les développements de la proposition de loi, ce dernier article a été repris dans l'article 5.209 proposé du Code civil¹⁰;

— l'article 1347-4 du Code civil français dispose que "... les règles d'imputation des paiements sont transposables".

M. Koen Geens et consorts déposent l'amendement n° 49 (DOC 55 1806/007) qui tend à remplacer des mots en vue de répondre à ces remarques du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 49 et l'article 5.260 ainsi modifié sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5.261. Droit des tiers

Art. 5.262. Paiement dans l'ignorance de la compensation

Art. 5.263. Compensation conventionnelle

Art. 5.264. Compensation judiciaire

Les articles 5.261 à 5.264 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

CHAPITRE 5.

La caducité de l'obligation par disparition de son objet

Art. 5.265. Disparition de l'objet

Art. 5.266. Perte du corps certain par suite d'un cas de force majeure

Art. 5.267. Mise en demeure et absence de lien causal

Les articles 5.265 à 5.267 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

— artikel 1297 van het oud Burgerlijk Wetboek verwijst naar artikel 1256 van hetzelfde Wet-boek. Blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel werd dit laatste artikel overgenomen in het voorgestelde artikel 5.209 van het Burgerlijk Wetboek¹⁰;

— artikel 1347-4 van het Franse Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de regels inzake toerekening van de betaling van schulden van overeenkomstige toepassing zijn ("... les règles d'imputation des paiements sont transposables").

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 49 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt bepaalde woorden te vervangen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 49 en het aldus geamendeerde artikel 5.260 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5.261. Rechten van derden

Art. 5.262. Betaling in onwetendheid van schuldvergelijking

Art. 5.263. Conventionele schuldvergelijking

Art. 5.264. Gerechtelijke schuldvergelijking

Over de artikelen 5.261 tot 5.264 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 5.

Verval van de verbintenis door verdwijning van het voorwerp

Art. 5.265. Verdwijning van het voorwerp

Art. 5.266. Verlies van een bepaald voorwerp door overmacht

Art. 5.267. Ingebrekestelling en afwezigheid van oorzakelijk verband

Over de artikelen 5.265 tot 5.267 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

¹⁰ DOC 55 1806/001, p. 251.

¹⁰ DOC 55 1806/001, blz. 251.

CHAPITRE 6. La confusion

Art. 5.268. Définition

Art. 5.269. Effets de la confusion

Art. 5.270. Confusion et cautions

Les articles 5.268 à 5.270 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Ensemble de l'article 2

L'ensemble de l'article 2 ainsi modifié est adopté à l'unanimité.

Art. 2/1 (nouveau)

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 65 (DOC 55 1806/008) qui tend à insérer un nouvel article 2/1, en vue de compléter l'article 3.28, § 1er, du Code civil. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Rafaël Jafferali indique que l'amendement tend à réinsérer les règles figurant à l'article 1141 et de l'article 1690, § 1er, alinéa 3, de l'ancien Code civil. En réalité, cette question a déjà été discutée et approuvée par la Chambre dans le cadre de la réforme du Livre 3 du Code civil, à travers l'adoption de l'article 3.28 qui règle déjà ces questions. Il ne paraît pas justifié de revenir sur les équilibres qui ont été préconisés à ce moment-là.

L'amendement n° 65 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 2/2 (nouveau)

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 66 (DOC 55 1806/008) qui tend à insérer un nouvel article 2/2, en vue de supprimer l'article 3.6, § 1er, du Code civil. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Rafaël Jafferali indique que les amendements n°s 66 et 67 concernent la problématique de la place, soit dans le Livre 3, soit dans le Livre 5, de certaines dispositions sur lesquelles il pourrait y avoir hésitation. Les membres de la commission de réforme considèrent qu'il n'y a pas lieu de revenir sur les équilibres convenus avec la commission de réforme du droit des biens et entérinés par le Parlement lors de l'adoption du Livre 3.

HOOFDSTUK 6. Schuldvermenging

Art. 5.268. Definitie

Art. 5.269. Gevolgen van schuldvermenging

Art. 5.270. Schuldvermenging en borgen

Over de artikelen 5.268 tot 5.270 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Geheel artikel 2

Het gehele aldus geamendeerde artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

Art. 2/1 (nieuw)

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 65 (DOC 55 1806/008) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 2/1 in te voegen, tot aanvulling van artikel 3.28, § 1, van het Burgerlijk Wetboek. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Rafaël Jafferali geeft aan dat het amendement ertoe strekt de regels die waren vervat in artikel 1141 en in artikel 1690, § 1, derde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, opnieuw in te voegen. In feite werd die kwestie reeds door de Kamer besproken en goedgekeurd in het kader van de hervorming van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij artikel 3.28, dat die kwestie reeds regelt, werd aangenomen. Het lijkt niet verantwoord terug te komen op de evenwichten waarvoor op dat moment werd gekozen.

Amendement nr. 65 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 2/2 (nieuw)

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 66 (DOC 55 1806/008) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 2/2 in te voegen, teneinde artikel 3.6, § 1, van het Burgerlijk Wetboek weg te laten. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Rafaël Jafferali geeft aan dat de amendementen nrs. 66 en 67 betrekking hebben op het probleem dat het niet duidelijk is waar sommige bepalingen thuishoren (hetzij in Boek 3, hetzij in Boek 5). De leden van de hervormingscommissie menen dat er geen reden is om terug te komen op de evenwichten die met de commissie voor de hervorming van het goederenrecht werden overeengekomen en die door het Parlement bij de aanneming van Boek 3 werden bekrachtigd.

L'amendement n° 66 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 2/3 (nouveau)

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dépose l'amendement n° 67 (DOC 55 1806/008) qui tend à insérer un nouvel article 2/3, en vue de compléter l'article 3.14 du Code civil. Il est renvoyé à la justification écrite.

L'amendement n° 67 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

CHAPITRE 3. Dispositions modificatives

Le Service juridique a fait l'observation suivante:

“Dans le chapitre 3 de la proposition de loi, les renvois aux articles de l'ancien Code civil abrogés par la proposition de loi à l'examen sont remplacés dans plusieurs lois par un renvoi aux nouveaux articles qui les remplacent. Toutefois, certaines dispositions doivent encore être modifiées en ce sens, comme par exemple:

Amendement nr. 66 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 2/3 (nieuw)

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 67 (DOC 55 1806/008) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 2/3 in te voegen, tot aanvulling van artikel 3.14 van het Burgerlijk Wetboek. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

Amendement nr. 67 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

HOOFDSTUK 3. Wijzigingsbepalingen

De Juridische Dienst heeft de volgende opmerking geformuleerd:

“In hoofdstuk 3 van het wetsvoorstel worden in diverse wetten de verwijzingen naar de bij dit wetsvoorstel opgeheven artikelen van het oud Burgerlijk Wetboek vervangen door een verwijzing naar de nieuwe artikelen die ervoor in de plaats komen. Er zijn echter nog bepalingen die in die zin moeten worden gewijzigd, zoals bijvoorbeeld:

Articles non modifiés	Articles abrogés de l'ancien Code civil auxquels ils renvoient
article 1390 ^{ter} , alinéa 2, du Code judiciaire	article 1690
article 1:10, § 1 ^{er} , alinéa 1 ^{er} , du Code des sociétés et des associations	article 1138
article 4:15, alinéa 1 ^{er} , du Code des sociétés et des associations	article 1166
article VI.91/5, 5 ^o , du Code de droit économique	article 1184
article XX.65, § 3, alinéa 2, du Code de droit économique	article 1244
article 60, alinéa 3, du livre III, titre XVII, de l'ancien Code civil	article 1690, § 1 ^{er} , alinéas 3 et 4 + article 1691
article 9, § 1 ^{er} , alinéa 1 ^{er} , de la loi du 15 décembre 2004 “relative aux sûretés financières et portant des dispositions fiscales diverses en matière de conventions constitutives de sûreté réelle et de prêts portant sur des instruments financiers”	article 1254
article 9/1, §§ 1 ^{er} et 2, de la même loi	article 1254
article 11, § 3, de la même loi	article 1254
article 12, § 3, de la même loi	article 1254
article 13, § 2, alinéa 2, de la même loi	article 1254
article 7, § 2, de la loi du 3 août 2012 “relative à des mesures diverses pour faciliter la mobilisation de créances dans le secteur financier”	les dispositions du livre III, titre VI, chapitre VIII (les articles 1689 à 1701)

Artikelen die niet gewijzigd worden	Opgeheven artikel(en) van het oud Burgerlijk Wetboek waarnaar zij verwijzen
Artikel 1390 ^{ter} , tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek.	artikel 1690
artikel 1:10, § 1, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen	artikel 1138
artikel 4:15, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen	artikel 1166
artikel VI.91/5, 5 ^o , van het Wetboek van economisch recht	artikel 1184
artikel XX.65, § 3, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht	artikel 1244
artikel 60, derde lid, van boek III, titel XVII, van het oud Burgerlijk Wetboek	artikel 1690, § 1, derde en vierde lid + artikel 1691
artikel 9, § 1, eerste lid, van de wet van 15 december 2004 “betreffende financiële zekerheden en houdende diverse fiscale bepalingen inzake zakelijke zekerheidsovereenkomsten en leningen met betrekking tot financiële instrumenten”	artikel 1254
artikel 9/1, §§ 1 en 2, van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 11, § 3 van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 12, § 3 van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 13, § 2, tweede lid van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 7, § 2, van de wet van 3 augustus 2012 “betreffende diverse maatregelen ter vergemakkelijking van de mobilisering van schuldvorderingen in de financiële sector”	de bepalingen van boek III, titel VI, hoofdstuk VIII (de artikelen 1689 tot 1701)

Articles non modifiés	Articles abrogés de l'ancien Code civil auxquels ils renvoient
article 139, alinéa 2, de la loi du 4 avril 2014 “relative aux assurances”	les articles 1689 à 1701
article 522, alinéa 1 ^{er} , de la loi du 13 mars 2016 “relative au statut et au contrôle des entreprises d’assurance ou de réassurance”	article 1167

Le chapitre 3 de la proposition de loi mérite donc d'être réexaminé et complété.”

Suite à cette observation, *M. Koen Geens et consorts* déposent *les amendements n°s 28 à 32 et 34 à 42*. (DOC 55 1806/007)

Section Ire

Modifications du Code judiciaire

Art. 3

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 3 est adopté à l'unanimité.

Art. 3/1 (*nouveau*)

M. Koen Geens et consorts présentent l'*amendement n° 28* (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 3/1 en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 28 est adopté à l'unanimité.

Art. 4 à 10

Les articles 4 à 10 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Artikelen die niet gewijzigd worden	Opgeheven artikel(en) van het oud Burgerlijk Wetboek waarnaar zij verwijzen
artikel 139, tweede lid, van de wet van 4 april 2014 “betreffende de verzekeringen”	de artikelen 1689 tot 1701
artikel 522, eerste lid, van de wet van 13 maart 2016 ‘op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen	artikel 1167

Hoofdstuk 3 van het wetsvoorstel behoeft dus nader onderzoek en aanvulling.”

Ingevolge die opmerking dient *de heer Koen Geens c.s. de amendementen nrs 28 tot 32 en 34 tot 42* (DOC 55 1806/007) in.

Afdeling I

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 3

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 3 wordt eenparig aangenomen.

Art. 3/1 (*nieuw*)

De heer Koen Geens c.s. dient *amendement nr. 28* (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 3/1 in te voegen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst met betrekking tot hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 28 wordt eenparig aangenomen.

Art. 4 tot 10

Over de artikelen 4 tot 10 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Section II*Modification du Code des sociétés et des associations*Art. 10/1 (*nouveau*)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 29 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 10/1 en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 29 est adopté à l'unanimité.

Art. 11

Cet article ne fait l'objet d'aucun commentaire.

L'article 11 est adopté à l'unanimité.

Art. 11/1 (*nouveau*)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 30 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 11/1 en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 30 est adopté à l'unanimité.

Section III*Modifications du Code de droit économique*

Art. 12 et 13

Les articles 12 et 13 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 13/1 (*nouveau*)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 31 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 13/1 en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 31 est adopté à l'unanimité.

Afdeling II*Wijziging van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen*Art. 10/1 (*nieuw*)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 29 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 10/1 in te voegen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst met betrekking tot hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 29 wordt eenparig aangenomen.

Art. 11

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 11 wordt eenparig aangenomen.

Art. 11/1 (*nieuw*)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 30 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 11/1 in te voegen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst met betrekking tot hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 30 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling III*Wijzigingen van het Wetboek van economisch recht*

Art. 12 en 13

Over de artikelen 12 en 13 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 13/1 (*nieuw*)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 31 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 13/1 in te voegen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst met betrekking tot hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 31 wordt eenparig aangenomen.

Art. 14 à 19

Les articles 14 à 19 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 19/1 (*nouveau*)

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“Dans le chapitre 3, section III, articles 18 et 19, de la proposition de loi, dans le Code de droit économique, les mots “clauses pénales” sont chaque fois remplacés par les mots “clauses indemnitaires” afin de mettre les dispositions concernées en concordance avec la terminologie du livre 5 proposé du Code civil (voir l'article 5.88 proposé du Code civil¹¹).

Les articles suivants du Code de droit économique ne sont cependant pas modifiés, bien qu'ils utilisent également la notion de “clause pénale”:

— article XX.56, § 3 (voir également l'observation n° 44);

— article XX.201, alinéa 2.

On remplacera donc également, dans ces articles, les mots “clause pénale” par les mots “clause indemnitaire”.

M. Koen Geens et consorts présentent l'*amendement n° 43* (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 19/1 en vue de répondre à la remarque du *Service juridique*. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 43 est adopté à l'unanimité.

Art. 20

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“On supprimera ces articles.

(Les articles XIV.8/3 et XIV.50 du Code de droit économique ont été abrogés par l'article 256, 2°, de la loi du 15 avril 2018 “portant réforme du droit des entreprises”).”

¹¹ Voir également les développements de la proposition de loi: DOC 55 1806/001, p. 97 et suivantes.

Art. 14 tot 19

Over de artikelen 14 tot 19 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 19/1 (*nieuw*)

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

“In hoofdstuk 3, afdeling III, artikelen 18 en 19, van het wetsvoorstel wordt in het Wetboek van economisch recht het woord “strafbeding” telkens vervangen door het woord “schadebeding” teneinde de betrokken bepalingen in overeenstemming te brengen met de terminologie van het voorgestelde boek 5 van het Burgerlijk Wetboek (zie het voorgestelde artikel 5.88 van het Burgerlijk Wetboek¹¹).

De volgende artikelen van het Wetboek van economisch recht worden echter niet gewijzigd ook al hanteren ook zij het begrip “strafbeding”:

— artikel XX.56, § 3 (zie ook de opmerking onder randnummer 44);

— artikel XX.201, tweede lid.

Men vervange dus ook in deze artikelen het woord “strafbeding” door het woord “schadebeding”.

De heer Koen Geens c.s. dient *amendement nr. 43* (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 19/1 in te voegen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de *Juridische Dienst*. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 43 wordt eenparig aangenomen.

Art. 20

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

“Men late deze artikelen weg.

(De artikelen XIV.8/3 en XIV.50 van het Wetboek van economisch recht werden opgeheven bij artikel 256, 2°, van de wet van 15 april 2018 “houdende hervorming van het ondernemings-recht”).”

¹¹ Zie tevens de toelichting bij het wetsvoorstel DOC 55 1806/001, blz. 97 en volgende.

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 32 (DOC 55 1806/007) tendant à remplacer l'article 20 en vue de répondre à la remarque du Service juridique, ainsi que la remarque générale concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 32 est adopté à l'unanimité.

Art. 20/1 (*nouveau*)

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“Dans le chapitre 3, section III, articles 18 et 19, de la proposition de loi, dans le Code de droit économique, les mots “clauses pénales” sont chaque fois remplacés par les mots “clauses indemnitaires” afin de mettre les dispositions concernées en concordance avec la terminologie du livre 5 proposé du Code civil (voir l'article 5.88 proposé du Code civil¹²).

Les articles suivants du Code de droit économique ne sont cependant pas modifiés, bien qu'ils utilisent également la notion de “clause pénale”:

— article XX.56, § 3 (voir également l'observation n° 44);

— article XX.201, alinéa 2.

On remplacera donc également, dans ces articles, les mots “clause pénale” par les mots “clause indemnitaire”.

M. Koen Geens et consorts déposent l'amendement n° 44 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 20/1 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 44 est adopté à l'unanimité.

Art. 21

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

“On supprimera ces articles.

¹² Voir également les développements de la proposition de loi: DOC 55 1806/001, p. 97 et suivantes.

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 32 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt artikel 20 te vervangen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst, evenals aan de algemene opmerking met betrekking tot hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 32 wordt eenparig aangenomen.

Art. 20/1 (*nieuw*)

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

“In hoofdstuk 3, afdeling III, artikelen 18 en 19, van het wetsvoorstel wordt in het Wetboek van economisch recht het woord “strafbeding” telkens vervangen door het woord “schadebeding” teneinde de betrokken bepalingen in overeenstemming te brengen met de terminologie van het voorgestelde boek 5 van het Burgerlijk Wetboek (zie het voorgestelde artikel 5.88 van het Burgerlijk Wetboek¹²).

De volgende artikelen van het Wetboek van economisch recht worden echter niet gewijzigd ook al hanteren ook zij het begrip “strafbeding”:

— artikel XX.56, § 3 (zie ook de opmerking onder randnummer 44);

— artikel XX.201, tweede lid.

Men vervange dus ook in deze artikelen het woord “strafbeding” door het woord “schadebeding”.

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 44 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 20/1 in te voegen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 44 wordt eenparig aangenomen.

Art. 21

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

“Men late deze artikelen weg.

¹² Zie tevens de toelichting bij het wetsvoorstel DOC 55 1806/001, blz. 97 en volgende.

(Les articles XIV.8/3 et XIV.50 du Code de droit économique ont été abrogés par l'article 256, 2°, de la loi du 15 avril 2018 "portant réforme du droit des entreprises").

M. Koen Geens et consorts déposent l'amendement n° 33 (DOC 55 1806/007) tendant à supprimer l'article 21 en vue de répondre à la remarque du Service juridique, ainsi que la remarque générale concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 33 est adopté à l'unanimité.

Section IV

Modifications de l'ancien Code Civil

Art. 21/1

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 34 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 21/1 en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 34 est adopté à l'unanimité.

Art. 22

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 22 est adopté à l'unanimité.

Art. 22/1

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) présente l'amendement n° 68 (DOC 55 1806/008) tendant à insérer un nouvel article 22/1, en vue de remplacer l'article 1875 de l'ancien Code civil. Il est renvoyé à la justification écrite.

M. Eric Dirix se réfère à sa réponse concernant la question des contrats réels. En outre, il souligne qu'une commission travaille actuellement à la réglementation des contrats spéciaux. Ce point pourrait alors être abordé dans ce cadre-là, mais pas dans le cadre de la réforme du droit des obligations.

L'amendement n° 68 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

(De artikelen XIV.8/3 en XIV.50 van het Wetboek van economisch recht werden opgeheven bij artikel 256, 2°, van de wet van 15 april 2018 "houdende hervorming van het ondernemings-recht").

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 33 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt artikel 21 weg te laten, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst, evenals aan de algemene opmerking met betrekking tot hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 33 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling IV

Wijzigingen van het oud Burgerlijk Wetboek

Art. 21/1

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 34 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 21/1 in te voegen, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst met betrekking tot hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 34 wordt eenparig aangenomen.

Art. 22

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 22 wordt eenparig aangenomen.

Art. 22/1

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 68 (DOC 55 1806/008) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 22/1 in te voegen, ter vervanging van artikel 1875 van het oud Burgerlijk Wetboek. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Eric Dirix verwijst naar zijn antwoord op de vraag over zakelijke contracten. Voorts geeft hij aan dat een commissie zich momenteel verdiept in de regelgeving aangaande de bijzondere contracten. Dat punt zou in dat verband kunnen worden behandeld, maar niet in het raam van de hervorming van het verbintenissenrecht.

Amendement nr. 68 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 22/2

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) présente l'amendement n° 69 (DOC 55 1806/008) tendant à insérer un article 22/2, en vue de remplacer l'article 1892 de l'ancien Code civil. Il est renvoyé à la justification écrite.

L'amendement n° 69 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 22/3

Mme Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) présente l'amendement n° 70 (DOC 55 1806/008) tendant à insérer un nouvel article 22/3, en vue de remplacer l'article 1915 de l'ancien Code civil. Il est renvoyé à la justification écrite.

L'amendement n° 70 est rejeté par 9 voix contre 3 et 2 abstentions.

Art. 23

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 23 est adopté à l'unanimité.

Section V

Modification de la loi du 9 juillet 1957 réglementant les ventes à tempérament et leur financement

Le Service juridique a fait l'observation suivante:

"On supprimera cet article, et donc la section V.

(L'article 19 de la loi du 9 juillet 1957 "réglementant les ventes à tempérament et leur financement" a été abrogé par l'article 111 de la loi du 12 juin 1991 "relative au crédit à la consommation", laquelle a été abrogée à son tour par l'article 53, 2°, de la loi du 19 avril 2014 portant insertion du livre VII "Services de paiement et de crédit" dans le Code de droit économique.)"

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 55 (DOC 55 1806/007) tendant à modifier l'intitulé de la section V en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 55 est adopté à l'unanimité.

Art. 22/2

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 69 (DOC 55 1806/008) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 22/2 in te voegen, tot vervanging van artikel 1892 van het oud Burgerlijk Wetboek. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

Amendement nr. 69 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 22/3

Mevrouw Kristien Van Vaerenbergh (N-VA) dient amendement nr. 70 (DOC 55 1806/008) in, dat ertoe strekt een nieuw artikel 22/3 in te voegen, tot vervanging van artikel 1915 van het oud Burgerlijk Wetboek. Er wordt verwezen naar de schriftelijke verantwoording.

Amendement nr. 70 wordt verworpen met 9 tegen 3 stemmen en 2 onthoudingen.

Art. 23

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 23 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling V

Wijziging van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering

De Juridische Dienst heeft de volgende opmerking geformuleerd:

"Men late dit artikel, en dus afdeling V, weg.

(Artikel 19 van de wet van 9 juli 1957 "tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering" werd opgeheven bij artikel 111 van de wet van 12 juni 1991 "op het consumentenkrediet", welke wet op zijn beurt opgeheven werd bij artikel 53, 2°, van de wet van 19 april 2014 waarbij boek VII "Betalings- en kredietdiensten" ingevoegd werd in het Wetboek van economisch recht.)"

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 55 (DOC 55 1806/007) in, teneinde het opschrift van afdeling V te wijzigen en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 55 wordt eenparig aangenomen.

Art. 24

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

"On supprimera cet article, et donc la section V.

(L'article 19 de la loi du 9 juillet 1957 "réglementant les ventes à tempérament et leur financement" a été abrogé par l'article 111 de la loi du 12 juin 1991 "relative au crédit à la consommation", laquelle a été abrogée à son tour par l'article 53, 2°, de la loi du 19 avril 2014 portant insertion du livre VII "Services de paiement et de crédit" dans le Code de droit économique.)"

M. Koen Geens et consorts présentent l'*amendement n° 56* (DOC 55 1806/007) tendant à remplacer l'article 24 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 56 est adopté à l'unanimité.

Section VI

Modification de la loi du 2 avril 1962 relative à la Société fédérale de Participations et d'investissement et aux sociétés régionales d'investissement

Art. 25

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 25 est adopté à l'unanimité.

Section VII

Modifications de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire soins de santé et indemnités

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

"On supprimera les articles 26 et 27, et donc la section VII.

(En vertu de l'article 1er de l'arrêté royal du 14 juillet 1994 "portant coordination de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités", les dispositions de la loi du 9 août 1963 "instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire soins de santé et indemnités" ont été reprises dans la loi "relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le

Art. 24

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking geformuleerd:

"Men late dit artikel, en dus afdeling V, weg.

(Artikel 19 van de wet van 9 juli 1957 "tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering" werd opgeheven bij artikel 111 van de wet van 12 juni 1991 "op het consumentenkrediet", welke wet op zijn beurt opgeheven werd bij artikel 53, 2°, van de wet van 19 april 2014 waarbij boek VII "Betalings- en kredietdiensten" ingevoegd werd in het Wetboek van economisch recht.)"

De heer Koen Geens c.s. dient *amendement nr. 56* (DOC 55 1806/007) in, teneinde artikel 24 te vervangen en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 56 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling VI

Wijziging van de wet van 2 april 1962 betreffende de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij en de gewestelijke investeringsmaatschappijen

Art. 25

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 25 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling VII

Wijzigingen van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking gemaakt:

Men late de artikelen 26 en 27 van het wetsvoorstel, en dus afdeling VII, weg.

(Krachtens artikel 1 van het koninklijk besluit van 14 juli 1994 "houdende coördinatie van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen" werden de bepalingen van de wet van 9 augustus 1963 "tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen" opgenomen in de wet

14 juillet 1994". Les articles 33 et 34 de la loi précitée du 9 août 1963 ont été repris dans les articles 49 et 50 de la loi coordonnée du 14 juillet 1994, selon le tableau de concordance publié en annexe de cette loi coordonnée au Moniteur belge du 27 août 1994 (p. 21687 et suivantes). La loi du 19 mars 2013 "portant des dispositions diverses en matière de santé (I)" a abrogé, dans les articles 49 et 50 de la loi coordonnée précitée du 14 juillet 1994, le renvoi aux "clauses pénales visées aux articles 1226 à 1233 du Code civil" car on ne souhaitait plus imposer l'application de clauses pénales de ce type dans les conventions et les accords concernés.¹³⁾

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 50*partim* (DOC 55 1806/007) tendant à supprimer la section VII en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 50*partim* est adopté à l'unanimité.

Art. 26

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 50*partim* (DOC 55 1806/007) tendant à supprimer l'article 26 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 50 *partim* est adopté à l'unanimité.

Art. 27

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 50*partim* (DOC 55 1806/007) tendant à supprimer l'article 27 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 50*partim* est adopté à l'unanimité.

"betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994". De artikelen 33 en 34 van de voormelde wet van 9 augustus 1963 werden overgenomen in de artikelen 49 en 50 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 blijkens de concordantietabel die als bijlage van deze gecoördineerde wet gepubliceerd werd in het *Belgisch Staatsblad* van 27 augustus 1994 (p. 21687 en volgende). Bij de wet van 19 maart 2013 "houdende diverse bepalingen inzake gezondheid (I)", werd in de artikelen 49 en 50 van de voormelde gecoördineerde wet van 14 juli 1994 de verwijzing naar de "strafbedingen bedoeld in artikel 1226 tot en met 1233 van het Burgerlijk Wetboek" opgeheven omdat men de toepassing van dergelijke strafbedingen niet langer wenste te verplichten in de betrokken overeenkomsten en akkoorden¹³⁾).

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 50 *partim* (DOC 55 1806/007) in, teneinde afdeling VII weg te laten en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 50*partim* wordt eenparig aangenomen.

Art. 26

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 50 *partim* (DOC 55 1806/007) in, teneinde artikel 26 weg te laten en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 50*partim* wordt eenparig aangenomen.

Art. 27

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 50 *partim* (DOC 55 1806/007) in, teneinde artikel 27 weg te laten en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 50*partim* wordt eenparig aangenomen.

¹³ Voir les travaux parlementaires relatifs à la loi 19 mars 2013 "portant des dispositions diverses en matière de santé (I)": DOC 53 2600/001, p. 10-11.

¹³ Zie de parlementaire voorbereiding van de wet van 19 maart 2013 houdende diverse bepalingen inzake gezondheid (I) "DOC 53 2600/001, blz. 10-11).

Section VIII

*Modification de la loi du 10 juin 1964 sur
les appels publics à l'épargne*

Art. 28

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 28 est adopté à l'unanimité.

Section IX

*Modification de la loi du 12 avril 1965 relative
au transport de produits gazeux et
autres par canalisations*

Art. 29

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 29 est adopté à l'unanimité.

Section X

*Modification de la loi du 1er avril 1976 relative à l'intégration
verticale dans le secteur de la production animale*

Art. 30

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 30 est adopté à l'unanimité.

Section XI

*Modification de la loi du 22 mars 1993 relative
au statut et au contrôle des établissements de crédit*

Le Service juridique a fait l'observation suivante:

"On supprimera cet article et donc également la section XI.

(L'article 31, alinéa 2, de la loi du 22 mars 1993 "relative au statut et au contrôle des établissements de crédit" a été abrogé par l'article 421 de la loi du 25 avril 2014 "relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et des sociétés de bourse").

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 51partim (DOC 55 1806/007) tendant à supprimer

Afdeling VIII

*Wijziging van de wet van 10 juni 1964
op het openbaar aantrekken van spaargelden*

Art. 28

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 28 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling IX

*Wijziging van de wet van 12 april 1965 betreffende
het vervoer van gasachtige producten en
andere door middel van leidingen*

Art. 29

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 29 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling X

*Wijziging van de wet van 1 april 1976 betreffende de
verticale integratie in de sector van de dierlijke productie*

Art. 30

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 30 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XI

*Wijziging van de wet van 22 maart 1993 op
het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen*

De Juridische Dienst heeft de volgende opmerking gemaakt:

"Men late dit artikel, en dus ook afdeling XI, weg.

(Artikel 31, tweede lid, van de wet van 22 maart 1993 "op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen" werd opgeheven bij artikel 421 van de wet van 25 april 2014 "op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen").

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 51partim (DOC 55 1806/007) in, teneinde afdeling XI weg

la section XI en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 51*partim* est adopté à l'unanimité.

Art. 31

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 51*partim* (DOC 55 1806/007) tendant à supprimer l'article 31 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 51*partim* est adopté à l'unanimité.

Section XII

Modification de la loi du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités

Art. 32

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 32 est adopté à l'unanimité.

Section XIII

Modification de la loi du 17 juillet 1997 relative au concordat judiciaire

Art. 33

Le *Service juridique* a fait l'observation suivante:

"Cette disposition modifie l'article 28, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1997 "relative au concordat judiciaire". Or, cette loi a été abrogée par l'article 85 de la loi du 31 janvier 2009 "relative à la continuité des entreprises" avec effet au 1er avril 2009, sous réserve de son application aux procédures en concordat judiciaire en cours au moment de l'entrée en vigueur de la loi précitée du 31 janvier 2009.

Le Conseil d'État recommande en principe de ne pas apporter de modifications à un texte légal déjà abrogé.¹⁴

¹⁴ Voir notamment l'avis n° 53.820/1 du Conseil d'État, 21 octobre 2013.

te laten en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 51*partim* wordt eenparig aangenomen.

Art. 31

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 51*partim* (DOC 55 1806/007) in, teneinde artikel 31 weg te laten en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 51*partim* wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XII

Wijziging van de wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Art. 32

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 32 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XIII

Wijziging van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord

Art. 33

De *Juridische Dienst* heeft de volgende opmerking gemaakt:

"Deze bepaling wijzigd artikel 28, tweede lid, van de wet van 17 juli 1997 "betreffende het gerechtelijk akkoord". Deze wet werd echter opgeheven bij artikel 85 van de wet van 31 januari 2009 "betreffende de continuïteit van de ondernemingen", met ingang van 1 april 2009, onder voorbehoud van de toepassing ervan op de procedures van gerechtelijk akkoord die nog liepen op het ogenblik van de inwerkingtreding van de voormelde wet van 31 januari 2009.

De Raad van State raadt in beginsel af om nog wijzigingen aan te brengen in een reeds opgeheven wettekst¹⁴.

¹⁴ Zie meer bepaald advies Raad van State nr. 53.820/1 van 21 oktober 2013.

Une telle modification n'a de sens que si l'on entend modifier les effets juridiques que le texte légal abrogé attachait à des faits antérieurs à la date d'abrogation.¹⁵ Étant donné que la modification proposée porte sur la terminologie relative aux clauses figurant dans des contrats conclus au cours de la période précédant le 1er avril 2009, il appartient à la commission d'apprécier si cette modification a encore un sens. Si la commission considère qu'il en est ainsi, on remplacera l'article 33 de la proposition de loi par ce qui suit:

“Dans l'article 28, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1997 relative au concordat judiciaire, abrogé par la loi du 31 janvier 2009 sauf pour les cas visés à l'article 85 de cette loi, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

/

“In artikel 28, tweede lid, van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord, opgeheven bij de wet van 31 januari 2009 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 85 van die wet, wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 52 (DOC 55 1806/007) tendant à remplacer l'article 33 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 52 est adopté à l'unanimité.

Section XIV

Modification de la loi du 3 novembre 2001 relative à la création de la Société belge d'Investissement pour les Pays en Développement

Art. 34

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 34 est adopté à l'unanimité.

Een dergelijke wijziging is enkel zinvol wanneer men de rechtsgevolgen wil wijzigen die door de opgeheven wet-tekst verbonden werden aan feiten die zich voordeden voorafgaand aan de datum waarop de tekst is opgeheven¹⁵. Aangezien de voorgestelde wijziging betrekking heeft op de terminologie van bedingen in overeenkomsten die afgesloten werden in de periode vóór 1 april 2009, komt het toe aan de commissie om te oordelen of een dergelijke wijziging nog zinvol is. Indien de commissie van oordeel is dat een dergelijke wijziging zinvol is, dan vervange men artikel 33 van het wetsvoorstel als volgt:

“In artikel 28, tweede lid, van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord, opgeheven bij de wet van 31 januari 2009 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 85 van die wet, wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.

/

“Dans l'article 28, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1997 relative au concordat judiciaire, abrogé par la loi du 31 janvier 2009 sauf pour les cas visés à l'article 85 de cette loi, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 52 (DOC 55 1806/007) in, teneinde artikel 33 te vervangen en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 52 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XIV

Wijziging van de wet van 3 november 2001 tot oprichting van de Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden

Art. 34

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 34 wordt eenparig aangenomen.

¹⁵ J. Van Nieuwenhove, “Rommelen in opgeheven teksten”, *TvW* 2014/1, p. 39.

¹⁵ J. Van Nieuwenhove, “Rommelen in opgeheven teksten”, *TvW* 2014/1, blz. 39.

Section XV

Modification de la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers

Art. 35

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 35 est adopté à l'unanimité.

Section XVI

Modification de la loi du 11 juin 2004 relative à l'information à fournir lors de la vente de véhicules d'occasion

Art. 36

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 36 est adopté à l'unanimité.

Section XVII

Modification de la loi du 15 décembre 2004 relative aux sûretés financières et portant des dispositions fiscales diverses en matière de conventions constitutives de sûreté réelle et de prêts portant sur des instruments financiers

Art. 37

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 37 est adopté à l'unanimité.

Art. 37/1 (nouveau)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 35 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un nouvel article 37/1 modifiant l'article 9, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 2004, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 35 est adopté à l'unanimité.

Art. 37/2 (nouveau)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 36 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 37/2 modifiant l'article 9/1, § 1er et 2 de la même

Afdeling XV

Wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

Art. 35

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 35 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XVI

Wijziging van de wet van 11 juni 2004 betreffende de informatieverstrekking bij de verkoop van tweedehandsvoertuigen

Art. 36

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 36 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XVII

Wijziging van de wet van 15 december 2004 betreffende financiële zekerheden en houdende diverse fiscale bepalingen inzake zakelijke-zekerheidsovereenkomsten en leningen met betrekking tot financiële instrumenten

Art. 37

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 37 wordt eenparig aangenomen.

Art 37/1 (nieuw)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 35 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 37/1 in te voegen, tot wijziging van art. 9, § 1, eerste lid, van de wet van 15 december 2004, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 35 wordt eenparig aangenomen.

Art 37/2 (nieuw)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 36 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 37/2 in te voegen, tot wijziging van art. 9, §§ 1 en 2 van dezelfde

loi, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 36 est adopté à l'unanimité.

Art. 37/3 (*nouveau*)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 37 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 37/3 modifiant l'article 11, § 3, de la même loi, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 37 est adopté à l'unanimité.

Art. 37/4 (*nouveau*)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 38 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 37/4 modifiant l'article 12, § 3, de la même loi, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 38 est adopté à l'unanimité.

Art. 37/5 (*nouveau*)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 39 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 37/5 modifiant l'article 13, § 2, alinéa 2, de la même loi, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 39 est adopté à l'unanimité.

Section XVIII

*Modifications de la loi du 31 janvier 2009
relative à la continuité des entreprises*

Art. 38

Le Service juridique a fait l'observation suivante:

"Cette disposition modifie l'article 35, § 3, de la loi du 31 janvier 2009 "relative à la continuité des entreprises". Or, cette loi a été abrogée par l'article 71 de la loi du 11 août 2017 portant insertion du Livre XX "Insolvabilité des entreprises" dans le Code de droit économique, avec effet au 1er mai 2018, sous réserve de son application

wet, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 36 wordt eenparig aangenomen.

Art 37/3 (*nieuw*)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 37 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 37/3 in te voegen, tot wijziging van art. 11, § 3, van dezelfde wet, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 37 wordt eenparig aangenomen.

Art 37/4 (*nieuw*)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 38 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 37/4 in te voegen, tot wijziging van art. 12, § 3, van dezelfde wet, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 38 wordt eenparig aangenomen.

Art 37/5 (*nieuw*)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 39 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 37/5 in te voegen, tot wijziging van art. 13, § 2, tweede lid, van dezelfde wet, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 39 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XVIII

*Wijzigingen van de wet van 31 januari 2009
betreffende de continuïteit van de ondernemingen*

Art. 38

De Juridische Dienst heeft de volgende opmerking gemaakt:

"Deze bepaling wijzigt artikel 35, § 3, van de wet van 31 januari 2009 "betreffende de continuïteit van de ondernemingen". Deze wet werd echter opgeheven bij artikel 71 van de wet van 11 augustus 2017 waarbij boek XX "Insolventie van ondernemingen" ingevoegd werd in het Wetboek van economisch recht, met ingang

aux procédures en réorganisation judiciaire en cours au moment de l'entrée en vigueur de la loi précitée du 11 août 2017.

En ce qui concerne l'opportunité d'apporter des modifications à un texte légal déjà abrogé, nous renvoyons aux explications fournies au point 42. Étant donné que la modification proposée porte sur la terminologie relative aux clauses figurant dans des contrats conclus au cours de la période précédant le 1er mai 2018, il appartient à la commission d'apprécier si cette modification a encore un sens. Si la commission considère qu'il en est ainsi, on remplacera la phrase liminaire de l'article 38 de la proposition de loi par ce qui suit:

“Dans l'article 35, § 3, alinéa 1er, de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l'article 71 de cette loi, les modifications suivantes sont apportées:”

/

“In artikel 35, § 3, eerste lid, van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:”.

(Étant donné que l'article 35 de la loi précitée du 31 janvier 2009 a été repris dans l'actuel article XX.56 du Code de droit économique¹⁶, la commission devra également remplacer, dans cet article, les mots “clause pénale” par les mots “clauses indemnitaires”, ainsi qu'il est proposé au point 2.)”.

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 53 (DOC 55 1806/007) tendant à remplacer la première phrase en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 53 et l'article 38 ainsi modifié sont successivement adoptés à l'unanimité.

van 1 mei 2018, onder voorbehoud van de toepassing ervan op de procedures van gerechtelijke reorganisatie die nog liepen op het ogenblik van de inwerkingtreding van de voormelde wet van 11 augustus 2017.

Voor het antwoord op de vraag of het opportuun is om nog wijzigingen aan te brengen in een reeds opgeheven wettekst, verwijzen we naar de uiteenzetting onder randnummer 42. *In casu* heeft de voorgestelde wijziging betrekking op de terminologie van bedingen in overeenkomsten die afgesloten werden in de periode vóór 1 mei 2018, zodat het aan de commissie toekomt om te oordelen of een dergelijke wijziging nog zinvol is. Indien de commissie van oordeel is dat dat zo is, dan vervange men de inleidende zin van artikel 38 van het wetsvoorstel als volgt:

“In artikel 35, § 3, eerste lid, van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:”

/

“Dans l'article 35, § 3, alinéa 1er, de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l'article 71 de cette loi, les modifications suivantes sont apportées:”.

(Aangezien artikel 35 van de voormelde wet van 31 januari 2009 overgenomen werd in het huidige artikel XX.56 van het Wetboek van economisch recht¹⁶, zal de commissie ook in dit laatste artikel het begrip “strafbeding” moeten vervangen door het begrip “schadebeding” zoals voorgesteld onder randnummer 2).”.

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 53 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt de eerste zin te vervangen en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 53 en het aldus gewijzigde artikel 38 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

¹⁶ Voir les travaux parlementaires relatifs à la loi du 11 août 2017 “portant insertion du Livre XX «Insolvabilité des entreprises», dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre XX, et des dispositions d'application au Livre XX, dans le Livre I du Code de droit économique”: DOC 54 2407/001, p. 137 (l'article XX.58 du Code de droit économique proposé dans le projet de loi correspond à l'actuel article XX.56 de ce Code).

¹⁶ Zie de parlementaire voorbereiding van de wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX “Insolventie van ondernemingen”, in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandhabingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van economisch recht (DOC 54 2407/001, blz. 137) (artikel XX.58 WER van het wetsontwerp komt overeen met het huidige artikel XX.56 WER).

Art. 39

Le Service juridique a fait l'observation suivante:

"On remplacera cet article par ce qui suit:

"Dans l'article 43, alinéa 2, de la même loi du 31 janvier 2009, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l'article 71 de cette loi, le chiffre "1244" est remplacé par le chiffre "5.201".

/

"In artikel 43, tweede lid, van dezelfde wet, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, wordt het cijfer "1244" vervangen door het cijfer "5.201".

(Voir les explications fournies au point précédent. Étant donné que la modification proposée porte sur le remplacement de la référence à un article de l'ancien Code civil qui est abrogé par cette proposition de loi, on peut considérer que cette modification peut avoir un sens pour les procédures de réorganisation judiciaire en cours.)".

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 54 (DOC 55 1806/007) tendant à remplacer l'article 39 en vue de répondre à la remarque du Service juridique. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 54 est adopté à l'unanimité.

Section XIX

*Modification de la loi du 3 août 2012
relative à des mesures diverses pour faciliter
la mobilisation de créances
dans le secteur financier*

Art. 39/1 (nouveau)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 40 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un nouvel article 39/1 modifiant l'article 7, § 2, de la loi du 3 août 2012, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 40 est adopté à l'unanimité.

Art. 39

De Juridische Dienst heeft de volgende opmerking gemaakt:

"Men vervange dit artikel als volgt:

"In artikel 43, tweede lid, van dezelfde wet, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, wordt het cijfer "1244" vervangen door het cijfer "5.201".

/

"Dans l'article 43, alinéa 2, de la même loi du 31 janvier 2009, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l'article 71 de cette loi, le chiffre "1244" est remplacé par le chiffre "5.201".

(Zie hetgeen hierboven uiteengezet werd onder het vorige randnummer. Aangezien de voorgestelde wijziging betrekking heeft op de vervanging van de verwijzing naar een artikel van het oud Burgerlijk Wetboek dat opgeheven wordt door dit wetsvoorstel, kan men aannemen dat deze wijziging nog zinvol kan zijn voor lopende procedures van gerechtelijke reorganisatie.)".

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 54 (DOC 55 1806/007) in, teneinde artikel 39 te vervangen en aldus tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 54 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XIX

*Wijziging van de wet van 3 augustus 2012
betreffende diverse maatregelen ter vergemakkelijking
van de mobilisering van schuldvorderingen
in de financiële sector*

Art 39/1 (nieuw)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 40 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 39/1 in te voegen, tot wijziging van art. 7, § 2, van de wet van 3 augustus 2012, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 40 wordt eenparig aangenomen.

Art. 40

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 40 est adopté à l'unanimité.

Section XX

Modification de la loi du 30 juillet 2013 relative à la revente de titres d'accès à des événements

Art. 41

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 41 est adopté à l'unanimité.

Section XXI

Modification de la loi du 21 décembre 2013 relative à diverses dispositions concernant le financement des petites et moyennes entreprises

Art. 42

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 42 est adopté à l'unanimité.

Section XXII

Modifications de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances

Art. 42/1 (nouveau)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 41 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 42/1 modifiant l'article 139, alinéa 2, de la loi du 4 avril 2014, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 41 est adopté à l'unanimité.

Art. 43 et 44

Les articles 43 et 44 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 40

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 40 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XX

Wijziging van de wet van 30 juli 2013 betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen

Art. 41

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 41 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XXI

Wijziging van de wet van 21 december 2013 betreffende diverse bepalingen inzake de financiering voor kleine en middelgrote ondernemingen

Art. 42

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 42 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XXII

Wijzigingen van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen

Art 42/1 (nieuw)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 41 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 42/1 in te voegen, tot wijziging van art. 139, tweede lid, van de wet van 4 april 2014, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 41 wordt eenparig aangenomen.

Art. 43 en 44

Over de artikelen 43 en 44 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Section XXIII

Modifications de la loi du 25 avril 2014 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et des sociétés de bourse

Art. 45 à 47

Les articles 45 à 47 ne font l'objet d'aucun commentaire et sont successivement adoptés à l'unanimité.

Section XXIV

Modifications de la loi du 13 mars 2016 relative au statut et au contrôle des entreprises d'assurance ou de réassurance

Art. 48

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 48 est adopté à l'unanimité.

Art. 48/1 (nouveau)

M. Koen Geens et consorts présentent l'amendement n° 42 (DOC 55 1806/007) tendant à insérer un article 48/1 modifiant l'article 522, alinéa 1er, de la loi du 13 mars 2016, en vue de répondre à la remarque du Service juridique concernant le chapitre 3 (*supra*). Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 42 est adopté à l'unanimité.

Art. 49

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 49 est adopté à l'unanimité.

Section XXV

Modification de la loi du 23 novembre 2017 portant modification du nom de la Coopération technique belge et définition des missions et du fonctionnement de Enabel, Agence belge de Développement

Art. 50

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

Afdeling XXIII

Wijzigingen van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen

Art. 45 tot 47

Over de artikelen 45 tot 47 worden geen opmerkingen gemaakt. Ze worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Afdeling XXIV

Wijzigingen van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen

Art. 48

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 48 wordt eenparig aangenomen.

Art 48/1 (nieuw)

De heer Koen Geens c.s. dient amendement nr. 42 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt een artikel 48/1 in te voegen, tot wijziging van art. 522, eerste lid, van de wet van 13 maart 2016, teneinde tegemoet te komen aan de opmerking van de Juridische Dienst betreffende hoofdstuk 3 (*supra*). Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 42 wordt eenparig aangenomen.

Art. 49

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 49 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XXV

Wijziging van de wet van 23 november 2017 tot wijziging van de naam van de Belgische Technische Coöperatie en tot vaststelling van de opdrachten en de werking van Enabel, Belgisch Ontwikkelingsagentschap

Art. 50

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

L'article 50 est adopté à l'unanimité.

Section XXVI

Modification de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 "La preuve"

Art. 51

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 51 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 4

Dispositions abrogatoires

Section I

Art. 52

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 52 est adopté à l'unanimité.

Section II

Abrogation dans le Code judiciaire

Art. 53

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 53 est adopté à l'unanimité.

CHAPITRE 5

Dispositions transitoires

Art. 54

Cet article ne donne lieu à aucun commentaire.

L'article 54 est adopté à l'unanimité.

Artikel 50 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling XXVI

Wijziging van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek

Art. 51

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 51 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 4

Opheffingsbepalingen

Afdeling I

Art. 52

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 52 wordt eenparig aangenomen.

Afdeling II

Opheffing in het Gerechtelijk Wetboek

Art. 53

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 53 wordt eenparig aangenomen.

HOOFDSTUK 5

Overgangsbepalingen

Art. 54

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 54 wordt eenparig aangenomen.

CHAPITRE 6

Entrée en vigueur

Art. 55

M. Koen Geens et consorts déposent l'amendement n° 57 (DOC 55 1806/007) qui vise à compléter l'article d'un alinéa 2 en vue de préciser que l'article 24 entre en vigueur le 1er juillet 2022. Il est renvoyé à la justification.

L'amendement n° 57 et l'article 55 ainsi modifié sont successivement adoptés à l'unanimité.

II. — VOTES NOMINATIFS SUR L'ENSEMBLE

1. Proposition de loi portant le Livre 1er "Dispositions générales" du Code civil, DOC 55 1805/001

L'ensemble de la proposition de loi DOC 55 1805, telle qu'elle a été modifiée et corrigée sur le plan légistique, est adopté à l'unanimité par vote nominatif.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael;

VB: Katleen Bury, Marijke Dillen;

MR: Nathalie Gilson;

CD&V: Koen Geens;

Open Vld: Katja Gabriëls;

Vooruit: Ben Segers.

Ont voté contre:

Nihil.

Se sont abstenus:

Nihil.

HOOFDSTUK 6

Inwerkingtreding

Art. 55

De heer Koen Geens c.s dient amendement nr. 57 (DOC 55 1806/007) in, dat ertoe strekt het artikel aan te vullen met een tweede lid, teneinde duidelijk te maken dat artikel 24 op 1 juli 2022 in werking treedt. Er wordt verwezen naar de verantwoording.

Amendement nr. 57 en het aldus gewijzigde artikel 55 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

II. — NAAMSTEMMINGEN OVER HET GEHEEL

1. Wetsvoorstel houdende Boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek DOC 55 1805/001

Het gehele aldus geamendeerde en wetgevingstechnisch verbeterde wetsvoorstel DOC 55 1805 wordt bij naamstemming eenparig aangenomen.

De naamstemming is als volgt:

Hebben voorgestemd:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael;

VB: Katleen Bury, Marijke Dillen;

MR: Nathalie Gilson;

CD&V: Koen Geens;

Open Vld: Katja Gabriëls;

Vooruit: Ben Segers.

Hebben tegengestemd:

Nihil.

Hebben zich onthouden:

Nihil.

2. Proposition de loi portant le Livre 5 “Les obligations” du Code civil, DOC 55 1806/001

L'ensemble de la proposition de loi DOC 55 1806, telle qu'elle a été modifiée et corrigée sur le plan légistique, est adopté à l'unanimité par vote nominatif.

Résultat du vote nominatif:

Ont voté pour:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael;

VB: Katleen Bury, Marijke Dillen;

MR: Nathalie Gilson;

CD&V: Koen Geens;

Open Vld: Katja Gabriëls;

Vooruit: Ben Segers.

Ont voté contre:

Nihil.

Se sont abstenus:

Nihil.

La rapporteure,

Marijke DILLEN

La présidente,

Kristien
VAN VAERENBERGH

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution:
– art. 5.88, § 4.

2. Wetsvoorstel houdende Boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek, DOC 55 1806/001

Het gehele aldus geamendeerde en wetgevingstechnisch verbeterde wetsvoorstel DOC 55 1806 wordt bij naamstemming eenparig aangenomen.

De naamstemming is als volgt:

Hebben voorgestemd:

N-VA: Christoph D'Haese, Sophie De Wit, Kristien Van Vaerenbergh;

Ecolo-Groen: Claire Hugon, Olivier Vajda, Stefaan Van Hecke;

PS: Khalil Aouasti, Daniel Senesael;

VB: Katleen Bury, Marijke Dillen;

MR: Nathalie Gilson;

CD&V: Koen Geens;

Open Vld: Katja Gabriëls;

Vooruit: Ben Segers.

Hebben tegengestemd:

Nihil.

Hebben zich onthouden:

Nihil.

De rapportrice,

Marijke DILLEN

De voorzitter,

Kristien
VAN VAERENBERGH

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vergen:
– art. 5.88, § 4.

NOTE À L'ATTENTION DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE
A. Note de légistique relative aux articles adoptés en première lecture de la proposition de loi portant le Livre 1er "Dispositions générales" du Code civil (DOC 55-1805/005)
OBSERVATIONS PARTICULIÈRES RELATIVES AUX ARTICLES
Art. 2 (art. 1.1. Sources)

1. Dans l'article 1.1., alinéa 1er, proposé, du Code civil, il revient à la commission d'apprécier si, dans la deuxième phrase, les mots "*sans préjudice des règles propres*" / "*zonder afbreuk te doen aan de regels die eigen zijn*" ne doivent pas être remplacés par les mots "*sous réserve des règles propres*" / "*onder voorbehoud van de regels die eigen zijn*".
(L'article 1.1., alinéa 1er, proposé, du Code civil a été complété par une seconde phrase à la suite de l'adoption de l'amendement n° 3. Dans la justification de l'amendement, les auteurs précisent "Il est donc clair que, chaque fois qu'une loi particulière de droit public ou administratif déroge au présent Code, cette loi particulière doit l'emporter."¹ Le libellé de la phrase ajoutée à l'article 1.1., alinéa 1er, du Code civil, ne correspond cependant pas à l'intention des auteurs de l'amendement telle qu'elle transparaît de la justification. En effet, comme le rappelle le Conseil d'État dans son *Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, l'expression "*sans préjudice de*" signifie que la disposition énoncée est sans incidence sur l'application d'une autre disposition; les deux dispositions sont donc sur le même plan et elles peuvent s'appliquer cumulativement. La locution "*sous réserve de*" indique l'ordre de prééminence entre deux dispositions en conflit, soit qu'elles appartiennent à deux actes différents, soit qu'elles se situent à l'intérieur d'un même acte; la disposition qui énonce la réserve produit ses effets uniquement lorsque la disposition réservée ne trouve pas à s'appliquer.² Il revient à la commission de clarifier la portée de la disposition proposée.)
2. A titre subsidiaire : si la commission ne suit pas l'observation n° 1, on remplacera, dans le texte néerlandais de l'article 1.1., alinéa 1er, proposé, du Code civil, les mots "*zonder afbreuk te doen aan*" par le mot "*onverminderd*".
(Aux mots "sans préjudice de" correspond habituellement le mot "onverminderd".)

AMÉLIORATIONS PUREMENT FORMELLES ET CORRECTIONS D'ORDRE PUREMENT LINGUISTIQUE
Art. 2 (art. 1.8. Représentation)

3. Dans le texte français de l'article 1.8., § 1er, alinéa 1er, proposé, du Code civil, on remplacera les mots "*habilitéé à poser un acte juridique*" par les mots "*habilitéé à accomplir un acte juridique*".

¹ Doc. 55-1805/003, p. 6.

² Conseil d'État, *Principes de technique législative, Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, p. 5, n° 3.2.

(Aux mots "een rechtshandeling verrichten" correspondent habituellement les mots "accomplir un acte juridique". On aligne de la sorte la terminologie utilisée au paragraphe 1er, alinéa 1er, sur celle utilisée aux alinéas 2 et 3 du même paragraphe.)

4. Dans le texte néerlandais de l'article 1.8., § 5, proposé, du Code civil, on remplacera les mots "*de rechtshandeling gesteld*" par les mots "*de rechtshandeling verricht*".
(Uniformisation avec la terminologie utilisée dans les autres paragraphes de l'article 1.8., proposé, du Code civil.)
5. Dans le texte néerlandais de l'article 1.8., § 5, proposé, du Code civil, on remplacera dans la dernière phrase les mots "*door zijn verklaring of zijn gedraging, die niet hoeft onrechtmatig te zijn*" par les mots "*door zijn verklaringen of zijn gedraging, die niet onrechtmatig hoeven te zijn*".
(Mise en concordance des deux langues: le texte français utilise les mots "ses déclarations".)

Art. 3 (nouveau)

6. Dans l'article 3 de la proposition, on remplacera chaque fois les mots "*leur entrée en vigueur*" / "*hun inwerkingtreding*" par les mots "*L'entrée en vigueur de la présente loi*" / "*de inwerkingtreding van deze wet*".
(Une formulation plus correcte du point de vue juridique : la modification proposée rend le champ d'application de la disposition concernée plus compréhensible en précisant que l'entrée en vigueur se réfère à la loi à adopter 'portant le livre 1er "Dispositions générales" du Code civil'.)

N.B. : Quelques corrections moins importantes ont été communiquées sur un exemplaire du texte au secrétariat de la commission.

NOTA TER ATTENTIE VAN DE COMMISSIE VOOR JUSTITIE
A. Wetgevingstechnische nota betreffende de in eerste lezing aangenomen artikelen van het wetsvoorstel houdende Boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek (DOC 55 1805/005)
BIJZONDERE OPMERKINGEN BIJ DE ARTIKELN
Art. 2 (art. 1.1. Bronnen)

1. Het komt de commissie toe te oordelen of in de tweede zin van het voorgestelde artikel 1.1., eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek de woorden *“zonder afbreuk te doen aan de regels die eigen zijn”* / *“sans préjudice des règles propres”* dienen te worden vervangen door de woorden *“onder voorbehoud van de regels die eigen zijn”* / *“sous réserve des règles propres”*.
 (Als gevolg van de aanneming van amendement nr. 3 werd het voorgestelde artikel 1.1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek aangevuld met een tweede zin. In de verantwoording van dat amendement stellen de indieners dat het duidelijk is “dat, telkens wanneer een bijzondere wet van publiek- of administratief recht afwijkt van dit Wetboek, die bijzondere wet dan primeert.”¹ De formulering van de zin die aan artikel 1.1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek werd toegevoegd, strookt echter niet met de intentie van de indieners van het amendement zoals die in de verantwoording tot uiting komt. De Raad van State wijst er in zijn *Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten* immers op dat de uitdrukking *“zonder afbreuk te doen aan”* betekent dat de bepaling in kwestie geen gevolgen heeft voor de toepassing van een andere bepaling; de beide bepalingen staan dus op hetzelfde niveau en kunnen tegelijk van toepassing zijn. De uitdrukking *“onder voorbehoud van”* geeft aan welke van beide conflicterende bepalingen voorrang heeft, ongeacht of ze tot twee verschillende teksten behoren dan wel of ze in dezelfde tekst voorkomen; de bepaling waarin het voorbehoud wordt gemaakt, heeft alleen uitwerking als de bepaling waarvoor voorbehoud is gemaakt, niet van toepassing is². Het komt de commissie toe de strekking van de voorgestelde bepaling te verduidelijken.)
2. In ondergeschikte orde: indien de commissie geen gevolg geeft aan opmerking nr. 1, vervangen men in de Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 1.1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek de woorden *“zonder afbreuk te doen aan”* door het woord *“onverminderd”*.
 (De woorden *“sans préjudice de”* worden doorgaans vertaald door het woord *“onverminderd”*.)

LOUTER VORMELIJKE VERBETERINGEN EN TAALKUNDIGE CORRECTIES
Art. 2 (art. 1.8. Vertegenwoordiging)

3. In de Franse tekst van het voorgestelde artikel 1.8., § 1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek vervangen men de woorden *“habilité́e à poser un acte juridique”* door de woorden *“habilité́e à accomplir un acte juridique”*.

¹ DOC 55 1805/003, blz. 6.

² Raad van State, *Beginselen van de wetgevingstechniek, Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, blz. 5, nr. 3.2.

(De woorden “een rechtshandeling verrichten” worden doorgaans vertaald door de woorden “accomplir un acte juridique”. Aldus stemt men de terminologie van § 1, eerste lid, af op die van het tweede en het derde lid van dezelfde paragraaf.)

4. In de Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 1.8., § 5, van het Burgerlijk Wetboek vervang men de woorden “*de rechtshandeling gesteld*” door de woorden “*de rechtshandeling verricht*”.
(Omwille van de eenvormigheid met de terminologie van de andere paragrafen van het voorgestelde artikel 1.8. van het Burgerlijk Wetboek.)
5. In de Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 1.8., § 5, van het Burgerlijk Wetboek vervang men in de laatste zin de woorden “*door zijn verklaring of zijn gedraging, die niet hoeft onrechtmatig te zijn*” door de woorden “*door zijn verklaringen of zijn gedraging, die niet onrechtmatig hoeven te zijn*”.
(Omwille van de overeenstemming tussen beide talen: in de Franse tekst worden de woorden “ses déclarations” gebruikt.)

Art. 3 (nieuw)

6. In artikel 3 van het voorstel vervang men telkens de woorden “*hun inwerkingtreding*” / “*leur entrée en vigueur*” door de woorden “*de inwerkingtreding van deze wet*” / “*l'entrée en vigueur de la présente loi*”.
(Het gaat om een formulering die juridisch gezien correcter is: de voorgestelde wijziging zou het toepassingsgebied van de bepaling in kwestie bevattelijker maken door te verduidelijken dat de inwerkingtreding betrekking heeft op de aan te nemen wet ‘houdende Boek 1 “Algemene bepalingen” van het Burgerlijk Wetboek’.)

N.B.: Enkele minder belangrijke verbeteringen werden op een exemplaar van de tekst aan het commissiesecretariaat bezorgd.

NOTE À L'ATTENTION DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE
B. Note de légistique relative aux articles adoptés en première lecture de la proposition de loi 'portant le livre 5 "Les obligations" du Code civil' (DOC 55 1806/006)
OBSERVATIONS GÉNÉRALES

1. Dans le chapitre 3 de la proposition de loi, les renvois aux articles de l'ancien Code civil abrogés par la proposition de loi à l'examen sont remplacés dans plusieurs lois par un renvoi aux nouveaux articles qui les remplacent. Toutefois, certaines dispositions doivent encore être modifiées en ce sens, comme **par exemple**:

Articles non modifiés	Articles abrogés de l'ancien Code civil auxquels ils renvoient
article 1390ter, alinéa 2, du Code judiciaire	article 1690
article 1:10, § 1 ^{er} , alinéa 1 ^{er} , du Code des sociétés et des associations	article 1138
article 4:15, alinéa 1 ^{er} , du Code des sociétés et des associations	article 1166
article VI.91/5, 5°, du Code de droit économique	article 1184
article XX.65, § 3, alinéa 2, du Code de droit économique	article 1244
article 60, alinéa 3, du livre III, titre XVII, de l'ancien Code civil	article 1690, § 1 ^{er} , alinéas 3 et 4 + article 1691
article 9, § 1 ^{er} , alinéa 1 ^{er} , de la loi du 15 décembre 2004 'relative aux sûretés financières et portant des dispositions fiscales diverses en matière de conventions constitutives de sûreté réelle et de prêts portant sur des instruments financiers'	article 1254
article 9/1, §§ 1 ^{er} et 2, de la même loi	article 1254
article 11, § 3, de la même loi	article 1254
article 12, § 3, de la même loi	article 1254
article 13, § 2, alinéa 2, de la même loi	article 1254
article 7, § 2, de la loi du 3 août 2012 'relative à des mesures diverses pour faciliter la mobilisation de créances dans le secteur financier'	les dispositions du livre III, titre VI, chapitre VIII (les articles 1689 à 1701)
article 139, alinéa 2, de la loi du 4 avril 2014 'relative aux assurances'	les articles 1689 à 1701
article 522, alinéa 1 ^{er} , de la loi du 13 mars 2016 'relative au statut et au contrôle des entreprises d'assurance ou de réassurance'	article 1167

Le chapitre 3 de la proposition de loi mérite donc d'être réexaminé et complété.

2. Dans le chapitre 3, section III, articles 18 et 19, de la proposition de loi, dans le Code de droit économique, les mots “clauses pénales” sont chaque fois remplacés par les mots “clauses indemnitaires” afin de mettre les dispositions concernées en concordance avec la terminologie du livre 5 proposé du Code civil (voir l'article 5.88 proposé du Code civil¹).

Les articles suivants du Code de droit économique ne sont cependant pas modifiés, bien qu'ils utilisent également la notion de “clause pénale”:

- article XX.56, § 3 (voir également l'observation n° 44);
- article XX.201, alinéa 2.

On remplacera donc également, dans ces articles, les mots “clause pénale” par les mots “clause indemnitaire”.

3. Dans le livre 5 “Les obligations”, proposé, du Code civil, les chapitres sont divisés en sections et sous-sections. Pour subdiviser encore les sous-sections, on utilise le signe typographique “§”. Cependant, certains articles du livre 5 sont également divisés en paragraphes. Cette double utilisation du signe typographique “§” peut donc entraîner une confusion. C'est le cas, par exemple, entre les articles 5.89 et 5.90 proposés du Code civil où un signe typographique “§” utilisé pour subdiviser une sous-section (en l'espèce, le § 4) suit immédiatement un signe typographique “§” utilisé pour subdiviser un article (en l'espèce, le § 2). Il est donc recommandé de ne pas utiliser le signe typographique “§” pour subdiviser les sous-sections. Une alternative pourrait être l'utilisation de deux chiffres séparés par un point, le premier chiffre faisant référence au numéro de la sous-section et le second au numéro de la subdivision de la sous-section concernée.

OBSERVATIONS PARTICULIÈRES RELATIVES AUX ARTICLES

Art. 5.8 du Code civil

4. Dans l'alinéa 1er, on remplacera les mots “*les prestations*” / “*de prestaties*” par les mots “*les prestations réciproques*” / “*de wederkerige prestaties*”.
- (La modification proposée vise à aligner la formulation de l'alinéa 1er sur celle de l'alinéa 2, qui souligne la nature réciproque des prestations. Il ressort du reste de l'article 1104, alinéa 1er, de l'ancien Code civil, qui est repris dans l'article 5.8, alinéa 1er, proposé, du Code civil², que dans un contrat commutatif, il est question de prestations réciproques.)

¹ Voir également les développements de la proposition de loi : DOC 55-1806/001, p. 97 et suivantes.

² Voir les développements de la proposition de loi: DOC 55-1806/001, p. 21.

Art. 5.13 du Code civil

5. Il s'indique de remplacer, dans l'article 5.13, alinéa 2, proposé, du Code civil, le renvoi au livre 7 du même Code ("Les contrats spéciaux"), qui n'est pas encore entré en vigueur, par un renvoi aux dispositions de l'ancien Code civil relatives aux contrats spéciaux et, si la commission le juge opportun, aux dispositions pertinentes du livre 2, titre 3 ("Les relations patrimoniales des couples") du Code civil. Il ressort en effet des développements de la proposition de loi que les contrats de mariage doivent également être considérés comme des "contrats spéciaux" au sens de l'article 5.13, alinéa 2, proposé, du Code civil.³
(Cf. l'article 5.127, alinéa 1er, proposé, du Code civil: comme le livre 6 "La responsabilité extracontractuelle" du Code civil n'est pas encore entré en vigueur, l'amendement n° 13⁴ a remplacé, dans l'article 5.127, alinéa 1er, proposé, le renvoi au livre 6 par un renvoi aux articles 1382 à 1386bis de l'ancien Code civil qui concernent la responsabilité extracontractuelle.)

Art. 5.19 du Code civil

6. Dans l'alinéa 4, on remplacera les mots "*le rejet de l'offre*" / "*de afwijzing door de bestemming*" par les mots "*le rejet de l'offre par le destinataire*" / "*de afwijzing van het aanbod door de bestemming*".
(La modification proposée vise à harmoniser les deux versions linguistiques).

Art. 5.29 du Code civil

7. Dans le texte français de l'alinéa 3, on remplacera les mots "*des formalités requises*" par les mots "*des conditions de forme*".
(Concordance terminologique : dans les alinéas 1er et 4 proposés, la notion "vormvereisten" est toujours traduite par "conditions de forme".)

Art. 5.37 du Code civil

8. Dans le texte français de l'alinéa 2, on remplacera les mots "*la victime*" par les mots "*la personne lésée*".
(Concordance avec le texte néerlandais : "... de benadeelde ..." + concordance terminologique, cf. l'article 5.17, alinéa 2, proposé, du Code civil où la notion "de benadeelde" est traduite par "la personne lésée".)

Art. 5.43 du Code civil

9. Dans l'alinéa 2, 2°, on remplacera les mots "*le contrat de mariage*" / "*het huwelijkscontract*" par les mots "*la convention matrimoniale*" / "*de huwelijksovereenkomst*".
(Concordance terminologique : dans le texte du livre 2, titre 3 («Les relations patrimoniales des couples») et du livre 4 du Code civil, tel qu'adopté par l'assemblée plénière de la Chambre le 13 janvier 2022, les mots "la convention matrimoniale" et "de huwelijksovereenkomst" sont utilisés. Aux termes des développements de la proposition de loi DOC 55-1272 'portant le livre 2, titre 3, "Les relations patrimoniales des couples" et le livre 4 "Les successions, donations et tes-

---

³ DOC 55-1806/001, p. 23.

⁴ DOC 55-1806/003, p. 15.

taments" du Code civil', il a été opté pour les mots "convention matrimoniale" / "huwelijksvereenkomst" pour désigner tous les actes et contrats par lesquels les époux déterminent ou modifient leur régime matrimonial.⁵⁾

10. Dans le texte français de l'alinéa 2, 2°, on remplacera les mots "*de ses père et mère*" par les mots "*de son père et de sa mère*".

(Concordance terminologique : dans le texte du livre 2, titre 3 (« Les relations patrimoniales des couples ») et du livre 4 du Code civil, tel qu'adopté par l'assemblée plénière de la Chambre le 13 janvier 2022, les mots "*les père et mère*" ont chaque fois été remplacés par les mots "*le père et la mère*".⁶ Cf. l'article 2.3.4, alinéa 1er, du Code civil concernant l'assistance des parents lors de la conclusion d'une convention matrimoniale par un mineur.⁷⁾

Art. 5.52 du Code civil

11. Dans le texte français de l'alinéa 3, on remplacera les mots "*à l'adéquation*" par les mots "*à l'équivalence*".

(Concordance terminologique : dans la définition de la notion de « contrat commutatif » figurant dans l'article 5.8, alinéa 1er, du Code civil, il est question des notions de "prestations équivalentes" / "gelijkwaardige prestaties". Dans l'article 5.8, alinéa 2, du Code civil, les notions "l'équivalence des prestations" / "de gelijkwaardigheid van prestaties" sont également utilisées.)

Art. 5.65 du Code civil

12. Dans le texte français du 6°, on remplacera les mots "*l'engagement*" par les mots "*l'obligation*". (Concordance terminologique : dans le livre 5 "Les obligations" proposé du Code civil, les notions "obligation" / "verbintenissen" sont utilisées.)

La même observation s'applique, mutatis mutandis, à l'article 5.235, alinéa 2, proposé, du Code civil.

Art. 5.77 du Code civil

13. Dans le texte français de l'alinéa 1er, on remplacera les mots "*du terme*" par les mots "*du terme extinctif*".

(Concordance avec le texte néerlandais : « ... vóór het verstrijken van de uitdovende tijdsbepaling. » Cf. les articles 5.75, alinéa 1er, et 5.76, alinéa 1er, proposés, du Code civil.)

La même observation s'applique, mutatis mutandis, aux articles 5.77, alinéa 2, et 5.78, alinéa 2, proposés, du Code civil.

Art. 5.78 du Code civil

14. Dans le texte néerlandais de l'alinéa 3, on remplacera les mots "*Tenzij anders bepaald door de wet of het contract*" par les mots "*Tenzij anders bepaald door de wet of andersluidende wil van de partijen*".

(Concordance avec le texte français : "Sauf disposition légale ou volonté contraire des parties, ...".)

⁵ DOC 55-1272/001, p. 9-10.

⁶ Voir les développements de la proposition de loi DOC 55-1272 'portant le livre 2, titre 3, "Les relations patrimoniales des couples" et le livre 4 "Les successions, donations et testaments" du Code civil': DOC 55-1272/001, p. 14.

⁷ Voir le texte adopté en séance plénière : DOC 55-1272/010, p. 4.

Art. 5.80 du Code civil

15. Dans le texte français de l'alinéa 1er, on remplacera les mots "*Sauf accord des parties*" par les mots "*Sauf accord contraire des parties*".
(Concordance avec le texte néerlandais : "Tenzij anders bepaald door de partijen ...".)

Art. 5.88 du Code civil

16. Dans le texte néerlandais du paragraphe 4, alinéa 1er, on remplacera les mots "*het bedrag van de verbinten*" par les mots "*het bedrag van de verbinten tot betaling van een geldsom*".
(Concordance terminologique : dans le livre 5 « Les obligations », proposé, du Code civil, la notion d'"obligation de somme" correspond à celles de "geldschuld" ou de "verbinten tot betaling van een geldsom". Cf. les articles 5.205, alinéa 1er, et 5.212, alinéa 1er, proposés, du Code civil.)

Art. 5.112 du Code civil

17. Dans le 6°, on remplacera les mots "*l'impossibilité*" / "*de onmogelijkheid*" par les mots "*l'impossibilité définitive*" / "*de definitieve onmogelijkheid*".
(Précision : l'article 5.100 proposé du Code civil auquel renvoie cette disposition concerne en effet l'impossibilité définitive d'exécution de l'obligation.)

Art. 5.115 du Code civil

18. Dans l'alinéa 1er, 3°, on remplacera les mots "*l'impossibilité*" / "*de onmogelijkheid*" par les mots "*l'impossibilité définitive*" / "*de definitieve onmogelijkheid*".
(En vertu de l'article 5.101, alinéa 2, proposé, du Code civil, la restitution n'est possible qu'en cas d'impossibilité définitive d'exécution de l'obligation qui n'est pas imputable au débiteur. Si l'impossibilité n'est que temporaire, l'exécution de l'obligation corrélatrice du cocontractant est suspendue (article 5.102, alinéa 1er, C. civ.)

Art. 5.128 du Code civil

19. Dans le texte français de l'alinéa 2, on remplacera les mots "*cette gestion*" par les mots "*cette gestion d'affaire*".
(Concordance terminologique : dans le livre 5 « Les obligations », proposé, du Code civil, la notion de "gestion d'affaire" correspond à la notion de "zaakwaarneming", cf. les articles 5.127, alinéa 3, 1°, 5.128, alinéa 1er, 5.129, alinéa 1er, 5.131, alinéa 1er, et 5.132, alinéa 1er, du Code civil. La même remarque s'applique, mutatis mutandis, aux articles 5.130, alinéas 1er à 3, et 5.132, alinéa 3, du Code civil.

Art. 5.129 du Code civil

20. Dans le texte français de l'alinéa 2, on remplacera les mots "*le gérant*" par les mots "*le gérant d'affaire*".
(Concordance terminologique : dans le livre 5 « Les obligations », proposé, du Code civil, la notion de "gérant d'affaire" correspond à la notion de "zaakwaarnemer", cf. l'article 5.131, alinéa 1er, du Code civil, et l'intitulé des articles 5.130 et 5.131 proposés du même Code.)
La même remarque s'applique, mutatis mutandis, à :

- l'article 5.130, alinéas 1er, 3 et 4, proposé, du Code civil :
- l'article 5.131, alinéa 2, proposé, du Code civil :
- l'article 5.132, alinéas 1er, 2, 3 et 4, proposé, du Code civil.

Art. 5.131 du Code civil

21. Dans le texte français de l'alinéa 2, on remplacera les mots "*la réparation*" par les mots "*la réparation du dommage*".
(Concordance avec le texte néerlandais : "... het herstel van de schade ...".)

Art. 5.137 du Code civil

22. Le commentaire de cet article mentionne que le texte rappelle, en son alinéa 2, le principe de la restitution en nature et ses limites.⁸ Dans le texte de la proposition de loi DOC 55-1806/001, tel qu'il a été déposé à la Chambre, ainsi que dans le texte adopté en première lecture par la commission (DOC 55-1806/006), l'article 5.137 proposé du Code civil ne contient toutefois qu'un seul alinéa.

Dans les propositions de loi DOC 54-3709/001 et DOC 55-0174/001 'portant insertion du livre 5 "Les obligations" dans le nouveau Code civil', dont le texte a été repris dans la proposition de loi à l'examen⁹, l'article correspondant, l'article 5.140 proposé du Code civil, contient en revanche deux alinéas. L'alinéa 2 est chaque fois rédigé comme suit¹⁰ :

"La restitution s'effectue en nature ou, si cela s'avère impossible ou abusif, en valeur." / "De teruggeve gebeurt in natura of, indien dat onmogelijk of abusief blijkt, in waarde."

Il incombe à la commission de vérifier si l'article 5.137 proposé du Code civil doit encore être complété par un alinéa 2. Si tel n'est pas le cas, il se recommande de clarifier les développements de la proposition de loi sur ce point dans le rapport de la commission.

Art. 5.160 du Code civil

23. Dans le paragraphe 2, alinéa 2, on remplacera les mots "*l'article I.1, 1°, du Code de droit économique*" / "*artikel I.1, 1°, van het Wetboek van economisch recht*" par les mots "*l'article I.1, alinéa 1er, 1°, du Code de droit économique*" / "*artikel I.1, eerste lid, 1°, van het Wetboek van economisch recht*".
(Renvoi plus précis.)
24. Dans le texte français du paragraphe 2, alinéa 2, on remplacera les mots "*à l'égard des personnes physiques exerçant une entreprise, lorsque l'obligation*" par les mots "*lorsque l'entreprise est une personne physique et que son obligation*".
(Concordance avec le texte néerlandais : "... indien de onderneming een natuurlijke persoon is en haar contractuele verbintenis ...". La modification proposée vise par ailleurs à lever une imprécision, sachant que la définition de la notion d'« entreprise » figurant à l'article I.1, alinéa 1er,

⁸ DOC 55-1806/001, p. 167.

⁹ Voir les développements de la proposition de loi : DOC 55-1806/001, p. 4.

¹⁰ Voir DOC 54-3709/001, p. 314 et DOC 55-0174/001, p. 314.

1°, du Code de droit économique vise non pas les personnes physiques qui exercent une entreprise mais les personnes physiques qui exercent une activité professionnelle à titre indépendant).

Art. 5.171 du Code civil

25. Dans le paragraphe 2, alinéa 2, on remplacera les mots “*qui sont communes*” / “*die aan alle schuldenaars gemeen zijn*” par les mots “*qui sont communes à tous les créanciers*” / “*die gemeenschappelijk zijn voor alle schuldeisers*”.

(Le texte néerlandais de l'article 5.171, § 2, alinéa 2, proposé, du Code civil reprend la disposition de l'article 5.162, § 1er, alinéa 2, proposé, du même Code. Cette dernière disposition règle l'opposabilité au créancier des exceptions communes à tous les codébiteurs lorsqu'il existe entre eux une solidarité (dite « solidarité passive »). Or, l'article 5.171, § 2, alinéa 2, proposé, du Code civil traite de la situation inverse, c'est-à-dire lorsqu'il y a plusieurs créanciers qui ont droit à la même prestation (indivisible) et que chacun d'entre eux peut poursuivre le (seul) débiteur pour l'exécution de l'ensemble (ce qu'on appelle la « solidarité active » ou l'« indivisibilité active »). La modification proposée vise à préciser que, dans le cadre de cette « solidarité active » ou « indivisibilité active », les exceptions communes visées sont celles que le débiteur peut invoquer contre chacun des créanciers. La modification proposée vise en outre une meilleure concordance entre les deux versions linguistiques.

Art. 5.189 du Code civil

26. Dans le texte français, on remplacera les mots “*Le cessionnaire*” par les mots “*Le cessionnaire de la dette*”.
- (Concordance avec le texte néerlandais : “De schuldoovernemer kan tegen de schuldeiser...”.)

Art. 5.193 du Code civil

27. Dans le paragraphe 1er, alinéa 2, on remplacera les mots “*la cession de dette*” / “*de overdracht*” par les mots “*la cession de la position contractuelle*” / “*de overdracht van de contractpositie*”.
- (L'article 5.193, § 1er, alinéa 2, du Code civil a trait à la cession de contrat et non à la cession de dette. La modification proposée vise en outre une meilleure concordance entre les deux versions linguistiques.)

Art. 5.211 du Code civil

28. Les deux versions linguistiques de cette disposition ne concordent pas : en regard des mots “*de hem verschuldigde prestatie*” (= la prestation qui lui est due) figurent les mots « le paiement qui lui est dû » (= *de hem verschuldigde betaling*). Il revient à la commission de lever cette incohérence, soit en alignant le texte français sur le texte néerlandais (“*le paiement qui lui est dû*” devenant “*la prestation qui lui est due*”), soit en alignant le texte néerlandais sur le texte français (“*de hem verschuldigde prestatie*” devenant “*de hem verschuldigde betaling*”).

Art. 5.216 du Code civil

29. Dans le texte français de cette disposition, on remplacera les mots « *Les frais* » par les mots « *Les frais raisonnables* ».

(Concordance avec le texte néerlandais : “De redelijke kosten ...”. Il ressort également des développements de la proposition de loi que seuls les frais raisonnables doivent incomber au créancier.¹¹)

Art. 5.221 du Code civil

30. L’alinéa 3 de cette disposition renvoie à l’article 5.179, alinéas 3 et 4, du Code civil. Or, cet article ne comporte que trois alinéas. La question se pose de savoir si l’intention de la commission n’est pas de faire référence à l’article 5.180 du Code civil plutôt qu’à l’article 5.179, alinéa 4, du même Code. Il existe effectivement un lien logique entre l’article 5.179, alinéa 3, et l’article 5.180 du Code civil.

Art. 5.223 du Code civil

31. Dans le texte néerlandais de cette disposition, on remplacera les mots “*de schuldeiser*” par les mots “*de gesubrogeerde schuldeiser*”.
(Concordance avec le texte français : “... au créancier subrogeant ...”.)

Art. 5.236 du Code civil

32. Dans le texte néerlandais du 2°, on insérera les mots “*en die hij moet laten opmaken*” entre les mots “*die strekt tot bewijs*” et les mots “*, bevelen*”.
(Concordance avec le texte français : “... d’un acte instrumentaire qu’il est tenu de passer, ...”.)

Art. 5.242 du Code civil

33. Dans le texte néerlandais, on remplacera les mots “*alle rechten en schuldvorderingen*” par les mots “*alle rechten en vorderingen*”.
(Concordance avec le texte français : “... tous les droits et actions du débiteur ...”. L’article 1166 de l’ancien Code civil, qui est repris dans l’article 5.242 proposé du Code civil¹² évoque également “tous les droits et actions” / “*alle rechten en vorderingen*”.)

Art. 5.260 du Code civil

34. Selon les développements de la proposition de loi, cette disposition reprend, en changeant la formulation, l’article 1297 de l’ancien Code civil.¹³ Ce dernier article contient les règles pour déterminer sur quelles dettes il y a lieu d’imputer la compensation, si le patrimoine de la personne concernée est grevé de plusieurs dettes compensables. L’article 5.260 proposé du Code civil prévoit cependant sur quelle créance il y a lieu d’imputer la compensation lorsque plusieurs créances sont compensables. La question se pose dès lors de savoir si la formulation actuelle de l’article 5.260 proposé du Code civil correspond à l’intention de la commission, d’autant plus que les développements de la proposition de loi précisent que la formulation s’inspire également de l’article 1347-4 du Code civil français qui est littéralement rédigé comme suit :

¹¹ DOC 55-1806/001, p. 255.

¹² Voir les développements de la proposition de loi: DOC 55-1806/001, p. 277.

¹³ DOC 55-1806/001, p. 289.

“S’il y a plusieurs dettes compensables, les règles d’imputation des paiements sont transposables.”¹⁴

35. Si la commission tient compte de l’observation formulée au point précédent, elle devra aussi vérifier si l’intention n’est pas plutôt de renvoyer à l’article 5.209 proposé du Code civil en lieu et place de l’article 5.210 du même Code. Ce dernier article concerne en effet l’imputation sur les intérêts du paiement d’une dette qui porte intérêt ou produit des arrérages, alors que le premier article dispose de quelle manière il y a lieu d’imputer sur les dettes échues du débiteur un paiement qu’il effectue. Un renvoi à l’article 5.209 proposé du Code civil s’inscrit en outre tant dans la lignée de l’article 1297 de l’ancien Code civil et que dans celle de l’article 1347-4 du Code civil français, deux articles qui, comme précisé ci-avant, ont été source d’inspiration pour l’article 5.260 du Code civil :
- l’article 1297 de l’ancien Code civil renvoie à l’article 1256 du même Code. Selon les développements de la proposition de loi, ce dernier article a été repris dans l’article 5.209 proposé du Code civil¹⁵;
  - l’article 1347-4 du Code civil français dispose que “... *les règles d’imputation des paiements sont transposables*”.

Art. 5.266 du Code civil

36. Dans le texte néerlandais de l’alinéa 2, on insèrera les mots “*van het bepaald voorwerp*” entre les mots “*indien de teruggave*” et les mots “*onmogelijk is geworden*”.
(Concordance avec le texte français : “... la remise de la chose certaine est devenue impossible ...”.)
37. Dans le texte français de l’alinéa 3, on remplacera les mots “*cette chose*” par les mots “*cette chose certaine*”.
(Concordance avec le texte néerlandais : “... met betrekking tot dat bepaald voorwerp ...”.)

Art. 20 et 21

38. On supprimera ces articles.
(Les articles XIV.8/3 et XIV.50 du Code de droit économique ont été abrogés par l’article 256, 2°, de la loi du 15 avril 2018 « portant réforme du droit des entreprises ».)

Art. 24

39. On supprimera cet article, et donc la section V.
(L’article 19 de la loi du 9 juillet 1957 « réglementant les ventes à tempérament et leur financement » a été abrogé par l’article 111 de la loi du 12 juin 1991 « relative au crédit à la consommation », laquelle a été abrogée à son tour par l’article 53, 2°, de la loi du 19 avril 2014 portant insertion du livre VII « Services de paiement et de crédit » dans le Code de droit économique.)

Art. 26 et 27

¹⁴ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070721/LE-GISCTA000032035645?init=true&page=1&query=1347-4&searchField=ALL&tab_selection=all&anchor=LEGI-ARTI000032035653#LEGIARTI000032035653

¹⁵ DOC 55-1806/001, p. 251.

40. On supprimera les articles 26 et 27, et donc la section VII.
(En vertu de l'article 1er de l'arrêté royal du 14 juillet 1994 « portant coordination de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités », les dispositions de la loi du 9 août 1963 « instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire soins de santé et indemnités » ont été reprises dans la loi « relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994 ». Les articles 33 et 34 de la loi précitée du 9 août 1963 ont été repris dans les articles 49 et 50 de la loi coordonnée du 14 juillet 1994, selon le tableau de concordance publié en annexe de cette loi coordonnée au *Moniteur belge* du 27 août 1994 (p. 21687 et suivantes). La loi du 19 mars 2013 «portant des dispositions diverses en matière de santé (I) » a abrogé, dans les articles 49 et 50 de la loi coordonnée précitée du 14 juillet 1994, le renvoi aux « clauses pénales visées aux articles 1226 à 1233 du Code civil » car on ne souhaitait plus imposer l'application de clauses pénales de ce type dans les conventions et les accords concernés.¹⁶⁾

Art. 31

41. On supprimera cet article et donc également la section XI.
(L'article 31, alinéa 2, de la loi du 22 mars 1993 'relative au statut et au contrôle des établissements de crédit' a été abrogé par l'article 421 de la loi du 25 avril 2014 'relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et des sociétés de bourse'.)

Art. 33

42. Cette disposition modifie l'article 28, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1997 'relative au concordat judiciaire'. Or, cette loi a été abrogée par l'article 85 de la loi du 31 janvier 2009 'relative à la continuité des entreprises' avec effet au 1er avril 2009, sous réserve de son application aux procédures en concordat judiciaire en cours au moment de l'entrée en vigueur de la loi précitée du 31 janvier 2009.

Le Conseil d'État recommande en principe de ne pas apporter de modifications à un texte légal déjà abrogé.¹⁷ Une telle modification n'a de sens que si l'on entend modifier les effets juridiques que le texte légal abrogé attachait à des faits antérieurs à la date d'abrogation.¹⁸ Étant donné que la modification proposée porte sur la terminologie relative aux clauses figurant dans des contrats conclus au cours de la période précédant le 1er avril 2009, il appartient à la commission d'apprécier si cette modification a encore un sens. Si la commission considère qu'il en est ainsi, on remplacera l'article 33 de la proposition de loi par ce qui suit:

“Dans l'article 28, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1997 relative au concordat judiciaire, abrogé par la loi du 31 janvier 2009 sauf pour les cas visés à l'article 85 de cette loi, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

/

“In artikel 28, tweede lid, van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord, opgeheven bij de wet van 31 januari 2009 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 85 van die wet, wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.”

¹⁶ Voir les travaux parlementaires relatifs à la loi 19 mars 2013 'portant des dispositions diverses en matière de santé (I)': DOC 53-2600/001, p. 10-11.

¹⁷ Voir notamment l'avis n° 53.820/1 du Conseil d'État, 21 octobre 2013.

¹⁸ J. Van Nieuwenhove, “Rommelen in opgeheven teksten”, *TvW* 2014/1, p. 39.

Art. 35

43. Dans le texte néerlandais de l'intitulé de la Section XV et de l'article 35 de la proposition de loi, on remplacera les mots "*de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties*" par les mots "*de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten*".

(Concordance avec le texte français: "... la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers". De plus, la loi du 2 août 2002 'concernant la lutte contre le retard de paiement dans les transactions commerciales' ne comporte pas d'article 31 ni de renvoi à l'article 1254 de l'ancien Code civil.)

Art. 38

44. Cette disposition modifie l'article 35, § 3, de la loi du 31 janvier 2009 'relative à la continuité des entreprises'. Or, cette loi a été abrogée par l'article 71 de la loi du 11 août 2017 portant insertion du Livre XX "Insolvabilité des entreprises" dans le Code de droit économique, avec effet au 1er mai 2018, sous réserve de son application aux procédures en réorganisation judiciaire en cours au moment de l'entrée en vigueur de la loi précitée du 11 août 2017.

En ce qui concerne l'opportunité d'apporter des modifications à un texte légal déjà abrogé, nous renvoyons aux explications fournies au point 42. Étant donné que la modification proposée porte sur la terminologie relative aux clauses figurant dans des contrats conclus au cours de la période précédant le 1er mai 2018, il appartient à la commission d'apprécier si cette modification a encore un sens. Si la commission considère qu'il en est ainsi, on remplacera la phrase liminaire de l'article 38 de la proposition de loi par ce qui suit :

"Dans l'article 35, § 3, alinéa 1er, de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l'article 71 de cette loi, les modifications suivantes sont apportées :

/

"In artikel 35, § 3, eerste lid, van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:".

(Étant donné que l'article 35 de la loi précitée du 31 janvier 2009 a été repris dans l'actuel article XX.56 du Code de droit économique¹⁹, la commission devra également remplacer, dans cet article, les mots "clause pénale" par les mots "clauses indemnitaires", ainsi qu'il est proposé au point 2.)

Art. 39

45. On remplacera cet article par ce qui suit :

"Dans l'article 43, alinéa 2, de la même loi du 31 janvier 2009, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l'article 71 de cette loi, le chiffre "1244" est remplacé par le chiffre "5.201".

/

¹⁹ Voir les travaux parlementaires relatifs à la loi du 11 août 2017 'portant insertion du Livre XX "Insolvabilité des entreprises", dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre XX, et des dispositions d'application au Livre XX, dans le Livre I du Code de droit économique' : DOC 54 2407/001, p. 137 (l'article XX.58 du Code de droit économique proposé dans le projet de loi correspond à l'actuel article XX.56 de ce Code).

“In artikel 43, tweede lid, van dezelfde wet, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, wordt het cijfer “1244” vervangen door het cijfer “5.201”.”

(Voir les explications fournies au point précédent. Étant donné que la modification proposée porte sur le remplacement de la référence à un article de l'ancien Code civil qui est abrogé par cette proposition de loi, on peut considérer que cette modification peut avoir un sens pour les procédures de réorganisation judiciaire en cours.)

Art. 52

46. On remplacera le 6° par les 6° à 6°/2 suivants :

“6° les articles 1131 à 1137 ;

6°/1 l'article 1138, remplacé par la loi du 4 février 2020 ;

6°/2 les articles 1139 à 1151 ;”.

/

“6° de artikelen 1131 tot 1137 ;

6°/1 artikel 1138, vervangen bij de wet van 4 februari 2020 ;

6°/2 de artikelen 1139 tot 1151 ;”.

(L'article 1138 de l'ancien Code civil a été remplacé par la loi du 4 février 2020 « portant le livre 3 "Les biens" du Code civil ».)

AMÉLIORATIONS PUREMENT FORMELLES ET CORRECTIONS D'ORDRE PUREMENT LINGUISTIQUE

Art. 5.30 du Code civil

47. Dans le texte néerlandais du paragraphe 3, on remplacera, dans la phrase introductive, les mots « *kunnen de bevoegde hoven en rechtbanken paragrafen 1 en 2 niet toepassen* » par les mots « *kunnen de bevoegde hoven en rechtbanken paragrafen 1 en 2 buiten toepassing laten* ».
(La modification proposée vise à préciser la portée de cette phrase dans la version néerlandaise du texte. La combinaison des mots « *kunnen* » et « *niet* » pourrait en effet être lue comme exprimant l'interdiction d'appliquer les paragraphes concernés, ce qui, comme l'indique le texte français, ne correspond pas à l'objectif poursuivi.)

Art. 5.79 du Code civil

48. On remplacera les mots « *conformément à l'article 3.14, § 2, du Code civil.* » / « *overeenkomstig art. 3.14, § 2, van het Burgerlijk Wetboek.* » par les mots « *conformément à l'article 3.14, § 2.* » / « *overeenkomstig artikel 3.14, § 2.* ».

(Correction légistique : Quand on établit une référence à l'intérieur d'un même acte, il n'est pas nécessaire de rappeler qu'il s'agit du même acte.²⁰)

Art. 5.83 du Code civil

49. Dans l'alinéa 3, on remplacera les mots « *des sanctions visées aux points 1° à 4°* » / « *de in de punten 1° tot 4° bedoelde sancties* » par les mots « *des sanctions visées à l'alinéa 1er, 1° à 4°* » / « *de sancties bedoeld in het eerste lid, 1° tot 4°* ».

(Correction d'ordre légistique permettant également de préciser la référence interne.)

Cette observation s'applique également mutatis mutandis à l'article 5.224, alinéa 3, proposé, du Code civil.

Art. 5.90 du Code civil

50. Dans l'alinéa 3, on remplacera les mots « *aux articles suivants* » / « *de volgende artikelen* » par les mots « *aux articles 5.91 à 5.96* » / « *de artikelen 5.91 tot 5.96* ».

(Correction d'ordre légistique : le Conseil d'État recommande de ne pas utiliser des mots tels que « suivant » ou « ci-après » dans les renvois à l'intérieur d'un même acte, mais de mentionner le numéro de la division concernée.²¹)

Art. 5.119 du Code civil

51. On remplacera les mots « *des dispositions qui suivent* » / « *de hiernavolgende bepalingen* » par les mots « *des articles 5.120, alinéa 2, 5.123 et 5.124* » / « *de artikelen 5.120, tweede lid, 5.123 en 5.124* ».

(Correction d'ordre légistique : le Conseil d'État recommande de ne pas utiliser des mots tels que « suivant » ou « ci-après » dans les renvois à l'intérieur d'un même acte, mais de mentionner le numéro de la division concernée.²²)

Art. 5.146 du Code civil

52. Dans le paragraphe 2, alinéa 2, on remplacera les mots « *L'alinéa précédent* » / « *Het vorige lid* » par les mots « *L'alinéa 1er* » / « *Het eerste lid* ».

(Correction d'ordre légistique : le Conseil d'État recommande de ne pas utiliser des mots tels que « précédent » ou « ci-dessus » dans les renvois à l'intérieur d'un même acte, mais de mentionner le numéro de la division concernée de l'article visé.²³)

Art. 5.154 du Code civil

53. Dans le texte du dispositif, on remplacera le mot « *terme* » / « *tijdsbepaling* » par les mots « *terme suspensif* » / « *opschortende tijdsbepaling* ».

(Il ressort des développements de la proposition de loi que les dispositions de l'article 5.154, proposé, du Code civil ne s'appliquent qu'au terme suspensif.²⁴ C'est également ce qui ressort de l'intitulé de l'article visé, mais pas des règles du dispositif, où il n'est chaque fois question

²⁰ Conseil d'État, *Principes de technique législative. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, 2008, p. 59, n° 72, a).

²¹ Conseil d'État, *op. cit.*, p. 59, n° 72, b).

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*.

²⁴ DOC 55-1806/001, p. 188.

que du « terme » / « tijdsbepaling ». Dès lors que, contrairement aux règles du dispositif, l'intitulé d'un article n'a pas de portée normative²⁵, il est proposé d'également chaque fois utiliser les mots « terme suspensif » / « opschoortende tijdsbepaling » dans les règles du dispositif. Cette observation s'applique également *mutatis mutandis* à l'article 5.155, proposé, du Code civil.

Art. 5.162 du Code civil

54. Dans le texte français du paragraphe 2, alinéa 1er, on remplacera les mots “*pour la faire déduire du total*” par les mots “*pour faire déduire cette part du total*”.
- (La modification proposée vise à préciser que la part du débiteur qui dispose d'une exception personnelle est déduite de la dette totale.)

Art. 15 et 16

55. On fusionnera les articles 15 et 16 comme suit :

“Art. 15. Dans l'article VII.147/17 du même Code, inséré par la loi du 22 avril 2016, les mots “des articles 1250 et 1251” sont remplacés par les mots “des articles 5.218 à 5.220”. ”

/

“Art. 15. In artikel VII.147/17 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 april 2016, worden de woorden “de artikelen 1250 en 1251” vervangen door de woorden “de artikelen 5.218 tot 5.220”. ”

(Correction d'ordre légistique : Lorsque plusieurs modifications portent sur un même article, elles sont fusionnées dans un seul article modificatif. Cela permet d'éviter toute erreur lors de la rédaction de la version consolidée du texte modifié.)

Si la commission adopte cette proposition, l'article 16 de la proposition de loi sera supprimé.

Art. 22

56. On remplacera cet article comme suit :

“Dans l'article 1475, § 2, alinéa 1er, 2°, de l'ancien Code civil, inséré par la loi du 23 novembre 1998 et modifié en dernier lieu par la loi du 21 décembre 2018, les mots “aux articles 1123 et 1124” sont remplacés par les mots “aux articles 5.40 et 5.41”.”

/

“In artikel 1475, § 2, eerste lid, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 november 1998 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 december 2018, worden de woorden “de artikelen 1123 en 1124” vervangen door de woorden “de artikelen 5.40 en 5.41”. ”

(Précision de la subdivision de l'article qui est modifiée. La formulation de l'article proposé a également été simplifiée afin d'éviter toute erreur lors de la rédaction de la version consolidée du texte modifié.)

Art. 23

²⁵ Conseil d'État, *op. cit.*, p. 35, n° 13.

57. On remplacera les mots “*Dans l’article 2244, § 2, du même Code*” / “*In artikel 2244, § 2, van hetzelfde Wetboek*” par les mots “*Dans l’article 2244, § 2, alinéa 1er, du même Code*” / “*In artikel 2244, § 2, eerste lid, van hetzelfde Wetboek*”.
(Précision de la subdivision de l’article qui est modifiée.)

Art. 29

58. On remplacera les mots “*Dans l’article 16, 7°,*” / “*In artikel 16, 7°,*” par les mots “*Dans l’article 16, alinéa 1er, 7°,*” / “*In artikel 16, eerste lid, 7°,*”.
(Correction de la partie de l’article dans laquelle est apportée la modification.)

Art. 44

59. On remplacera les mots “*Dans l’article 246, alinéa 2,*” / “*In artikel 246, tweede lid,*” par les mots “*Dans l’article 246, alinéa 3,*” / “*In artikel 246, derde lid,*”.
(Correction de la partie de l’article dans laquelle est apportée la modification.)

Art. 54

60. On remplacera chaque fois les mots “*leur entrée en vigueur*” / “*hun inwerkingtreding*” par les mots “*L’entrée en vigueur de la présente loi*” / “*de inwerkingtreding van deze wet*”.
(Formulation juridique plus correcte : la modification proposée rend la portée de la disposition concernée plus compréhensible en précisant que l’entrée en vigueur porte sur la loi portant les dispositions du livre 5 du Code civil à adopter.)

CORRECTIONS RELATIVES AUX PHRASES LIMINAIRES DES ARTICLES

- Art. 35 : Dans la phrase liminaire, on remplacera les mots “*modifié par la loi du 25 avril 2014*” / “*gewijzigd door de wet van 25 april 2014*” par les mots “*modifié par la loi du 30 juillet 2018*” / “*gewijzigd bij de wet van 30 juli 2018*”.
- Art. 52, 5° : On remplacera les mots “*modifié par la loi du 22 avril 2003*” / “*gewijzigd bij de wet van 22 april 2003*” par les mots “*modifié en dernier lieu par la loi du 31 juillet 2017*” / “*laats-
telijk gewijzigd bij de wet van 31 juli 2017*”.
(Lorsqu’un article est modifié, il y a lieu de mentionner toutes les modifications antérieures qui sont encore valables, le cas échéant en se limitant à la dernière modification.)
- Art. 52, 7° : On remplacera les mots “*modifié par la loi du 1er mai 1913 et par la loi du 23 novembre 1998*” / “*gewijzigd bij de wet van 1 mei 1913 en de wet van 23 november 1998*” par les mots “*remplacé par la loi du 1er mai 1913 et modifié par la loi du 23 novembre 1998*” / “*vervangen bij de wet van 1 mei 1913 en gewijzigd bij de wet van 23 november 1998*”.
- Art. 52, 23° : On remplacera les mots “*modifié par la loi du 19 janvier 1990 et par la loi du 30 juillet 2013*” / “*gewijzigd bij de wet van 19 januari 1990 en de wet van 30 juli 2013*” par les mots “*remplacé par la loi du 19 janvier 1990 et modifié par la loi du 30 juillet 2013*” / “*vervangen bij de wet van 19 januari 1990 en gewijzigd bij de wet van 30 juli 2013*”.

- Art. 52, 25° : On remplacera les mots “*modifié par la loi du 30 avril 1958 et par la loi du 17 mars 2013*” / “*gewijzigd bij de wet van 30 april 1958 en de wet van 17 maart 2013*” par les mots “*remplacé par la loi du 30 avril 1958 et modifié par la loi du 17 mars 2013*” / “*vervangen bij de wet van 30 april 1958 en gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013*”.
- Art. 52, 33° : On remplacera les mots “*modifié par la loi du 6 juillet 1994 et par la loi du 20 juillet 2006*” / “*gewijzigd bij de wet van 6 juli 1994 en de wet van 20 juli 2006*” par les mots “*modifié en dernier lieu par la loi du 4 février 2020*” / “*laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 februari 2020*”.
(Lorsqu’un article est modifié, il y a lieu de mentionner toutes les modifications antérieures qui sont encore valables, le cas échéant en se limitant à la dernière modification.)
- Art. 52, 37° : On remplacera les mots “*modifié par la loi du 20 octobre 2000*” / “*gewijzigd bij de wet van 20 oktober 2000*” par les mots “*rétabli par la loi du 20 octobre 2000 et modifié par la loi du 13 avril 2019*” / “*hersteld bij de wet van 20 oktober 2000 en gewijzigd bij de wet van 13 april 2019*”.
(Lorsque l’article modifié a été abrogé et ensuite rétabli, il y a lieu de mentionner en premier lieu la disposition par laquelle il a été rétabli. En outre, il y a lieu de mentionner toutes les modifications antérieures qui sont encore valables.)
- Art. 53 : On remplacera les mots “*Dans le titre IV du Code judiciaire*” / “*In titel IV van het Gerechtelijk Wetboek*” par les mots “*Dans la quatrième partie, livre IV du Code judiciaire*” / “*In het vierde deel, boek IV, van het Gerechtelijk Wetboek*”.

N.B. : Quelques corrections moins importantes ont été communiquées sur un exemplaire du texte au secrétariat de la commission.

NOTA TER ATTENTIE VAN DE COMMISSIE VOOR JUSTITIE
B. Wetgevingstechnische nota betreffende de in eerste lezing aangenomen artikelen van het wetsvoorstel ‘houdende boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek’ (DOC 55 1806/006)
ALGEMENE OPMERKINGEN

1. In hoofdstuk 3 van het wetsvoorstel worden in diverse wetten de verwijzingen naar de bij dit wetsvoorstel opgeheven artikelen van het oud Burgerlijk Wetboek vervangen door een verwijzing naar de nieuwe artikelen die ervoor in de plaats komen. Er zijn echter nog bepalingen die in die zin moeten worden gewijzigd, **bijvoorbeeld**:

Artikelen die niet gewijzigd worden	Opgeheven artikel(en) van het oud Burgerlijk Wetboek waarnaar zij verwijzen
artikel 1390ter, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek	artikel 1690
artikel 1:10, § 1, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen	artikel 1138
artikel 4:15, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen	artikel 1166
artikel VI.91/5, 5°, van het Wetboek van economisch recht	artikel 1184
artikel XX.65, § 3, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht	artikel 1244
artikel 60, derde lid, van boek III, titel XVII, van het oud Burgerlijk Wetboek	artikel 1690, § 1, derde en vierde lid + artikel 1691
artikel 9, § 1, eerste lid, van de wet van 15 december 2004 ‘betreffende financiële zekerheden en houdende diverse fiscale bepalingen inzake zakelijke-zekerheidsovereenkomsten en leningen met betrekking tot financiële instrumenten’	artikel 1254
artikel 9/1, §§ 1 en 2, van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 11, § 3, van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 12, § 3, van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 13, § 2, tweede lid, van dezelfde wet	artikel 1254
artikel 7, § 2, van de wet van 3 augustus 2012 ‘betreffende diverse maatregelen ter vergemakkelijking van de mobilisering van schuldvorderingen in de financiële sector’	de bepalingen van boek III, titel VI, hoofdstuk VIII (de artikelen 1689 tot 1701)
artikel 139, tweede lid, van de wet van 4 april 2014 ‘betreffende de verzekeringen’	de artikelen 1689 tot 1701
artikel 522, eerste lid, van de wet van 13 maart 2016 ‘op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen’	artikel 1167

Hoofdstuk 3 van het wetsvoorstel behoeft dus nader onderzoek en aanvulling.

2. In hoofdstuk 3, afdeling III, artikelen 18 en 19, van het wetsvoorstel wordt in het Wetboek van economisch recht het woord “strafbeding” telkens vervangen door het woord “schadebeding” teneinde de betrokken bepalingen in overeenstemming te brengen met de terminologie van het voorgestelde boek 5 van het Burgerlijk Wetboek (zie het voorgestelde artikel 5.88 van het Burgerlijk Wetboek¹).

De volgende artikelen van het Wetboek van economisch recht worden echter niet gewijzigd ook al hanteren ook zij het begrip “strafbeding”:

- artikel XX.56, § 3 (zie ook de opmerking onder randnummer 44);
- artikel XX.201, tweede lid.

Men vervange dus ook in deze artikelen het woord “strafbeding” door het woord “schadebeding”.

3. In het voorgestelde boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek worden de hoofdstukken onderverdeeld in afdelingen en onderafdelingen. Om de onderafdelingen verder onder te verdelen, wordt gebruik gemaakt van het paragraafteken “§”. Bepaalde artikelen van boek 5 zijn echter ook ingedeeld in paragrafen. Dit dubbele gebruik van het paragraafteken “§” kan dus tot verwarring leiden. Dat is bijvoorbeeld het geval tussen de voorgestelde artikelen 5.89 en 5.90 van het Burgerlijk Wetboek waar een paragraafteken “§” als onderverdeling van een onderafdeling (*in casu* § 4) onmiddellijk volgt op een paragraafteken “§” als indeling van een artikel (*in casu* § 2). Het verdient dan ook aanbeveling om bij de verdere onderverdeling van de onderafdelingen geen gebruik te maken van het paragraafteken “§”. Een alternatief zou gevonden kunnen worden in het gebruik van twee cijfers, van elkaar gescheiden door een punt, waarbij het eerste cijfer verwijst naar het nummer van de onderafdeling en het tweede naar het nummer van de verdere onderverdeling van de betrokken onderafdeling.

BIJZONDERE OPMERKINGEN BIJ DE ARTIKELN

Art. 5.8 BW

4. In het eerste lid, vervange men de woorden “*de prestaties*” / “*les prestations*” door de woorden “*de wederkerige prestaties*” / “*les prestations réciproques*”.
(De voorgestelde wijziging beoogt de bewoordingen van het eerste lid af te stemmen op deze van het tweede lid waar het wederkerige karakter van de prestaties wordt benadrukt. Ook uit artikel 1104, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek, dat overgenomen wordt in het voorgestelde artikel 5.8, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek², blijkt trouwens dat er bij een vergeldend contract sprake is van wederkerige prestaties.)

Art. 5.13 BW

5. Het verdient aanbeveling om in het voorgestelde artikel 5.13, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek de verwijzing naar boek 7 van hetzelfde Wetboek (“Bijzondere overeenkomsten”), dat nog niet in werking is getreden, te vervangen door een verwijzing naar de bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek die betrekking hebben op de bijzondere contracten, en, indien de commissie dit nuttig acht, naar de relevante bepalingen van boek 2, titel 3 (“Relatievermogensrecht”),

¹ Zie ook de toelichting bij het wetsvoorstel: DOC 55-1806/001, p. 97 en volgende.

² Zie de toelichting bij het wetsvoorstel: DOC 55-1806/001, p. 21.

van het Burgerlijk Wetboek. Uit de toelichting bij het wetsvoorstel blijkt immers dat ook huwelijkscontracten beschouwd moeten worden als “bijzondere contracten” in de zin van het voorgestelde artikel 5.13, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.³

(Cf. het voorgestelde artikel 5.127, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek: omdat boek 6 “Buitencontractuele aansprakelijkheid” van het Burgerlijk Wetboek nog niet in werking is getreden, werd bij amendement nr. 13⁴ in het voorgestelde artikel 5.127, eerste lid, de verwijzing naar boek 6 vervangen door een verwijzing naar de artikelen 1382 tot 1386*bis* van het oud Burgerlijk Wetboek die betrekking hebben op de buitencontractuele aansprakelijkheid.)

Art. 5.19 BW

6. In het vierde lid vervange men de woorden “*de afwijzing door de bestemming*” / “*le rejet de l’offre*” door de woorden “*de afwijzing van het aanbod door de bestemming*” / “*le rejet de l’offre par le destinataire*”.
- (De voorgestelde wijziging beoogt de beide taalversies op elkaar af te stemmen.)

Art. 5.29 BW

7. In de Franse tekst van het derde lid, vervange men de woorden “*des formalités requises*” door de woorden “*des conditions de forme*”.
- (Terminologische overeenstemming: in het voorgestelde eerste en vierde lid staat tegenover het begrip “vormvereisten” telkens het begrip “conditions de forme”.)

Art. 5.37 BW

8. In de Franse tekst van het tweede lid vervange men de woorden “*la victime*” door de woorden “*la personne lésée*”.
- (Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “... de benadeelde ...” + terminologische overeenstemming, cf. het voorgestelde artikel 5.17, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek waar de begrippen “la personne lésée” en “de benadeelde” tegenover elkaar staan.)

³ DOC 55-1806/001, p. 23.

⁴ DOC 55-1806/003, p. 15.

Art. 5.43 BW

9. In het tweede lid, 2°, vervange men de woorden “*het huwelijkscontract*” / “*le contrat de mariage*” door de woorden “*de huwelijksvereenkomst*” / “*la convention matrimoniale*”.
(Terminologische overeenstemming: in de tekst van boek 2, titel 3 (“Relatievermogensrecht”) en boek 4 van het Burgerlijk Wetboek, zoals aangenomen door de plenaire vergadering van de Kamer op 13 januari 2022, staan de woorden “de huwelijksvereenkomst” en “la convention matrimoniale” tegenover elkaar. Blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel DOC 55-1272 ‘houdende boek 2, titel 3 “Relatievermogensrecht” en boek 4 “Nalatenschappen, schenkingen en testamenten” van het Burgerlijk Wetboek’, werd gekozen voor de term “huwelijksvereenkomst” / “convention matrimoniale” om alle akten en contracten aan te duiden waarbij de echtgenoten hun huwelijksstelsel vaststellen of wijzigen.⁵)
10. In de Franse tekst van het tweede lid, 2°, vervange men de woorden “*de ses père et mère*” door de woorden “*de son père et de sa mère*”.
(Terminologische overeenstemming: in de tekst van boek 2, titel 3 (“Relatievermogensrecht”) en boek 4 van het Burgerlijk Wetboek, zoals aangenomen door de plenaire vergadering van de Kamer op 13 januari 2022, werden de woorden “*les père et mère*” telkens vervangen door de woorden “*le père et la mère*”.⁶ Cf. artikel 2.3.4, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek inzake de bijstand door de ouders bij het sluiten van een huwelijksvereenkomst door een minderjarige.⁷)

Art. 5.52 BW

11. In de Franse tekst van het derde lid, vervange men de woorden “*à l’adéquation*” door de woorden “*à l’équivalence*”.
(Terminologische overeenstemming: in de definitie van het begrip “vergeldend contract”, opgenomen in het voorgestelde artikel 5.8, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, is er sprake van de begrippen “gelijkwaardige prestaties” / “*prestations équivalentes*”. Ook in het voorgestelde artikel 5.8, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek staan de begrippen “de gelijkwaardigheid van prestaties” en “l’*équivalence* des prestations” tegenover elkaar.)

Art. 5.65 BW

12. In de Franse tekst van de bepaling onder 6° vervange men de woorden “*l’engagement*” door de woorden “*l’obligation*”.
(Terminologische overeenstemming: in het voorgestelde boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek staan de begrippen “verbintenis” en “obligation” tegenover elkaar.)
Dezelfde opmerking geldt *mutatis mutandis* voor het voorgestelde artikel 5.235, tweede lid, BW.

Art. 5.77 BW

13. In de Franse tekst van het eerste lid vervange men de woorden “*du terme*” door de woorden “*du terme extinctif*”.
(Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “... vóór het verstrijken van de uitdovende tijdsbepaling.”. Cf. de voorgestelde artikelen 5.75, eerste lid, en 5.76, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.)

⁵ DOC 55-1272/001, p. 9-10.

⁶ Zie de toelichting bij het wetsvoorstel DOC 55-1272 ‘houdende boek 2, titel 3 “Relatievermogensrecht” en boek 4 “Nalatenschappen, schenkingen en testamenten” van het Burgerlijk Wetboek’: DOC 55-1272/001, p. 14.

⁷ Zie de door de plenaire vergadering aangenomen tekst: DOC 55-1272/010, p. 4.

Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor de voorgestelde artikelen 5.77, tweede lid, en 5.78, tweede lid, BW.

Art. 5.78 BW

14. In de Nederlandse tekst van het derde lid vervange men de woorden “*Tenzij anders bepaald door de wet of het contract*” door de woorden “*Tenzij anders bepaald door de wet of andersluitende wil van de partijen*”.
(Overeenstemming met de Franse tekst: “Sauf disposition légale ou volonté contraire des parties, ...”.)

Art. 5.80 BW

15. In de Franse tekst van het eerste lid vervange men de woorden “*Sauf accord des parties*” door de woorden “*Sauf accord contraire des parties*”.
(Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “Tenzij anders bepaald door de partijen ...”.)

Art. 5.88 BW

16. In de Nederlandse tekst van paragraaf 4, eerste lid, vervange men de woorden “*het bedrag van de verbintenissen*” door de woorden “*het bedrag van de verbintenissen tot betaling van een geldsom*”.
(Terminologische overeenstemming: in het voorgestelde boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek staan de begrippen “obligation de somme” en “geldschuld” of “verbintenis tot betaling van een geldsom” tegenover elkaar. Cf. de voorgestelde artikelen 5.205, eerste lid, en 5.212, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.)

Art. 5.112 BW

17. In de bepaling onder 6° vervange men de woorden “*de onmogelijkheid*” / “*l'impossibilité*” door de woorden “*de definitieve onmogelijkheid*” / “*l'impossibilité définitive*”.
(Precisering: het voorgestelde artikel 5.100 van het Burgerlijk Wetboek, waarnaar deze bepaling verwijst, heeft immers betrekking op de definitieve onmogelijkheid tot nakoming van de verbintenis.)

Art. 5.115 BW

18. In het eerste lid, 3°, vervange men de woorden “*de onmogelijkheid*” / “*l'impossibilité*” door de woorden “*de definitieve onmogelijkheid*” / “*l'impossibilité définitive*”.
(Krachtens het voorgestelde artikel 5.101, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, is restitutie enkel mogelijk in het geval van definitieve onmogelijkheid tot nakoming van de verbintenis die niet toerekenbaar is aan de schuldenaar. Indien de onmogelijkheid slechts tijdelijk is, wordt de nakoming van de correlatieve verbintenis van de medecontractant opgeschort (artikel 5.102, eerste lid, BW).)

Art. 5.128 BW

19. In de Franse tekst van het tweede lid vervange men de woorden “*cette gestion*” door de woorden “*cette gestion d’affaire*”.
- (Terminologische overeenstemming: in het voorgestelde boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek staan de begrippen “zaakwaarneming” en “gestion d’affaire” tegenover elkaar, cf. de voorgestelde artikelen 5.127, derde lid, 1°, 5.128, eerste lid, 5.129, eerste lid, 5.131, eerste lid, en 5.132, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.
- Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor de voorgestelde artikelen 5.130, eerste tot derde lid, en 5.132, derde lid, BW.

Art. 5.129 BW

20. In de Franse tekst van het tweede lid vervange men de woorden “*le gérant*” door de woorden “*le gérant d’affaire*”.
- (Terminologische overeenstemming: in het voorgestelde boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek staan de begrippen “zaakwaarnemer” en “gérant d’affaire” tegenover elkaar, cf. het voorgestelde artikel 5.131, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, en het opschrift van de voorgestelde artikelen 5.130 en 5.131 van hetzelfde Wetboek.)
- Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor:
- het voorgestelde artikel 5.130, eerste, derde en vierde lid, BW;
  - het voorgestelde artikel 5.131, tweede lid, BW;
  - het voorgestelde artikel 5.132, eerste, tweede, derde en vierde lid, BW.

Art. 5.131 BW

21. In de Franse tekst van het tweede lid vervange men de woorden “*la réparation*” door de woorden “*la réparation du dommage*”.
- (Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “... het herstel van de schade ...”.)

Art. 5.137 BW

22. De toelichting bij dit artikel vermeldt dat in “het tweede lid” gewezen wordt op het beginsel van de teruggave *in natura* en de grenzen ervan.⁸ In de tekst van het wetsvoorstel DOC 55-1806/001, zoals deze tekst ingediend werd in de Kamer, en nu ook in de tekst die in eerste lezing door de commissie werd aangenomen (DOC 55-1806/006), bevat het voorgestelde artikel 5.137 van het Burgerlijk Wetboek evenwel slechts één lid.

In de wetsvoorstellen DOC 54-3709/001 en DOC 55-0174/001 ‘tot invoeging van boek 5 “Verbintenissen” in het nieuw Burgerlijk Wetboek’, waarvan de tekst overgenomen werd in het voorliggend wetsvoorstel⁹, bevat het overeenstemmende artikel, het voorgestelde artikel 5.140 van het Burgerlijk Wetboek, daarentegen wel twee leden. Het tweede lid luidt telkens als volgt¹⁰:

“De teruggave gebeurt *in natura* of, indien dat onmogelijk of abusief blijkt, in waarde.” / “La restitution s’effectue en nature ou, si cela s’avère impossible ou abusif, en valeur.”.

⁸ DOC 55-1806/001, p. 167.

⁹ Zie de toelichting bij het wetsvoorstel: DOC 55-1806/001, p. 4.

¹⁰ Zie DOC 54-3709/001, p. 314 en DOC 55-0174/001, p. 314.

Het staat aan de commissie om na te gaan of het voorgestelde artikel 5.137 van het Burgerlijk Wetboek alsnog aangevuld moet worden met een tweede lid. Indien dat niet het geval is, dan verdient het aanbeveling om de toelichting bij het wetsvoorstel op dit punt te verduidelijken in het commissieverslag.

Art. 5.160 BW

23. In paragraaf 2, tweede lid, vervange men de woorden “*artikel I.1, 1°, van het Wetboek van economisch recht*” / “*l’article I.1, 1°, du Code de droit économique*” door de woorden “*artikel I.1, eerste lid, 1°, van het Wetboek van economisch recht*” / “*l’article I.1, alinéa 1er, 1°, du Code de droit économique*”.
(Precisering van de verwijzing.)
24. In de Franse tekst van paragraaf 2, tweede lid, vervange men de woorden “*à l’égard des personnes physiques exerçant une entreprise, lorsque l’obligation*” door de woorden “*lorsque l’entreprise est une personne physique et que son obligation*”.
(Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “... indien de onderneming een natuurlijke persoon is en haar contractuele verbintenis ...”. Bovendien beoogt de voorgestelde wijziging een onnauwkeurigheid weg te werken aangezien de definitie van “onderneming” die opgenomen is in artikel I.1, eerste lid, 1°, van het Wetboek van economisch recht geen betrekking heeft op natuurlijke personen die een onderneming uitoefenen maar wel op natuurlijke personen die zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefenen.)

Art. 5.171 BW

25. In paragraaf 2, tweede lid, vervange men de woorden “*die aan alle schuldenaars gemeen zijn*” / “*qui sont communes*” door de woorden “*die gemeenschappelijk zijn voor alle schuldeisers*” / “*qui sont communes à tous les créanciers*”.
(De Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 5.171, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek neemt de bepaling over van het voorgestelde artikel 5.162, § 1, tweede lid, van hetzelfde Wetboek. Deze laatste bepaling regelt de tegenwerpelijke aan de schuldeiser van de excepties die gemeen zijn aan alle medeschuldenaars wanneer er tussen hen hoofdelijkheid bestaat (de zogenaamde “passieve hoofdelijkheid”). Het voorgestelde artikel 5.171, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek heeft echter betrekking op de omgekeerde situatie, namelijk deze waarbij meerderde schuldeisers zijn die recht hebben op dezelfde (ondeelbare) prestatie en waarbij ieder van hen de (enige) schuldenaar tot uitvoering van het geheel kan aanspreken (de zogenaamde “actieve hoofdelijkheid” of “actieve ondeelbaarheid”). De voorgestelde wijziging poogt te verduidelijken dat in het kader van de “actieve hoofdelijkheid” of de “actieve ondeelbaarheid” met de gemeenschappelijke excepties bedoeld worden de excepties die de schuldenaar kan invoeren tegen elk van de schuldeisers. Bovendien beoogt de voorgestelde wijziging beide taalversies met elkaar in overeenstemming te brengen.)

Art. 5.189 BW

26. In de Franse tekst van het eerste lid vervange men de woorden “*Le cessionnaire*” door de woorden “*Le cessionnaire de la dette*”.
(Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “De schuldovernemer kan tegen de schuldeiser...”.)

Art. 5.193 BW

27. In paragraaf 1, tweede lid, vervange men de woorden “*de overdracht*” / “*la cession de dette*” door de woorden “*de overdracht van de contractpositie*” / “*la cession de la position contractuelle*”.
(Artikel 5.193, § 1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek heeft betrekking op de overdracht van contract en niet op de overdracht van schuld. De voorgestelde wijziging beoogt verder beide taalversies met elkaar in overeen te brengen.)

Art. 5.211 BW

28. De beide taalversies van deze bepaling stemmen niet met elkaar overeen: tegenover de woorden “de hem verschuldigde prestatie” (= la prestation qui lui est dûe) staan de woorden “le paiement qui lui est dû” (= de hem verschuldigde betaling). Het staat aan de commissie om deze discrepantie te verhelpen. Ofwel wordt de Franse tekst afgestemd op de Nederlandse tekst: “*le paiement qui lui est dû*” → “*la prestation qui lui est dûe*”, ofwel wordt de Nederlandse tekst afgestemd op de Franse tekst: “*de hem verschuldigde prestatie*” → “*de hem verschuldigde betaling*”.

Art. 5.216 BW

29. In de Franse tekst van deze bepaling vervange men de woorden “*Les frais*” door de woorden “*Les frais raisonnables*”.
(Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “De redelijke kosten ...”. Ook blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel moeten enkel de redelijke kosten gedragen worden door de schuldeiser.¹¹)

Art. 5.221 BW

30. Het derde lid van deze bepaling verwijst naar artikel 5.179, derde en vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek. Dat laatste artikel bestaat echter maar uit drie leden. De vraag rijst of het niet eerder de bedoeling is van de commissie om te verwijzen naar artikel 5.180 van het Burgerlijk Wetboek in plaats van naar artikel 5.179, vierde lid, van hetzelfde Wetboek. Er bestaat immers een logisch verband tussen de artikelen 5.179, derde lid, en 5.180 van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 5.223 BW

31. In de Nederlandse tekst van deze bepaling vervange men de woorden “*de schuldeiser*” door de woorden “*de gesubrogeerde schuldeiser*”.
(Overeenstemming met de Franse tekst: “... au créancier subrogeant ...”.)

Art. 5.236 BW

32. In de bepaling onder 2° voege men in de Nederlandse tekst de woorden “*en die hij moet laten opmaken*” in tussen de woorden “*die strekt tot bewijs*” en de woorden “*, bevelen*”.
(Overeenstemming met de Franse tekst: “... d’un acte instrumentaire qu’il est tenu de passer, ...”.)

Art. 5.242 BW

---

¹¹ DOC 55-1806/001, p. 255.

33. In de Nederlandse tekst vervange men de woorden “*alle rechten en schuldvorderingen*” door de woorden “*alle rechten en vorderingen*”.
(Overeenstemming met de Franse tekst: “... tous les droits et actions du débiteur ...”. Ook in artikel 1166 van het oud Burgerlijk Wetboek, dat overgenomen wordt in het voorgestelde artikel 5.242 van het Burgerlijk Wetboek¹², is er sprake van “alle rechten en vorderingen” / “tous les droits et actions”).

Art. 5.260 BW

34. Blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel neemt deze bepaling, in een gewijzigde formulering, artikel 1297 van het oud Burgerlijk Wetboek over.¹³ Dat laatste artikel bevat de regels om te bepalen op welke schulden de schuldvergelijking toegerekend moet worden indien in het vermogen van de betrokken persoon meerdere schulden voor schuldvergelijking in aanmerking komen. Het voorgestelde artikel 5.260 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt echter op welke schuldvordering de schuldvergelijking toegerekend moet worden indien meerdere schuldvorderingen vatbaar zijn voor schuldvergelijking. De vraag rijst dan ook of de huidige formulering van het voorgestelde artikel 5.260 van het Burgerlijk Wetboek overeenstemt met de bedoeling van de commissie, temeer daar de toelichting bij het wetsvoorstel preciseert dat de formulering ook inspiratie put uit artikel 1347-4 van het Franse Burgerlijk Wetboek dat letterlijk luidt als volgt: “*S’il y a plusieurs dettes compensables, les règles d’imputation des paiements sont transposables.*”¹⁴
35. Indien de commissie rekening houdt met de opmerking in het vorige randnummer, dan zal zij ook moeten nagaan of het niet eerder de bedoeling is om te verwijzen naar het voorgestelde artikel 5.209 van het Burgerlijk Wetboek in plaats van naar artikel 5.210 van hetzelfde Wetboek. Dat laatste artikel heeft immers betrekking op de toerekening op de intresten van de betaling van een schuld die intresten of rentetermijnen opbrengt, terwijl het eerste artikel bepaalt op welke manier een betaling door de schuldenaar toegerekend moet worden op zijn vervallen schulden. Een verwijzing naar het voorgestelde artikel 5.209 van het Burgerlijk Wetboek is bovendien zowel in lijn met artikel 1297 van het oud Burgerlijk Wetboek als met artikel 1347-4 van het Franse Burgerlijk Wetboek, twee artikelen die, zoals hierboven uiteengezet werd, als inspiratiebron gediend hebben voor het voorgestelde artikel 5.260 van het Burgerlijk Wetboek:
- artikel 1297 van het oud Burgerlijk Wetboek verwijst naar artikel 1256 van hetzelfde Wetboek. Blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel werd dit laatste artikel overgenomen in het voorgestelde artikel 5.209 van het Burgerlijk Wetboek¹⁵;
  - artikel 1347-4 van het Franse Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de regels inzake toerekening van de betaling van schulden van overeenkomstige toepassing zijn (“... *les règles d’imputation des paiements sont transposables*”).

¹² Zie de toelichting bij het wetsvoorstel: DOC 55-1806/001, p. 277.

¹³ DOC 55-1806/001, p. 289.

¹⁴ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000006070721/LEGISCTA000032035645?init=true&page=1&query=1347-4&searchField=ALL&tab_selection=all&anchor=LEGIARTI000032035653#LEGIARTI000032035653

¹⁵ DOC 55-1806/001, p. 251.

Art. 5.266 BW

36. In de Nederlandse tekst van het tweede lid voege men de woorden “*van het bepaald voorwerp*” in tussen de woorden “*indien de teruggave*” en de woorden “*onmogelijk is geworden*”.
(Overeenstemming met de Franse tekst: “... la remise de la chose certaine est devenue impossible ...”.)
37. In de Franse tekst van het derde lid vervange men de woorden “*cette chose*” door de woorden “*cette chose certaine*”.
(Overeenstemming met de Nederlandse tekst: “... met betrekking tot dat bepaald voorwerp ...”.)

Art. 20 en 21

38. Men late deze artikelen weg.
(De artikelen XIV.8/3 en XIV.50 van het Wetboek van economisch recht werden opgeheven bij artikel 256, 2°, van de wet van 15 april 2018 ‘houdende hervorming van het ondernemingsrecht’.)

Art. 24

39. Men late dit artikel, en dus afdeling V, weg.
(Artikel 19 van de wet van 9 juli 1957 ‘tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering’ werd opgeheven bij artikel 111 van de wet van 12 juni 1991 ‘op het consumentenkrediet’, welke wet op zijn beurt opgeheven werd bij artikel 53, 2°, van de wet van 19 april 2014 waarbij boek VII “Betalings- en kredietdiensten” ingevoegd werd in het Wetboek van economisch recht.)

Art. 26 en 27

40. Men late de artikelen 26 en 27 van het wetsvoorstel, en dus afdeling VII, weg.
(Krachtens artikel 1 van het koninklijk besluit van 14 juli 1994 ‘houdende coördinatie van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen’ werden de bepalingen van de wet van 9 augustus 1963 ‘tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen’ opgenomen in de wet ‘betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994’. De artikelen 33 en 34 van de voormelde wet van 9 augustus 1963 werden overgenomen in de artikelen 49 en 50 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 blijkens de concordantietabel die als bijlage van deze gecoördineerde wet gepubliceerd werd in het *Belgisch Staatsblad* van 27 augustus 1994 (p. 21687 en volgende). Bij de wet van 19 maart 2013 ‘houdende diverse bepalingen inzake gezondheid (I)’, werd in de artikelen 49 en 50 van de voormelde gecoördineerde wet van 14 juli 1994 de verwijzing naar de “strafbedingen bedoeld in artikel 1226 tot en met 1233 van het Burgerlijk Wetboek” opgeheven omdat men de toepassing van dergelijke strafbedingen niet langer wenste te verplichten in de betrokken overeenkomsten en akkoorden.¹⁶)

Art. 31

¹⁶ Zie de parlementaire voorbereiding van de wet van 19 maart 2013 ‘houdende diverse bepalingen inzake gezondheid (I)’; DOC 53-2600/001, p. 10-11.

41. Men late dit artikel, en dus afdeling XI, weg.
(Artikel 31, tweede lid, van de wet van 22 maart 1993 ‘op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen’ werd opgeheven bij artikel 421 van de wet van 25 april 2014 ‘op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen’.)

Art. 33

42. Deze bepaling wijzigt artikel 28, tweede lid, van de wet van 17 juli 1997 ‘betreffende het gerechtelijk akkoord’. Deze wet werd echter opgeheven bij artikel 85 van de wet van 31 januari 2009 ‘betreffende de continuïteit van de ondernemingen’, met ingang van 1 april 2009, onder voorbehoud van de toepassing ervan op de procedures van gerechtelijk akkoord die nog liepen op het ogenblik van de inwerkingtreding van de voormelde wet van 31 januari 2009.

De Raad van State raadt in beginsel af om nog wijzigingen aan te brengen in een reeds opgeheven wettekst.¹⁷ Een dergelijke wijziging is enkel zinvol wanneer men de rechtsgevolgen wil wijzigen die door de opgeheven wettekst verbonden werden aan feiten die zich voordeden voorafgaand aan de datum waarop de tekst is opgeheven.¹⁸ Aangezien de voorgestelde wijziging betrekking heeft op de terminologie van bedingen in overeenkomsten die afgesloten werden in de periode vóór 1 april 2009, komt het toe aan de commissie om te oordelen of een dergelijke wijziging nog zinvol is. Indien de commissie van oordeel is dat een dergelijke wijziging zinvol is, dan vervange men artikel 33 van het wetsvoorstel als volgt:

“In artikel 28, tweede lid, van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord, opgeheven bij de wet van 31 januari 2009 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 85 van die wet, wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.

/

“Dans l’article 28, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1997 relative au concordat judiciaire, abrogé par la loi du 31 janvier 2009 sauf pour les cas visés à l’article 85 de cette loi, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

Art. 35

43. In de Nederlandse tekst van het opschrift van Afdeling XV en van artikel 35 van het wetsvoorstel vervange men de woorden “de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties” door de woorden “de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten”.
(Overeenstemming met de Franse tekst: “... la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers”. Bovendien bevat de wet van 2 augustus 2002 ‘betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties’ geen artikel 31, noch een verwijzing naar artikel 1254 van het oud Burgerlijk Wetboek.)

¹⁷ Zie bijvoorbeeld advies Raad van State nr. 53.820/1 van 21 oktober 2013.

¹⁸ J. Van Nieuwenhove, “Rommelen in opgeheven teksten”, *TvW* 2014/1, p. 39.

Art. 38

44. Deze bepaling wijzigt artikel 35, § 3, van de wet van 31 januari 2009 ‘betreffende de continuïteit van de ondernemingen’. Deze wet werd echter opgeheven bij artikel 71 van de wet van 11 augustus 2017 waarbij boek XX “Insolventie van ondernemingen” ingevoegd werd in het Wetboek van economisch recht, met ingang van 1 mei 2018, onder voorbehoud van de toepassing ervan op de procedures van gerechtelijke reorganisatie die nog liepen op het ogenblik van de inwerkingtreding van de voormelde wet van 11 augustus 2017.

Voor het antwoord op de vraag of het opportuun is om nog wijzigingen aan te brengen in een reeds opgeheven wettekst, verwijzen we naar de uiteenzetting onder randnummer 42. *In casu* heeft de voorgestelde wijziging betrekking op de terminologie van bedingen in overeenkomsten die afgesloten werden in de periode vóór 1 mei 2018, zodat het aan de commissie toekomt om te oordelen of een dergelijke wijziging nog zinvol is. Indien de commissie van oordeel is dat dat zo is, dan vervange men de inleidende zin van artikel 38 van het wetsvoorstel als volgt:

“In artikel 35, § 3, eerste lid, van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:”.

/

“Dans l’article 35, § 3, alinéa 1er, de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l’article 71 de cette loi, les modifications suivantes sont apportées :”

(Aangezien artikel 35 van de voormelde wet van 31 januari 2009 overgenomen werd in het huidige artikel XX.56 van het Wetboek van economisch recht¹⁹, zal de commissie ook in dit laatste artikel het begrip “strafbeding” moeten vervangen door het begrip “schadebeding” zoals voorgesteld onder randnummer 2.)

Art. 39

45. Men vervange dit artikel als volgt:

“In artikel 43, tweede lid, van dezelfde wet, opgeheven bij de wet van 11 augustus 2017 uitgezonderd voor de gevallen bedoeld in artikel 71 van die wet, wordt het cijfer “1244” vervangen door het cijfer “5.201”.

/

“Dans l’article 43, alinéa 2, de la même loi du 31 janvier 2009, abrogé par la loi du 11 août 2017 sauf pour les cas visés à l’article 71 de cette loi, le chiffre “1244” est remplacé par le chiffre “5.201”.

(Zie hetgeen hierboven uiteengezet werd onder het vorige randnummer. Aangezien de voorgestelde wijziging betrekking heeft op de vervanging van de verwijzing naar een artikel van het oud Burgerlijk Wetboek dat opgeheven wordt door dit wetsvoorstel, kan men aannemen dat deze wijziging nog zinvol kan zijn voor lopende procedures van gerechtelijke reorganisatie.)

Art. 52

¹⁹ Zie de parlementaire voorbereiding van de wet van 11 augustus 2017 ‘houdende invoeging van het Boek XX “Insolventie van ondernemingen”, in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandhabingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van economisch recht’: DOC 54- 2407/001, p. 137 (artikel XX.58 WER van het wetsontwerp komt overeen met het huidige artikel XX.56 WER).

46. Men vervange de bepaling onder 6° door de volgende bepalingen onder 6° tot 6°/2:

“6° de artikelen 1131 tot 1137;

6°/1 artikel 1138, vervangen bij de wet van 4 februari 2020;

6°/2 de artikelen 1139 tot 1151;”.

/

“6° les articles 1131 à 1137;

6°/1 l'article 1138, remplacé par la loi du 4 février 2020;

6°/2 les articles 1139 à 1151;”.

(Artikel 1138 van het oud Burgerlijk Wetboek werd vervangen bij de wet van 4 februari 2020 ‘houdende boek 3 “Goederen” van het Burgerlijk Wetboek’.)

LOUTER VORMELIJKE VERBETERINGEN EN TAALKUNDIGE CORRECTIES

Art. 5.30 BW

47. In de Nederlandse tekst van paragraaf 3, vervange men in de inleidende zin de woorden “*kunnen de bevoegde hoven en rechtbanken paragrafen 1 en 2 niet toepassen*” door de woorden “*kunnen de bevoegde hoven en rechtbanken paragrafen 1 en 2 buiten toepassing laten*”.
- (De voorgestelde wijziging beoogt de strekking van deze zin te verduidelijken in de Nederlandse versie van de tekst. Door de combinatie van de woorden “kunnen” en “niet” zou men deze zin immers kunnen lezen als een verbod om de betrokken paragrafen toe te passen, hetgeen niet de bedoeling is, zoals blijkt uit de Franse tekst.)

Art. 5.79 BW

48. Men vervange de woorden “*overeenkomstig art. 3.14, § 2, van het Burgerlijk Wetboek.*” / “*conformément à l'article 3.14, § 2, du Code civil.*” door de woorden “*overeenkomstig artikel 3.14, § 2.*” / “*conformément à l'article 3.14, § 2.*”.
- (Wetgevingstechnische verbetering: bij een verwijzing binnen dezelfde tekst hoeft niet herhaald te worden dat het gaat om dezelfde tekst.²⁰)

Art. 5.83 BW

49. In het derde lid, vervange men de woorden “*de in de punten 1° tot 4° bedoelde sancties*” / “*des sanctions visées aux points 1° à 4°*” door de woorden “*de sancties bedoeld in het eerste lid, 1° tot 4°.*” / “*des sanctions visées à l'alinéa 1er, 1° à 4°.*”.
- (Wetgevingstechnische verbetering waarbij tevens de interne verwijzing gepreciseerd werd.)
- Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor het voorgestelde artikel 5.224, derde lid, van het BW.

²⁰ Raad van State, *Beginnelsen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, 2008, p. 59, nr. 72, a).

Art. 5.90 BW

50. In het derde lid, vervange men de woorden “*de volgende artikelen*” / “*aux articles suivants*” door de woorden “*de artikelen 5.91 tot 5.96*” / “*aux articles 5.91 à 5.96*”.
(Wetgevingstechnische verbetering: de Raad van State raadt aan om bij het verwijzen binnen eenzelfde tekst geen woorden zoals “volgende” of “hiernagenoemde” te gebruiken, maar om het nummer van de betrokken onderverdeling van de tekst te vermelden.²¹)

Art. 5.119 BW

51. Men vervange de woorden “*de hiernavolgende bepalingen*” / “*des dispositions qui suivent*” door de woorden “*de artikelen 5.120, tweede lid, 5.123 en 5.124*” / “*des articles 5.120, alinéa 2, 5.123 et 5.124*”.
(Wetgevingstechnische verbetering: de Raad van State raadt aan om bij het verwijzen binnen eenzelfde tekst geen woorden zoals “volgende” of “hiernagenoemde” te gebruiken, maar om het nummer van de betrokken onderverdeling van de tekst te vermelden.²²)

Art. 5.146 BW

52. In paragraaf 2, tweede lid, vervange men de woorden “*Het vorige lid*” / “*L’alinéa précédent*” door de woorden “*Het eerste lid*” / “*L’alinéa 1er*”.
(Wetgevingstechnische verbetering: de Raad van State raadt aan om bij het verwijzen binnen eenzelfde artikel geen woorden zoals “vorige” of “bovengenoemde” te gebruiken, maar om het nummer van de betrokken indeling van het artikel te vermelden.²³)

Art. 5.154 BW

53. In de tekst van het dispositief vervange men telkens het woord “*tijdsbepaling*” / “*terme*” door de woorden “*opschortende tijdsbepaling*” / “*terme suspensif*”.
(Blijkens de toelichting bij het wetsvoorstel zijn de bepalingen van het voorgestelde artikel 5.154 van het Burgerlijk Wetboek enkel van toepassing op de opschortende tijdsbepaling.²⁴ Dit blijkt ook het opschrift van het betrokken artikel, maar niet uit de bepalingen van het dispositief zelf waar er telkens enkel sprake is van “tijdsbepaling” / “terme”. Aangezien het opschrift van een artikel, in tegenstelling tot de bepalingen van het dispositief, geen rechtsregel is²⁵, wordt voorgesteld om ook in de bepalingen van het dispositief zelf telkens te spreken over “opschortende tijdsbepaling” / “terme suspensif”.
Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor het voorgestelde artikel 5.155 BW.

²¹ Raad van State, o.c., p. 59, nr. 72, b).

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*.

²⁴ DOC 55-1806/001, p. 188.

²⁵ Raad van State, o.c., p. 35, nr. 13.

Art. 5.162 BW

54. In de Franse tekst van paragraaf 2, eerste lid, vervange men de woorden “*pour la faire déduire du total*” door de woorden “*pour faire déduire cette part du total*”.
(De voorgestelde wijziging beoogt te verduidelijken dat het aandeel van de schuldenaar die beschikt over een persoonlijke exceptie in mindering gebracht wordt van de gehele schuld.)

Art. 15 en 16

55. Men voege de artikelen 15 en 16 samen als volgt:

“Art. 15. In artikel VII.147/17 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 april 2016, worden de woorden “de artikelen 1250 en 1251” vervangen door de woorden “de artikelen 5.218 tot 5.220”.”

/

“Art. 15. Dans l’article VII.147/17 du même Code, inséré par la loi du 22 avril 2016, les mots “des articles 1250 et 1251” sont remplacés par les mots “des articles 5.218 à 5.220”.”

(Wetgevingstechnische verbetering: meerdere wijzigingen aan hetzelfde artikel worden samengebracht in één wijzigingsartikel. Op die manier kan vermeden worden dat er fouten gemaakt worden bij het opstellen van de geconsolideerde versie van de gewijzigde tekst.)

Als de commissie zich hierin kan vinden, dan late men artikel 16 van het wetsvoorstel weg.

Art. 22

56. Men vervange dit artikel als volgt:

“In artikel 1475, § 2, eerste lid, 2°, van het oud Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 november 1998 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 december 2018, worden de woorden “de artikelen 1123 en 1124” vervangen door de woorden “de artikelen 5.40 en 5.41”.”

/

“Dans l’article 1475, § 2, alinéa 1er, 2°, de l’ancien Code civil, inséré par la loi du 23 novembre 1998 et modifié en dernier lieu par la loi du 21 décembre 2018, les mots “aux articles 1123 et 1124” sont remplacés par les mots “aux articles 5.40 et 5.41”.”

(Precisering van het onderdeel van het artikel waarin de wijziging aangebracht wordt. Tevens werd de formulering van het voorgestelde artikel vereenvoudigd om te vermijden dat er fouten gemaakt worden bij het opstellen van de geconsolideerde versie van de gewijzigde tekst.)

Art. 23

57. Men vervange de woorden “In artikel 2244, § 2, van hetzelfde Wetboek” / “Dans l’article 2244, § 2, du même Code” door de woorden “In artikel 2244, § 2, eerste lid, van hetzelfde Wetboek” / “Dans l’article 2244, § 2, alinéa 1er, du même Code”.
(Precisering van het onderdeel van het artikel waarin de wijziging aangebracht wordt.)

Art. 29

58. Men vervange de woorden “*In artikel 16, 7°,*” / “*Dans l’article 16, 7°,*” door de woorden “*In artikel 16, eerste lid, 7°,*” / “*Dans l’article 16, alinéa 1er, 7°,*”.
(Verbetering van het onderdeel van het artikel waarin de wijziging aangebracht wordt.)

Art. 44

59. Men vervange de woorden “*In artikel 246, tweede lid,*” / “*Dans l’article 246, alinéa 2,*” door de woorden “*In artikel 246, derde lid,*” / “*Dans l’article 246, alinéa 3,*”.
(Verbetering van het onderdeel van het artikel waarin de wijziging aangebracht wordt.)

Art. 54

60. Men vervange telkens de woorden “*hun inwerkingtreding*” / “*leur entrée en vigueur*” door de woorden “*de inwerkingtreding van deze wet*” / “*l’entrée en vigueur de la présente loi*”.
(Juridisch correctere formulering: de voorgestelde wijziging maakt de draagwijdte van de betrokken bepaling bevattelijker door te verduidelijken dat de inwerkingtreding slaat op de aan te nemen wet houdende de bepalingen van boek 5 van het Burgerlijk Wetboek.)

VERBETERINGEN BETREFFENDE DE INLEIDENDE ZINNEN VAN DE ARTIKELEN

- Art. 35: Men vervange in de inleidende zin de woorden “*gewijzigd door de wet van 25 april 2014*” / “*modifié par la loi du 25 avril 2014*” door de woorden “*gewijzigd bij de wet van 30 juli 2018*” / “*modifié par la loi du 30 juillet 2018*”.
- Art. 52, 5°: Men vervange de woorden “*gewijzigd bij de wet van 22 april 2003*” / “*modifié par la loi du 22 avril 2003*” door de woorden “*laatstelijk gewijzigd bij de wet van 31 juli 2017*” / “*modifié en dernier lieu par la loi du 31 juillet 2017*”.
(Wanneer een artikel gewijzigd wordt, moeten alle vroegere wijzigingen die nog geldig zijn, opgegeven worden, desnoods beperkt tot de laatste wijziging.)
- Art. 52, 7°: Men vervange de woorden “*gewijzigd bij de wet van 1 mei 1913 en de wet van 23 november 1998*” / “*modifié par la loi du 1er mai 1913 et par la loi du 23 novembre 1998*” door de woorden “*vervangen bij de wet van 1 mei 1913 en gewijzigd bij de wet van 23 november 1998*” / “*remplacé par la loi du 1er mai 1913 et modifié par la loi du 23 novembre 1998*”.
- Art. 52, 23°: Men vervange de woorden “*gewijzigd bij de wet van 19 januari 1990 en de wet van 30 juli 2013*” / “*modifié par la loi du 19 janvier 1990 et par la loi du 30 juillet 2013*” door de woorden “*vervangen bij de wet van 19 januari 1990 en gewijzigd bij de wet van 30 juli 2013*” / “*remplacé par la loi du 19 janvier 1990 et modifié par la loi du 30 juillet 2013*”.
- Art. 52, 25°: Men vervange de woorden “*gewijzigd bij de wet van 30 april 1958 en de wet van 17 maart 2013*” / “*modifié par la loi du 30 avril 1958 et par la loi du 17 mars 2013*” door de woorden “*vervangen bij de wet van 30 april 1958 en gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013*” / “*remplacé par la loi du 30 avril 1958 et modifié par la loi du 17 mars 2013*”.

- Art. 52, 33°: Men vervange de woorden “*gewijzigd bij de wet van 6 juli 1994 en de wet van 20 juli 2006*” / “*modifié par la loi du 6 juillet 1994 et par la loi du 20 juillet 2006*” door de woorden “*laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 februari 2020*” / “*modifié en dernier lieu par la loi du 4 février 2020*”.
(Wanneer een artikel gewijzigd wordt, moeten alle vroegere wijzigingen die nog geldig zijn, opgegeven worden, desnoods beperkt tot de laatste wijziging.)
- Art. 52, 37°: Men vervange de woorden “*gewijzigd bij de wet van 20 oktober 2000*” / “*modifié par la loi du 20 octobre 2000*” door de woorden “*hersteld bij de wet van 20 oktober 2000 en gewijzigd bij de wet van 13 april 2019*” / “*rétabli par la loi du 20 octobre 2000 et modifié par la loi du 13 avril 2019*”.
(Wanneer het gewijzigde artikel opgeheven en nadien hersteld werd, dan moet men eerst de regeling vermelden waarbij het hersteld werd. Bovendien moeten alle vroegere wijzigingen die nog geldig zijn, vermeld worden.)
- Art. 53: Men vervange de woorden “*In titel IV van het Gerechtelijk Wetboek*” / “*Dans le titre IV du Code judiciaire*” door de woorden “*In het vierde deel, boek IV, van het Gerechtelijk Wetboek*” / “*Dans la quatrième partie, livre IV du Code judiciaire*”.

N.B.: Enkele minder belangrijke verbeteringen werden op een exemplaar van de tekst aan het commissiesecretariaat bezorgd.